

Kentlerimizin Adı Nereden Geliyor?

Kentlerimizin Adı Nereden Geliyor?
Erdoğan Tokmakçioğlu

Yayın Yönetmeni: İsmail Samgam
Yayın Editörü: Elif Çelik
Sayfa Düzeni ve Kapak Tasarımı: İsim Yayınları

© İsim Yayınları Tüm hakları saklıdır

Ankara, Haziran 2011
İsim Yayın No: 23
Yayıncı sertifika No: 19154
ISBN: 978-605-5410-06-3
Baskı ve Cilt: BRC Matbaası, Ankara

İsim Yayınları
Yüksel Cad. 34/A
Kızılay/ANKARA
Tel: 0(312) 433 77 17
Faks: 0(312) 435 43 96
e-posta: info@isimyayinlari.com
<http://www.isimyayinlari.com>

Bu baskının bütün hakları **Ezel Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.**'ne aittir. **İsim Yayınları** Ezel Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.'nin markasıdır. İsim Yayınları'nın yazılı izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Kütüphane Bilgi Kartı:

Tokmakçoğlu, Erdoğan. Kentlerimizin Adı Nereden Geliyor?, Tarih/Araştırma-İnceleme, Ankara, 2011, 210 s. 13.5x21, ISBN: 978-605-5410-06-3

Kentlerimizin Adı Nereden Geliyor?

Erdoğan Tokmakcıoğlu

Erdoğan Tokmakçioğlu, 1934'te Denizli Sarayköy'de doğdu. 1951'de İzmit Lisesi'ni bitirdi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve DTCF Tiyatro Enstitüsü'nde öğrenim gördü (1951-1959). 1952'den bu yana, Ankara ile İstanbul'da çeşitli gazete ve belli başlı ansiklopedilerde çalıştı. Edebiyata şiirle başlayan Tokmakçioğlu, ilk öyküsü *Dolmuş Türk Dili Dergisi Öykü Yarışması*'nda derece alınca (1953) öyküye yöneldi. *Çocuğun Biri* adlı öyküsü Dünya Gazetesi Yarışması'nda birincilik kazandı (1954). 1951'de ilk baskısı yapılan *Bütün Yönleriyle Nasreddin Hoca* adlı yapıtı yurtiçinde ve dışında geniş yankı uyandırdı. Kültür ve Dışişleri bakanlıklarının seçkisiyle, yapıt Bulgaristan'da Gobrova-836. Uluslararası Biennali'nde Türkiye'yi temsil etti.

Yazarın bazı eserleri:

Osmanlı İmparatorluğu'nda İsyanlar, Geçit Kitabevi, 2006

Osmanlı Kadın Âlemleri, Geçit Kitabevi, 1991

Ünlü Türk Hainleri, İsim Yayınları, 2011

Türk Basın Tarihi, İsim Yayınları, 2011

İçindekiler

Önsöz.....	21
1. Abana	27
2. Acıpayam	27
3. Adana	27
4. Adapazarı.....	28
5. Adıyaman.....	29
6. Adilcevaz.....	29
7. Afşin.....	29
8. Afyonkarahisar (Afyon)	30
9. Ağaçören.....	30
10. Ağrı	30
11. Ahlat	31
12. Ahmetli	31
14. Akçadağ	31
15. Akçakale	32
16. Akçakent.....	32
17. Akçakoca.....	32
18. Akdağmadeni.....	32
19. Akhisar.....	32
20. Akkışla	33
21. Akköy.....	33
22. Akkuş	33
23. Aksaray	33
24. Aksaray (Semt).....	34
25. Akseki	34
26. Akşehir.....	34

27. Alaca	35
28. Alaçam	35
29. Aladağ	35
30. Alanya	35
31. Alaşehir	36
32. Altınözü	36
33. Altınyayla	36
34. Altınyayla	36
35. Amasra	36
36. Amasya	37
37. Anadolu	37
35. Anamur	38
39. Ankara	38
40. Antakya	39
41. Antalya	39
42. Araklı	40
43. Ardahan	40
44. Ardanoç	40
45. Arnavutköy	41
46. Arhavi	41
47. Artvin	41
48. Avanos	42
49. Avcılar	42
50. Ayancık	42
51. Ayaş	42
52. Aydın	42
53. Aydınlar	43
54. Aydıntepe	43
55. Ayrancı	43
56. Ayvacık	43
57. Ayvalık	44
58. Ayvansaray	44
59. Azapkapı	44
60. Babadağ	45
61. Babaeski	45
62. Bafra	45
63. Bahçelievler	46
64. Bahçesaray	46
65. Bakırköy	46

66. Balâ	46
67. Balıkesir	47
68. BalıŖeyh	47
69. Baltalimanı.....	47
70. Banaz	48
71. Bandırma	48
72. Bartın.....	48
73. Batman	49
74. Bayat.....	49
75. Bayburt	49
76. Bayramıç.....	50
77. Bayındır.....	50
78. Bebek.....	50
79. Bergama.....	50
80. BeŖiktaŖ.....	51
81. Beyağaç.....	52
82. Beyazıt.....	52
83. Beykoz	52
84. Beylerbeyi.....	53
85. Beylikova	53
86. Beyoğlu	53
87. Beypazarı	54
88. BeyŖehir.....	54
89. Biga.....	55
90. Bilecik	55
91. Bingöl.....	56
92. Birgi	56
93. Bitlis.....	57
94. Bodrum.....	57
96. Bolu	59
97. Bor	60
98. Bostancı	60
99. Bozcaada.....	60
100. Bozdoğın	60
101. Bozkır.....	61
102. Bozkurt	61
103. Bozova	61
104. Bozüyük	61
105. Buca	61

106. Bucak	62
107. Burdur	62
108. Burhaniye	62
109. Bursa	62
110. Büyükkada	64
111. Büyükdere	64
112. Cağaloğlu	64
113. Cerrahpaşa	65
114. Ceyhan	65
115. Cibali	65
116. Cihanbeyli	66
117. Cizre	66
118. Çal	66
119. Çaldıran	66
120. Çan	66
121. Çanakkale	67
122. Çankaya	69
123. Çankırı	69
124. Çarşamba	69
125. Çatak	70
126. Çatakköprü	70
127. Çatalca	71
128. Çatalpınar	71
129. Çatalzeytin	71
130. Çay	72
131. Çayeli	72
132. Çayıralan	72
133. Çayırılı	72
134. Çaykara	72
135. Çelikhan	72
136. Çemişgezek	73
137. Çengelköy	73
138. Çerkeş	73
139. Çerkezköy	74
140. Çermik	74
141. Çeşme	74
142. Çıldır	75
143. Çiçekdağı	75
144. Çine	75

145. Çorlu	75
146. Çorum	76
147. Çubuk.....	76
148. Çubuklu.....	77
149. Çukurca	77
150. Darende	77
151. Dazkırı.....	77
152. Demirci	77
153. Demirköy	78
154. Demirkonak	78
155. Denizli	78
156. Derebucak.....	79
157. Derepazarı.....	79
158. Derik	79
159. Derinkuyu	80
160. Develi.....	80
161. Devrek	81
162. Devrekâni.....	81
163. Dicle.....	81
164. Dikili.....	81
165. Dikmen	82
166. Dikmen	82
167. Dinar	82
168. Direklerarası.....	83
169. Divriği.....	84
170. Diyarbakır	84
171. Dodurga	85
172. Doğanhisar	85
173. Doğan kent	85
174. Doğanşehir.....	85
175. Doğan yol.....	86
176. Doğubayezit (Doğubeyazıt/Doğubayezid)	86
177. Dolmabahçe.....	86
178. Domaniç.....	87
179. Düzce	87
180. Düziçi	87
181. Düzköy.....	87
182. Eceabat	88
183. Edirne.....	88

184. Edremit	89
185. Efes	89
186. Eğil	90
187. Eğridir	90
188. Eğrikapı	90
189. Ekinözü	91
190. Elazığ.....	91
191. Elbistan	91
192. Elmadağ	92
193. Emet	92
194. Eminönü.....	92
195. Emirdağ.....	93
196. Emirgan.....	93
197. Emirgazi	94
198. Enez	94
199. Erbaa.....	94
200. Erdek.....	94
201. Erdemli.....	95
202. Ereğli (Karadeniz)	95
203. Ereğli (Konya)	95
204. Ereğli (Marmara Ereğlisi).....	96
205. Erfelek.....	96
206. Ergani.....	96
207. Ermenek.....	97
208. Erzincan	97
209. Erzurum	98
210. Eskişehir.....	98
211. Evreşe	99
212. Eyüp.....	99
213. Evren.....	99
214. Ezine	99
215. Fatih.....	100
216. Felâhiye.....	100
217. Fener.....	101
218. Fenerbahçe	101
219. Fethiye.....	101
220. Fındıklı	102
221. Finike	102
222. Florya.....	102

223. Foça	102
224. Galata (Karaköy)	103
225. Galatasaray	104
226. Gaziantep	104
227. Gaziosmanpaşa	105
228. Gazipaşa	105
229. Gebze	105
230. Gediz	106
231. Gelibolu	106
232. Gemlik	107
233. Genç	107
235. Gerede	107
235. Gergüç	108
236. Gerze	108
237. Gevaş	108
238. Geyve	108
239. Giresun	108
240. Gökçeada	109
241. Gökçebey	109
242. Göksu	110
243. Göksun	110
244. Gölbaşı	110
245. Gölcük	111
246. Göle	111
247. Gölhisar	111
248. Gölköy	112
249. Gölpaazarı	112
250. Gönen	112
251. Gönen	112
252. Gördes	113
253. Görele	113
254. Göynük	113
255. Güdül	114
256. Güney	114
257. Gümüşhane	114
258. Gürün	114
259. Hacıbektaş	115
260. Hacılar	115
261. Hakkâri	115

262. Halkapınar.....	116
263. Harput.....	116
264. Harran.....	116
265. Hasankeyf.....	117
266. Hatay.....	117
267. Havsa.....	118
268. Havza.....	118
269. Haydarpaşa.....	118
270. Haymana.....	118
271. Hekimhan.....	119
272. Hendek.....	119
273. Hocalar.....	119
274. Hopa.....	119
275. Horasan.....	119
276. Iğdır.....	120
277. Ilgaz.....	120
278. Isparta.....	120
279. İçel.....	121
280. İhsangazi.....	121
281. İhsaniye.....	121
282. İmamoğlu.....	121
283. İncesu.....	121
284. İnebolu.....	122
285. İnegöl.....	122
286. İnönü.....	122
287. İpsala.....	122
288. İskenderun.....	123
289. İspir.....	123
290. İstanbul.....	123
291. İstinye.....	124
292. İvrindi.....	125
293. İzmir.....	125
294. İzmit.....	125
295. İznik.....	126
296. Kabataş (İstanbul).....	126
297. Kabataş (Ordu).....	127
298. Kadıköy (Çanakkale).....	127
299. Kadıköy(İstanbul).....	127
300. Kadınhanı.....	128

301. Kadirga.....	128
302. Kadişehirli.....	128
303. Kadifekale.....	128
304. Kadirli.....	129
305. Kâğıthane.....	129
306. Kahramanmaraş.....	129
307. Kâhta	130
308. Kale	130
309. Kale	130
310. Kale	131
311. Kandilli.....	131
312. Karabük.....	131
313. Karaköy.....	131
314. Karacaahmet.....	131
315. Karaman.....	132
316. Kargamış	132
317. Karlıova.....	132
318. Kars.....	133
319. Kartal	133
320. Kasımpaşa	133
321. Kastamonu.....	134
322. Kaş	135
323. Kavak	135
324. Kavaklıdere	135
325. Kayseri	136
326. Keban.....	136
327. Keçiborlu.....	136
328. Kemah.....	137
329. Kemaliye	137
330. Kemalpaşa.....	137
331. Kemer	138
332. Keskin	138
333. Kestel.....	138
334. Keşan	138
335. Keşap	139
336. Kıbrısçık	139
337. Kınık.....	139
338. Kırıkkale.....	139
339. Kırıkhan.....	140

340. Kırkağaç	140
341. Kırklareli.....	140
342. Kırkpınar	140
343. Kırşehir.....	140
344. Kızıltepe	141
345. Kızıltoprak.....	141
346. Kilis	141
347. Kocaali	142
349. Kocaköy	142
350. Kocaeli	142
349. Kocaköy	143
350. Koçarlı.....	143
351. Konak.....	143
352. Konya.....	143
353. Korkuteli	144
354. Koyulhisar	144
355. Kozaklı	145
356. Kozan	145
357. Körfez.....	145
358. Köyceğiz	145
359. Kula	146
360. Kumkapı.....	146
361. Kumlu	146
362. Kumluca	146
363. Kuşunlu.....	147
364. Kurtalan	147
365. Kuşadası.....	147
366. Kuyucak	147
367. Kuzguncuk.....	148
368. Küçükçekmece	148
369. Küçükkuyu	148
370. Küçüksu.....	149
371. Kütahya.....	149
372. Ladik	149
373. Lalapaşa.....	149
374. Laleli	150
375. Levent	150
376. Lice.....	150
377. Lüleburgaz.....	150

378. Maçka (İstanbul)	151
379. Maçka (Trabzon)	151
380. Maden	151
381. Madenşehir.....	151
382. Mahmutpaşa.....	152
383. Malatya.....	152
384. Malazgirt.....	152
385. Malkara.....	153
386. Maltepe	153
387. Manisa	153
388. Manyas	154
389. Mardin	154
390. Marmara Adası ve İlçesi	154
391. Maslak	155
392. Mazgirt.....	155
393. Menemen	155
394. Meriç.....	155
395. Mersin.....	156
396. Merzifon	156
397. Mesudiye	156
398. Midyat	156
399. Milas	157
400. Mudanya.....	157
401. Mudurnu.....	157
402. Muğla.....	158
403. Muradiye	158
404. Muratlı.....	158
405. Mustafakemalpaşa.....	158
406. Muş	159
407. Nallıhan.....	159
408. Nazımiye	159
409. Nazilli	160
410. Nevşehir.....	160
411. Niğde	160
412. Niksar.....	161
413. Nurhak.....	161
414. Nusaybin	161
415. Of.....	161
416. Oğuzeli.....	162

417. Oltu.....	162
418. Ordu.....	162
419. Orhaneli	163
420. Orhangazi.....	163
421. Osmancık	163
422. Osmaneli.....	164
423. Osmaniye.....	164
424. Osmanpaşa	164
425. Özvatan.....	165
426. Palu.....	165
427. Pamukkale	165
428. Pasinler	165
429. Paşalimanı Adası	166
430. Patnos.....	166
431. Pazar (Rize).....	166
432. Pazar (Tokat).....	166
433. Pazarcık.....	166
434. Pazarlar.....	167
435. Pazaryolu	167
436. Pendik.....	167
437. Perşembe.....	167
438. Pervari	167
439. Pınarbaşı	168
440. Pınarbaşı	168
441. Pınarhisar.....	168
442. Polatlı.....	168
443. Polonezköy.....	169
444. Posof.....	169
445. Pötürge	169
446. Pülümür	169
447. Râmi.....	169
448. Reşadiye.....	169
449. Rize	170
450. Rumelihisarı	170
451. Safranbolu.....	170
452. Sakarya	171
453. Salihli	171
454. Samandağı	171
455. Samanpazarı	171

456. Samsat	171
457. Samsun	172
458. Sandıklı	172
459. Sapanca.....	172
460. Saray (Tekirdağ)	173
461. Saray (Van).....	173
462. Sarayburnu.....	173
463. Sarayönü.....	173
464. Sarıkaya	173
465. Sarıkamış.....	174
466. Sarıveliler	174
467. Sarıyer.....	174
468. Sarız	175
469. Seferhisar	175
470. Selçuk.....	175
471. Selendi	176
472. Selim	176
473. Selimiye	176
474. Seydişehir	176
475. Seyhan	177
476. Seyitgazi.....	177
477. Sındırgı.....	177
478. Side	177
479. Siirt	178
480. Silivri	178
481. Silvan	178
482. Simav	179
483. Sincan	179
484. Sinop.....	179
485. Sirkeci	180
486. Sivas.....	180
487. Siverek	180
488. Sivrice	181
489. Sivrihisar	181
490. Soma	181
491. Söke	181
492. Suadiye	182
493. Sultanbeyli	182
494. Sultandağı	182

495. Sultanhisar	182
496. Sungurlu.....	182
497. Susurluk	183
498. Suşehri	183
499. Süleymaniye.....	183
500. Sütçüler.....	183
501. Şamran.....	183
502. Şanlıurfa.....	184
503. Şarkîkaraağaç	184
504. Şarköy	184
505. Şebinkarahisar	184
506. Şereflikoçhisar.....	185
507. Şırnak.....	185
508. Şile	185
509. Şiran.....	186
510. Şişli.....	186
511. Şirvan	186
512. Şuhut	186
513. Tahtakale	187
514. Taksim.....	187
515. Tarsus.....	187
516. Taşköprü	188
517. Tatvan.....	188
518. Tavas.....	188
519. Tavşanlı.....	189
520. Tefenni.....	189
521. Tekirdağ.....	189
522. Tekkeköy.....	189
523. Tekman	190
524. Terme.....	190
525. Tire.....	190
526. Tirebolu.....	190
527. Tokat.....	190
528. Tonya	191
529. Tophane.....	191
530. Topkapı	191
531. Torbalı.....	191
532. Tortum	192
533. Trabzon.....	192

534. Tufanbeyli	192
535. Tunceli	193
536. Turgutlu	193
537. Turhal.....	193
538. Tuzla	193
539. Tuzluca.....	194
540. Türkeli.....	194
541. Ulubey (Ordu)	194
542. Ulubey (Uşak).....	194
543. Uluborlu.....	194
544. Uludere	195
545. Ulukışla	195
546. Ulus.....	195
547. Ulus.....	195
548. Urla	196
549. Uşak.....	196
550. Uzunköprü	196
551. Ünye	196
552. Ürgüp.....	197
553. Üsküdar.....	197
554. Vakıfkebir.....	198
555. Van.....	198
556. Vaniköy.....	198
557. Varto	199
558. Vezirköprü	199
559. Yahyalı	199
560. Yalova	199
561. Yalvaç.....	200
562. Yassıda	200
563. Yatağan.....	200
564. Yayladağı.....	200
565. Yedikule	201
566. Yenice	201
567. Yeniçağa.....	201
568. Yenimahalle	201
569. Yenipazar	201
570. Yeşilhisar.....	202
571. Yeşilova.....	202
572. Yıldızeli.....	202

573. Yomra	202
574. Yozgat	202
575. Yumurtalık	203
576. Yunak.....	203
577. Yusufeli	203
578. Yüksekova	204
579. Zara.....	204
580. Zeytinburnu	204
580. Zile	204
581. Zonguldak.....	205
 Kaynakça	 205

Önsöz

Aradan hayli zaman geçti, nereden aklıma estiyse günlerden bir gün kendi kendime şu soruyu sordum:

“Oturduğum kentin, gezip gördüğüm kimi yerlerin adları acaba nereden geliyor, kökenleri nedir? Şimdiki adından önce başka adı ya da adları var mıydı?”

Soruyu sordum ve aradan gene hayli zaman geçtikten sonra sorunun yanıtı olarak elinizdeki bu kitap ortaya çıktı...

Kitapta Türkiye’deki tüm iller, ilçelerin önemli bir bölümü, bazı bucak ve köylerle semt adlarının ortaya çıkışları tek tek yer aldı. Tam 581 ‘yerleşim merkezi’...

Kitapta -hepsinin olmamakla birlikte- birçok ‘yerleşim merkezi’nin adlarıyla ilgili oldukça fazla sayıda sorunun yanıtını bulmaya çalıştım...

Önce şu ‘ad’, şu ‘isim’ de dediğimiz, ‘bir kimseyi ya da bir nesneyi belirlemeye, tanımlamaya yarayan sözcük’ diye tanımlanan kavram üzerinde kısaca duralım.

Adın bence konulma nedeninin başında kişiyi ya da şeyi kendi türlerinden, benzerlerinden ayırmak amacı gelir... ‘Yerleşim merkezleri’ için de aynı amaç güdülmüş ve yeryüzündeki yerleşim merkezlerini birbirinden ayırmak amacıyla milyonlarca mezra, köy, semt, kasaba, kent, bölge ve de ülkeye değişik adlar konulmuştur...

Kitabımız, elbette ‘Türkiye’ ile sınırlıdır. Kitapta, çok özetle de olsa ülkemizdeki yerleşim merkezlerinin adları hakkında şu bilgilerin bazen hepsini, bazen bir bölümünü bulacaksınız:

- Adın anlamı
- Kökeni
- Kimin tarafından, niçin verildiği
- Varsa eski ad ve adları
- Yerleşim merkezinin tarih boyunca yaşadığı egemenlik ve uygarlıklar
- Kimin, kimlerin kurduğu
- Yerleşim merkezi olarak türünün ne olduğu
- Tarihsel süreçteki yeri

Yukarıdaki ve yukarıdakilere benzer tüm konuların aydınlığa kavuşturulması amacıyla başvurduğum öğeler ise şunlar oldu:

- Belgeler.
- Tahminler.
- Mitoloji.
- Efsaneler.
- Güçlü, mantıklı söylentiler.
- Mülki ve yerel yöneticilerin adların konulmasındaki rolleri.

Kentlerimizin kuruluş tarihlerini belirtirken kullandığım ‘antik çağ’, ‘Neolitik çağ’ gibi kavramların anlamlarını anımsatmakta da yarar görüyorum.

- **Antikçağ:** İlkçağ da denir. Bu terim, eski Yunan ve Roma uygarlıklarına dek uzanan ya da o dönemle ilgili şeyler için kullanılır.
- **Neolitik Çağ:** Yenitaş’ın eşanlamlısı. Yenitaş, Ortataş ile Maden çağı arasında kalan döneme verilen addır.

- **Kalkolitik Çağ:** Bakırçağ'ın eşanlamlısıdır.

'Türkiye'deki yerleşim merkezlerinin çoğu, bilerce yıl süren zaman dilimleri içinde Anadolu'dan çok sayıda uygarlıklar ve ayrı dilleri konuşan topluluklar gelip geçtiğinden birden fazla ada sahiptir. İşte birkaç örnek:

- Ankara: Engürü - Ankyra - Angora - Ankra - Ankura - Ankur - Engüriye - Anncora ve nihayet Ankara.
- Antalya: Attaleia - Attalia - Adalia - Satalia - Adayla ve nihayet Antalya...
- Diyarbakır: Amida - Amid - Hamid - Diyar-ı Bekr - Diyarbekir - Diyarbakır...
- Edirne: Orestia - Uskudama - Hadrianapolis - Edrinus - Endiriye - Edirnebolu - Edrune ve nihayet Edirne...
- Erzurum: Garin - Karana - Theodossiopolis - Kalikala - Kali-Erzen - Erzen-i Rum - Arzırum ve nihayet Erzurum...
- Siirt: Kert - Esard - Saird - Siird - Seerd - Saird - Söörd ve nihayet Siirt...
- Siverek: Savorah - Sevavorah - Sevaverek - Sebaberek - Subeyda ve nihayet Siverek...
- Malatya: Maldia - Malitea - Milidia - Melid - Melddu - Melitea - Melita - Melitene - Malatiye ve nihayet Malatya.
- Giresun: Kerrasous - Kerosi ve nihayet Giresun.

Kent adlarından kiminin ilginç öyküleri de vardır. Örneğin Giresun, '**kiraz**'ın ana yurdudur... Zaten kentin adı Eski Yunanca ve Latince'de '**kiraz**' anlamına gelen '**kerrasorus**', '**kerosi**' sözcüğünden küremiştir.

İstanbul'da Anadolu Yakası'nın ünlü semtlerinden '**Suadiye**' ise, Osmanlı'nın son döneminde çektiği aşk nede- niyle ince hastalığa (verem) yakalanıp çok genç yaşta ölen,

bir Paşa'nın '**Suat**' adlı kızının namına yaptırdığı '**Suadiye**' camiinden kaynaklanmıştır.

İstanbul sözcüğü ise, Bizans döneminde '**kente doğru**' anlamına sık sık söylenen eski Yunancada '**sis ten polis**' cümlesinin '**İstanbul**'a dönüşmesiyle ortaya çıkmış ve kente ad olmuştur...

Kitabı ilgiyle okuyacağınıza inanıyorum...

Erdoğan Tokmakçioğlu

*“Doğduğunuz, yaşadığınız,
gördüğünüz, duyduğunuz,
okuduğunuz her yerleşim
merkezinin kendine özgü
bir ‘ad’ı vardır!..*

*Bu adın nerden
geldiğini, niçin
verildiğini, nasıl
verildiğini, kimin
verdiğini, bir anlamı,
bir öyküsü olup olmadığını,
o yerleşim merkezinin
başka adlarının bulunup
bulunmadığını
hiç merak ettiniz mi?*

Ben ettim...

*Ettim
ve bu kitap
ortaya çıktı!..*

*Buyurun...
Artık kitap sizin!”*

1. Abana

Kastamonu'nun ilçesi '**Abana**'nın tarihine ilişkin elde yeterli bilgi yoktur. Osmanlı döneminde Ayancık'ın (İstefan) bağlı bir nahiye idi. 1945'te ilçe oldu. İlçe merkezi 1953'te **Bozkurt**'a taşındı. Daha sonra Bozkurt ve **Abana** ayrı ayrı ilçe merkezi oldu (1968).

2. Acıpayam

Denizli'nin ilçesi '**Acıpayam**' Selçuklular döneminde '**Gölhisar**' adını taşıyordu. Germiyanogulları tarafından **Devlet Hatun**'un çeyizi olarak 1381'de Osmanlılara verildi. Bir dönem '**Asikaraağaç**' ve '**Garbikaraağaç**' adlarını taşıdıktan sonra en sonunda şimdiki adını aldı.

3. Adana

Antikçağ söylencesine göre, Gök Tanrısı **Uranus**'un iki oğlu '**Adanus**' ile '**Sarus**', **Tarsus** halkı ile savaşarak kenti kurdular. **Adanus**'un adı kenti (**Adana**), **Sarus**'un adı da ırmağa verildi (**Seyhan**, eski adı **Saruz**). Adana ve yöresine, Hitit tabletlerinde '**Kizzuwatna krallığı**'nın egemen olduğu ve MÖ 1650 yılında Hitit ve Kizziwatna kralları arasında bir antlaşma yapıldığı yazılıdır. Bölge ve kent MÖ 16. yüzyılda Hitit federasyonu egemenliğine girdi. Hitit devletinin çökmesinin ardından '**Que**' diye anılan '**Çukurova krallığı**'na bağlandı. MÖ 9. yüzyılın sonlarında Asur, MÖ 6. yüzyılda

Pers egemenliğine giren Adana, MÖ 333'te Büyük İskender'in eline geçti. Onun ölümünden sonra Seleukoslara bağlandı. Adana'yı Pompeius Roma topraklarına kattı. Roma, Bizans, kısa süren Selçuklu, Haçlı seferlerinden sonra yörede Ermeni Klikya krallığı kuruldu. Ermeni egemenliğine Memlûklar son verdi. O dönemde çok sayıdaki Türkmen boyunun yerleştiği bölge ve kent Türkleşti. 1362'de Ramazanoğlu beyliğinin egemenliği başladı ve bu egemenlik 1517'de Adana ile yöresinin Osmanlılar tarafından alınışına kadar sürdü. Birinci Dünya Savaşı sonlarında Fransızların işgaline uğrayan kent ve yöre bu durumdan 5 Ocak 1922'de tümüyle kurtuldu. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte il oldu.

4. Adapazarı

Sakarya ilinin merkez ilçesi olan **Adapazarı** ve yöresine ilk yerleşenlerin MÖ 1200'lerde buraya Balkanlar'dan gelen Frigler oldukları kabul edilir. Ancak, kalıcı bir yerleşimin oluşması 15-16. yüzyıllara rastlar. Bu yıllarda çevre bölgelerden gelip öbek öbek ufak yerleşim merkezleri kuranların çabalarıyla, çalılık alanlar açılarak verimli topraklarda tarımsal etkinliklere girişildi. 17. yüzyılda **Kâtip Çelebi**, burayı bir uğrak yeri olarak betimler ve en önemli yerleşimlerden '**Ada Nahiyesi**' şeklinde söz eder. Merkezde yer almasından ötürü 18. yüzyılda bu nahiye büyüyüp gelişti ve adı '**Adapazarı**' oldu. **Adapazarı**, hızla gelişti ve 1852'de Kocaeli sancağına bağlı bir kaza merkezi yapıldı. 93 Harbi'nin ardından 1878'de Kars, Ardahan, Artvin'den bölgeye ve kente çok sayıda Kafkas kökenli göçmen gelerek buralara yerleşti, 20. yüzyılın başlarında Adapazarı'nın nüfusu 20 bine ulaştı.

Adapazarı kenti, Kurtuluş Savaşı'na 25 Mart 1921-21 Haziran 1921 arası Yunan işgaline uğradı.

Kent ve yöresi, günümüzde gelişimini çok yönlü olarak sürdürmektedir. Adapazarı **Sakarya**'nın merkezidir.

5. Adıyaman

Yöreye Neolitik Çağ'dan itibaren yerleşim başladı. **Adıyaman**, Hitit döneminde MÖ 17. yüzyılda bu devlete bağlandıktan sonra Kommegena, Roma, Bizans, Abbasi, Selçuklu, Dulkadiroğulları egemenliklerini yaşadı. Osmanlı döneminde Maraş Eyaleti içinde yer alan bir kaza iken 1859'da Maraş'ın sancağı yapıldı. Cumhuriyet'in ilk döneminde Malatya'nın bir ilçesi iken, 1954'te bir yasayla il oldu.

Abbasiler döneminde antik **Pere** kentinin yakınlarında bir kale yaptırıldı. Kaleyi yaptıran komutan '**Mansur ibn Cavana**'nın adından, '**Mansur'un Kalesi**' anlamına gelen '**Hısnı Mansur**' adı verildi. Bu kaleyle yakındaki Kalburcu Çayı'na açılan ve Arapça '**Güzel Vadi**' anlamına gelen '**Vadi-i Leman**' adlı bir dere vadisinde yer alan yerleşim merkezi '**Vadileman**' diye anıldı ve bu ad zamanla günümüzdeki '**Adıyaman**'a dönüştü.

6. Adilcevaz

Van Gölü'nün kuzeyinde Bitlis'e bağlı bir ilçe olan **Adilcevaz** MÖ 7. yüzyılda önemli Urartu merkezlerinden biriydi. '**Adilcevaz**' adının nereden geldiği kesinlik kazanmamış olmakla birlikte yerleşim merkezinin ilk adı yerel dillerde '**Arcığa**', '**Arçike**' şeklindeydi. Urartular'dan Asur egemenliğine geçen kent sırasıyla Pers, Makedon, Seleukos, Prat, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Safevi egemenliklerini yaşadı, 1514'te Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Bitlis'in Ahlat ilçesine bağlıydı, 1936'da Bitlis'in ilçesi oldu.

7. Afşin

Kahramanmaraş'ın ilçesi olan **Afşin**'in yakınlarındaki eski **Tanır** kasabası tarihi bir yerleşim merkezidir. Antik '**Tandaris**' kentinin burada kurulduğu sanılmaktadır. **Afşin**,

Roma ve Bizans dönemlerinde ‘**Arabissus**’ adıyla anıldı. **Yavuz Sultan Selim**’in Mısır seferi sırasında Osmanlı topraklarına katılan kentin adı ‘**Efsus**’ şeklinde telaffuz edildi ve daha sonraları ‘**Afşin**’e dönüşerek öyle kaldı.

8. Afyonkarahisar (Afyon)

Afyonkarahisar’ın tarihi MÖ 4. yüzyıla kadar uzanır. Hitit egemenliği MÖ 1800’lerde başladı. Kent ve yöre, zamanın önde gelen krallıkları arasında el değiştirdi, Selçuklular’ın (1068), Osmanlılar’ın (1329) egemenliğine girdi.

Kentin adı Hitit döneminde ‘**Hapanova**’, daha sonraları ise ‘**Akranion**’, ‘**Akroniom**’, ‘**Nikopolis**’ ve ‘**Opion**’ şeklinde geçer. Türkmenler, 11. yüzyılda yanardağ kökenli yüksekçe bir kayalıktaki koyu renkli taşlar nedeniyle kent kalesine ‘**Karahisar**’ adını verdiler. Bu ad Selçuklular’da ‘**Karahisar-ı Devle**’, 1275-1341 arası Sahipataoğulları döneminde ‘**Karahisar-ı Sahip**’ şeklini aldı. Sonraları yörede çok yetişen ‘**afyon**’ bitkisinin adından esinlenerek ‘**Afyon**’ ve ‘**Afyonkarahisar**’ sözcükleri kente ad oldu. Kurtuluş Savaşı yıllarından iki yıldan fazla işgal altında kalan **Afyon**, Cumhuriyet’ten sonra il merkezi oldu.

9. Ağaçören

Aksaray’ın ilçesi ‘**Ağaçören**’in tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. 1989’da aynı ad ile bir bucak iken ilçe oldu.

10. Ağrı

Ağrı ve yöresi, tarih boyunca Huri, Urartu, Ermeni, Arap, İlhanlı, Akkoyunlu, Safevi, Celayirli egemenliklerini yaşadı. 1514’te Çaldıran Savaşı’nın ardından Türk egemenliğine girdi. Yöreye bir Celayirli sultanı olan Bayezid’in yaptırdığı kale nedeniyle yöre, bir süre ‘**Bayezid**’ adıyla anıldı. Kentin (**Ağrı**)

günümüzdeki yerinde 19. yüzyıl başlarında ‘Şarbulak’ adlı 15 haneli küçük bir köy vardı. ‘Karakilise’ ve ‘Eleşkirt’ diye de anılan bu köy, askeri bir kışlanın yapımıyla büyüdü ve önem kazandı, Beyazıt sancağına bağlı bir kaza oldu ve ‘Karaköse’ adıyla anıldı. 1938’de ‘Ağrı’ adıyla il merkezi yapıldı. ‘Ağrı’ adını il sınırları içindeki aynı adlı dağdan alır. ‘Ağrı Dağı’na ‘Eğri Dağı’ da denildiği gibi, çeşitli dönemlerde ‘Ararat’, ‘Kûh-i Nuh’, ‘Cebel-el-Haris’, ‘Masis’ gibi adlar da verilmiştir.

11. Ahlat

Bitlis’e bağlı bir ilçe ve ilçe merkezi olan **Ahlat** ve bölgesinin tarihini, kimileri MÖ 15. yüzyılda kadar götürür. Asur, Med, Urartu, Pers, Makedonya, Seleikos, Arap, Selçuklu, Eyyubi, Osmanlı gibi çeşitli egemenlik ve uygarlıklar yaşayan kent, Ortaçağ’da ‘Kubbet ül-İslam’ diye anılan (Belk, Buhara, Ahlat) üç önemli kentten biri olan Ahlat, Selçuklu dönemi mezar anıtlarıyla tanınır. ‘Ahlat’ adının yörede çok bulunan ‘Ahlat ağacı’ndan kaynaklandığını öne sürenler vardır.

12. Ahmetli

Manisa’nın ilçesi ‘Ahmetli’nin tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. 1987’de aynı ad ile bucak iken ilçe oldu.

14. Akçadağ

Malatya’nın ilçesi ‘Akçadağ’ın tarihi, Malatya ile aynıdır. Eski adları ‘Arka’, ‘Arga’ olan yerleşim ‘Akçadağ’ adıyla ilçe oldu.

15. Akçakale

Şanlıurfa'nın ilçesi '**Akçakale**'nin tarihi MÖ 2000'lere dek uzanır. Huri, Arami, Babil, Büyük İskender, Roma, Bizans, çeşitli Türk beylikleri egemenliklerini yaşadıkdan sonra 16. yüzyılın başlarında Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet'in ilk yıllarında ilçe merkezi Harran'daydı. 1946'da merkez '**Akçakale**' adlı köye taşındı ve ilçeye bu köyün adı verildi.

16. Akçakent

Kırşehir'in ilçesi '**Akçakent**'in tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. İlçe, adını aynı addaki kasabadan alır.

17. Akçakoca

Bolu'nun ilçesi '**Akçakoca**'nın tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Bithynia, Roma, Bizans, Ceneviz egemenliklerini yaşadı. 1323'te Osmanlı topraklarına katıldı. Tarih boyunca '**Dia**', '**Diapolis**' adlarıyla anıldı. Osmanlılar kente önce '**Akçaşehir** **Maa Düzce**', ardından da Osmanlı akıncı beylerinden **Akçakoca Bey**'in (ö. 1328) adından '**Akçakoca**' adını verdiler.

18. Akdağmadeni

Yozgat'ın ilçesi '**Akdağmadeni**'nin tarihi 1815 yılına dek uzanır. Kent, bu tarihte oluşmaya başladı. **Adını**, ilçe sınırları içinde işletilen gümüş ve kurşun madenleri ile yakınlarındaki '**Akdağ**'dan alır.

19. Akhişar

Manisa'nın ilçesi '**Akhişar**'ın tarihi İlkçağ'a dek ulaşır. İlçe kesin olarak 1410'da Osmanlı topraklarına katıldı. Bilinen ilk

adları ‘pelopia’, Thyateira’ idi. Osmanlılar döneminde bir ara ‘Köklüce’ adıyla anıldı. Şimdiki adını, **artık kalıntıları bile olmayan bir kaleden almıştır.**

20. Akkışla

Kayseri’nin ilçesi ‘Akkışla’nın tarihi Kayseri’yle paralellik göstermekle birlikte fazla eskilere uzanmaz. İlçe, 1956’da kuruldu. **Adını, eski bir kışladan almıştır.**

21. Akköy

Denizli’nin ilçesi ‘Akköy’ün tarihi yenidir. 1990’da aynı adı taşıyan bir bucak yerleşimi üzerine kuruldu.

22. Akkuş

Ordu’nun ilçesi ‘Akkuş’ ve yöresi 1461’de Fatih Sultan Mehmed tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Yerleşim, Cumhuriyet döneminde ‘**Karakuş**’ adını taşıyordu. Adı ‘**Akkuş**’a çevrilerek ilçe oldu.

23. Aksaray

İç Anadolu’da hem il hem de il merkezi olan kent ve yöresinin tarihi Neolitik Çağ’a (MÖ 8000) kadar uzanır. Yöre ve kentin bulunduğu yerleşim merkezi Asur, Hitit, Tabai Krallığı, Med, Pers, Kapadokya, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Karamanlı, Osmanlı egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı.

Günümüz il merkezinin bulunduğu alandaki yerleşimin ilk adı ‘**Garsaura**’ idi. Yerleşim merkezi Kapadokya Kralı **Arkhelos** (MÖ 36-MS 14) tarafından yeniden inşa edildi ve ‘**Arkhelais**’ adını aldı. 12. yüzyılda ise Selçuklu Sultanı II. **Kılıçaslan** kente **beyaz mermerden bir saray** yaptıınca kentin adı da günümüzdeki ‘**Aksaray**’a dönüştü.

Aksaray, Cumhuriyet döneminde il, sonra ilçe oldu, 1989'da yeniden il durumuna getirildi.

24. Aksaray (Semt)

Aksaray semti, İstanbul'da Fatih ile Eminönü ilçeleri arasında yer alır. Bizans döneminde semte '**Öküz Meydanı**' anlamına '**Forum Bovis**' denirdi. Zira o dönemde semtin ortasında **Pergamon**'dan (Bergama) getirilmiş tunçtan bir öküz heykeli vardı. **Fatih Sultan Mehmed** döneminde, Konya Aksaray fethedilip halkı İstanbul'a gönderilerek bu semte yerleştirilince semtin adı da '**Aksaray**' olarak anıldı ve bu ad yerleşti.

25. Akseki

Antalya'nın ilçesi '**Akseki**'nin tarihi oldukça eskiye uzanır. Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerinin ardından 1471'de Osmanlı topraklarına katıldı. O dönemde Konya'nın Teke sancağına bağlı bir kaza idi. **Adının kentin doğal görünümünü dile getiren bir benzetmeden aldığı öne sürülmektedir.**

26. Akşehir

İç Anadolu Bölgesi'nin batı kesiminde yer alan **Akşehir** ve yöresinin tarihi Frigya'ya kadar uzanır. Kent ve yöresi daha sonra Roma, Emevi, Abbasi, Selçuklu, Anadolu Beylikleri, Osmanlı egemenlikleri yaşadı. Kentin bulunduğu alanda Roma döneminde kurulan yerleşim merkezi '**Philomelium**' adıyla anıldı. Müslümanlar kente '**Belde-i Beyza**' adını verdiler. **Kenti çevreleyen eski kalelerin burçları beyaz renkli taşlardan yapılmıştı.** Bu nedenle '**Akşehir**' adı oluştu. Kent, yönetim olarak Konya'ya bağlı bir ilçe ve merkezi durumundadır.

27. Alaca

Çorum'un ilçesi '**Alaca**'nın tarihi MÖ 3.-4. binlere dek uzanır. Hititlerden başlayarak çeşitli uygarlıkları yaşadı. 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı ve 1919'da ilçe oldu. Osmanlı döneminde ilk adı '**Hüseyinabad**' idi.

28. Alaçam

Samsun'un '**Alaçam**' ilçesinin tarihi '**Bafra**' ilçesi ile aynıdır. 1418'de Osmanlı topraklarına katıldı. Önceleri Bafra'ya bağlı bir bucaktı. Adını, yöredeki **çam ağaçlarından aldığı** öne sürülür.

29. Aladağ

Adana'nın ilçesi '**Aladağ**' yeni bir yerleşimdir. 1987'de ilçe oldu. İlk adı '**Karsantı**' idi, sonradan '**Aladağ**'a çevrildi.

30. Alanya

Aynı addaki kalesi ile de ünlü Alanya'nın antik çağdaki adı '**Korakesion**'-'**Coracesium**'du. Kent, III. Antiokhos'un saldırılarını kalesinin ve kent coğrafyasının sağlam ve uygun oluşu nedeniyle başarıyla önledi. MÖ II. yüzyılda ise korsanların üssü durumuna gelen kent, MÖ 67'de Roma egemenliğine girdi. 1221'de burasını fetheden Selçuklu Sultanı **Alaeddin Keykubat** kente '**Alaiye**' adını verdi. 1471'de Osmanlılar tarafından alınan kente Cumhuriyet döneminde halkın '**Alaiye**'yi söyleniş biçiminden esinlenilerek '**Alanya**' adı verildi.

31. Alaşehir

Batı Anadolu'da Manisa'ya bağlı bir ilçe olan Alaşehir'in antik adı '**Philadelphia**'ydı. Kent ve kalesi, 1075'te Türklerin eline geçti. Kente niçin '**Alaşehir**' adının verildiğini kanıtlayan belgeler mevcut olmamakla birlikte, ilçe sınırlarındaki '**Alaşehir Suyu**' adının kente de verilmiş olabileceğini öne sürenler vardır.

32. Altınözü

Hatay'ın ilçesi '**Altınözü**'nün eski bir tarihi vardır. Kentte Roma ve Haçlılar dönemine ilişkin çeşitli kalıntılar vardır. Yöre, önceleri '**Kasr**' diye anılırken Osmanlılar döneminde '**Altınözü**' adı tercih edilmiştir. İlçe 1945'te kurulmuştur.

33. Altınyayla

Burdur'un ilçesi '**Altınyayla**' 1990'da ilçe statüsünü aldı. İlk adı '**Dimril**'di ve bu ad '**Altınyayla**'ya çevrildi.

34. Altınyayla

Sivas'ın ilçesi '**Altınyayla**' da ilk Altınyayla ilçesi gibi yeni bir tarihe sahiptir. 1990'da ilçe olurken bu ad verilmiştir.

35. Amasra

Karadeniz Bölgesi'nde Bartın ilinin bir ilçesi olan '**Amasra**', Megaralı göçmenler tarafından ufak bir ticari iskele olarak kuruldu. Daha sonra MÖ 4. yüzyılda **Herakleia Pontika** (Karadeniz Ereğlisi) prensi **Dionysios**'un karısı '**Amastria Kyotoros**' çevredeki bazı kentleri birleştirerek kendi adıyla (**Amastris**) kentini oluşturdu. Bu ad, günümüze '**Amasra**' olarak kaldı. Kent, Roma ve Bizans egemenliklerinin ardın-

dan **Fatih Sultan Mehmed** döneminde, 1459'da Türk topraklarına katıldı.

Eskiden Zonguldak'ın Bartın ilçesine bağlı bir bucak olan **Amasra**, 1987'de ilçe yapıldı, daha sonra da 28 Ağustos 1991 tarihli bir yasayla kurulan Bartın iline bağlandı.

36. Amasya

Orta Karadeniz'de yer alan kent MÖ 1990-1200'e rastlayan Hitit döneminde '**Amasid**' adıyla kuruldu. Kentin kalesi de Hititler tarafından yapıldı. Kent daha sonra Frig, Kimmer, Lidya, Pers egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Helenistik dönemde de adı çok az bir değişiklikle '**Amaseia**' şeklini aldı ve bu ad çok geçmeden halkın dilindeki bugünkü '**Amasya**' şeklinde söylenmeye başladı; durum, günümüze kadar hiç değişmedi. Kent MÖ 291'de kurulan Pontus Krallığı'nın başkenti oldu, MÖ 64'te Roma'ya bağlandı, Bizans döneminin ardından 1075'te Türk egemenliğine girdi. Osmanlı döneminde hızla gelişti ve '**Şehzadeler kenti**' diye anıldı. Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra 20 Nisan 1920'de il oldu. **Amasya**, kurulduğu tarihten bu yana adı hemen hemen hiç değişmeyen Anadolu kentlerinden biridir.

37. Anadolu

Bazı araştırmacılar, '**Anadolu**' sözcüğünün ilk defa MÖ 3. yüzyılda kullanıldığını ve Eski Yunancadaki '**anatole**'den türediğini öne sürerler. '**Güneşin doğduğu ülke**', '**doğu**' anlamına gelen bu sözcük, ilk zamanlar Ege Denizi'nin doğusundaki ülkeleri içeriyor (**Anatolikon**) ve bir bakıma bölgesel olarak '**asia**' sözcüğü ile örtüşüyordu. Coğrafi ve yönetsel olarak '**Anadolu**' sözcüğünün kapsamı zamanla değişerek sınırları genişledi. 10. ve 11. yüzyıllarda günümüzdeki '**Göller Bölgesi**'nde bulunan Bizans themasının adı oldu

(**Anatolikon teması**). **Anadolu** sözcüğü Ortaçağ'da birçok Arapça yapıtta '**Notolus**', '**Natole**' şeklinde geçti. Yeniçağ'da Batı, '**Anadolu**'yu Latince '**Natolia**' şeklinde andı. Ve **Küçük Asya** (**Asia Minor**) ile eşanlamlı olarak kullanıldı. Türkler bu coğrafyaya kalıcı olarak yerleştikten sonra '**Anadolu**', daha sonraları da '**Anadolu**' dediler. Sözcük, Batı dillerine de '**Anatolia**', '**Anatolien**' şeklinde yerleşti.

Günümüzde genel olarak '**Anadolu**' denilince '**Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Asya anakarası üzerindeki topraklar**' anlaşılmaktadır.

35. Anamur

İçel'in ilçesi '**Anamur**'un tarihi Antikçağ'a dek uzanır. Pers, Büyük İskender, Seleukos, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Karamanlı egemenliklerini yaşadı. 15. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı topraklarına katıldı.

'**Anamur**' adı, kentin ilk çağdaki '**Anemurion**' adının değişikliğe uğramış şeklidir.

39. Ankara

Türkiye'nin başkenti Ankara, İlkçağ'dan günümüze, çok değişik ama birbirine çok benzeyen adlarla anıldı. İslam kaynaklarında kentin adı '**Engürü**' şeklinde geçer. Batı ise dönem dönem yazılış ve söyleyiş olarak değişiklikler gösterir: **Ankyra**, **Angora**, **Ankra** vs. Kimi kaynaklara göre sözcük, Eski Farsça '**üzüm**' anlamına gelen '**engür**'den, kimilerine göre de Eski Yunancada '**koruk**' anlamına gelen '**ank**', Sanskritçede '**Kıvrıntı**', '**Büklüm**' anlamına gelen '**ankav**'dan ya da Latince '**çengel-kanca**' demek olan '**Uncus**'dan türediğini öne sürerler. Ayrıca, Frigya dilinde de '**Ank**' diye bir sözcük vardır. Bu dilde '**Ank**' 'engebeli-karışık' demektir. Kentin engebeli olduğuna bakılarak adını '**Ank**'tan aldığını

söyleyenler de vardır. Kimi kaynaklar da Galatlar, Mısır gemilerindeki savaş ganimeti ve zafer nişanesi olarak aldıkları ‘**çapaların adından**’ yeni topraklarına **Ankyra** (çapa) adını verdiler. Ünlü tarihçi **Pausanias** ise, “**Phrygia** kralı **Midas** tarafından bir gemi çabasının bulunduğu yere kuruldu.” diye yazar.

Ankara, çeşitli görüşlere göre şu isimlerden türemiştir: ‘**Ankyra**’, ‘**Ankura**’, ‘**Angur**’, ‘**Engürü**’, ‘**Engüriye**’, ‘**Angora**’, ‘**Ancora**’.

40. Antakya

Büyük İskender’in generallerinden **Antigos Monophtalmos** günümüzdeki kentin bir iki kilometre kuzeyinde Karasu ırmağı kıyısında ‘**Antigoneia**’ adlı yerleşim merkezini kurdu. Generali bir savaşta yenen **Seleukos I. Nikator**, yeni kentin kesin yerini saptayarak, günümüzdeki **Antakya**’nın çekirdeği olan ‘**Antiokheia**’yı oluşturdu. Kent, kısa sürede gelişerek bölgenin en önemli ticaret ve yönetim merkezi oldu. Çeşitli istila ve egemenlikleri yaşadktan sonra **Antakya** 1515’te **Yavuz Sultan Selim** tarafından Türk topraklarına katıldı.

41. Antalya

Türkiye’nin turizm başkenti **Antalya** ve yöresinin tarihi İlkçağ’a kadar uzanır. Yerleşim merkezi olarak kent **Pergamon** (**Bergama**) Kralı II. ‘**Attalos**’ tarafından MÖ 2. yüzyılda **kurucusunun adından esinlenilerek** ‘**Attaleia**’ adıyla kuruldu.

Çok hızlı bir gelişim gösteren kent Lidya, Pers, Büyük İskender, Seleukos, Roma, Bergama, Bizans, Selçuklu, Hamitoğulları, Osmanlı egemenlik ve uygarlıkları yaşadı. Cumhuriyet’le birlikte il oldu.

Turizm etkinliklerinin olağanüstü gelişimi sonunda **An-talya** günümüze Türkiye'nin dünyada en çok tanınan illerinin başında gelen kent, tarih boyunca çeşitli adlarla anıldı.

Eski kaynaklarda: '**Attelia**', '**Attalia**'.

Batı dillerinde: '**Adalia**'.

Ortaçağ'da: '**Satalia**'.

Türkçe belgelerde: '**Adayla**'.

42. Araklı

Trabzon'un ilçesi '**Araklı**'nın tarihi MÖ 7. yüzyıla dek uzanır. Miletolu denizciler tarafından kuruldu. Pers, Roma, Bizans, Trabzon İmparatorluğu egemenliklerini yaşadı. 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı, 1954'te ilçe oldu. Adının antik bir sözcükten geldiği sanılmaktadır.

43. Ardahan

Doğu Anadolu'da serhat ili '**Ardahan**'ın tarihi Urartulara dek uzanır. Med, Pers, Part, Ermeni, Roma, Sasani, Bizans, Arap, Gürcü, İlhanlı, Altınordu, Timur, Karakoyunlu, Akkoyunlu gibi çok değişik egemenlikler yaşadı. 1535'te Osmanlı topraklarına katıldı. Kent, eskiden **Artaani**, **Artan** diye anılırken, daha sonra şimdiki adı '**Ardahan**' oluştu.

44. Ardanuç

Artvin'in ilçesi '**Ardanuç**'un tarihi MÖ 8. yüzyıla dek uzanır. Urartu, Kimmer, İskit, İberia (Karti) Krallığı, Pontus, Roma egemenliklerini yaşadı. 16. yüzyılın ortalarında Osmanlı topraklarına katıldı. 1945'te ilçe oldu. Antik adı '**Artanuçi**' idi.

45. Arnavutköy

İstanbul'da Boğaziçi'nde Beşiktaş ilçesine bağlı bu tarihi semt, Bebek ile Ortaköy arasındadır. Semtin İlkçağ'daki adı **'Anaplus'** idi ve Laurus Medeia'nın adak yeri idi. Bizans döneminde ise bu ad **Mikhael Kilisesi'nin** adından **'Vicus Michaelicus'** ya da **'Scalae'** (İskele) diye anıldı. **Semt, adını Osmanlı döneminde bu semte yerleştirilen Arnavut göçmenlerinden almıştır.**

46. Arhavi

Karadeniz Bölgesi'nde Artvin'e bağlı bir ilçe ve merkezi olan **Arhavi**, 1512'de Türk egemenliğine girdi. **Arhavi, adını ilçenin yer aldığı bölgede Karadeniz'e dökülen ve antik adı 'Arkhabis' olan akarsudan almıştır.**

47. Artvin

Karadeniz Bölgesi'nin doğu kesiminde yer alan ilin tarihi MÖ 2000'lere kadar uzanır. Kent ve yöresi tarih boyunca Asur, İberya, Pontus, Roma, Bizans egemenlikleri ve uygarlıkları yaşadı. 1551'de kesin olarak Türk topraklarına katıldı. İlkçağ'da yörenin kıyı kesimleri **İberia** olarak anılırken Roma döneminde **Lazika** adıyla adlandırıldı. Bağdatlıların yönetimindeki İberya Krallığı döneminde 10. yüzyılın ilk yarısında kente **'Livana'** ya da **'Livane'** adıyla anılan bir kale yapıldı. Ve kent de uzun süre bu adlarla anıldı. Daha sonra **'Artvani'**, **'Artvini'**e dönüştü. **Artvin**, 1924'te il yapıldı. 1933 yılında ilçe statüsü verilerek merkezi Rize kenti olan Çoruh iline bağlandı. 1936'da Rize'nin ayrıldığı Çoruh ilinin merkezi Artvin'e taşındı. İlin adı 1956'da bir kez daha **'Artvin'** oldu.

48. Avanos

Nevşehir'in ilçesi '**Avanos**'un tarihi İlk Tunç Çağı'na (MÖ 3500-2000) dek uzanır. Peri bacalarıyla ünlü **Göreme** vadisindeki kent Hristiyanlığın ilk yıllarından itibaren önem kazandı. Burada, korunma amaçlı olarak yer altı kentleri oluşturuldu. Cumhuriyet döneminde bu antik ad '**Avanos**' ile ilçe yapılmıştır.

49. Avcılar

İstanbul'un ilçesi '**Avcılar**' çok yakın tarihe sahip bir ilçedir. 1992'de ilçe statüsüne kavuşan yerleşimde, eskiden çok sayıda av evi ve köşkü vardı, adını bunlardan almıştır.

50. Ayancık

Sinop'un ilçesi '**Ayancık**'ın tarihine ilişkin yeterli bilgi yoktur. İlçe günümüzdeki sınırlarını 1957'de edinmiş ve eski adı '**İstifan**' iken '**Ayancık**' yapılmıştır

51. Ayaş

Ankara'nın ilçesi '**Ayaş**'ın tarihi Hititlere dek uzanır. Hitit, Frig, Büyük İskender, Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerini yaşadı. 1354'te Osmanlı topraklarına katıldı. Adını ilçedeki '**Ayaşbeli**'nden aldığı sanılmaktadır.

52. Aydın

Ege Bölgesi'nin orta bölümünde yer alan **Aydın**, ilk ve orta çağların önemli yerleşim merkezlerinden biriydi. Kazı kaynaklara göre kent Peloponisos'tan gelen Argoslular ile Trakya ya da İlliria'dan gelen Trallialılar tarafından kuruldu. Ve Antikçağ'da '**Euantheia**', '**Polyantheia Erymna**' gibi adlar

aldı. Büyük İskender, kenti kendisine bir üs olarak kullandı (MÖ 334). Onun ölümünün ardından ‘Seluekia’ diye isimlendirildi. Roma, kentin yönetimini Bergama Krallığı’na bıraktı. Roma’da İmparator **Augustus** döneminde adı ‘Caesarea’ şeklinde değiştirildiyse de kısa süre sonra ‘**Tralles**’ adını aldı. Bizans uygarlığının ardında Türkler tarafından ele geçirildi. Türk döneminde ‘**Güzelhisar**’ adı verilen kente **Aydınolu Mehmet Bey**’den esinlenilerek ‘**Aydın Güzelhisarı**’ da denildi. 1425’te Osmanlılara geçen kentin adı hep ‘**Aydın**’ olarak kaldı.

53. Aydınlar

Siirt’in ilçesi ‘**Aydınlar**’ ilçe statüsüne 1990’da kavuşmuş yeni bir yönetim merkezidir. Adı, mülki idare amirlerince konulmuştur.

54. Aydıntepe

Bayburt’un ilçesi ‘**Aydıntepe**’ ilçe statüsüne 1957’de kavuşmuş yeni bir yerleşimdir. Adı, yöneticilerce konulmuştur.

55. Ayrancı

Karaman ilinin ‘**Ayrancı**’ ilçesi 1987’de kurulmuş yeni bir ilçe merkezidir. Aynı addaki bir eski yerleşime ilçe olurken bu adı almıştır.

56. Ayvacık

Çanakkale’ye bağlı olan **Ayvacic** ilçesinin tarihi, Antikçağ’a kadar uzanır. İlçenin yerleşim merkezinde ve çok yakınlarında o dönemde ‘**Hamaksitos**’, ‘**Kolonai**’ ve ‘**Assos**’ (günümüzde **Behramkale**) kentleri kuruldu. Yöre (**Eolis**) ve ilçenin bulunduğu kent tarih boyunca Roma, Bizans, Osmanlı ege-

menlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1926'da ilçe statüsü kesinleşen yerleşim merkezi, '**Ayvacık**' adıyla anıldı. Bu adın ilçeye özellikle **Kaz Dağları'na** yerleşen **Türkmenler** tarafından verildiği öne sürülür.

57. Ayvalık

Ege'de Balıkesir'e bağlı bir kıyı ilçesi olan **Ayvalık**'ın tarihi Antikçağ'a değin uzanır. Yörenin bilinen en eski yerleşimcileri Misyalılardır. İlçenin bulunduğu yerleşim merkezi, tarih boyunca '**Tallani**', '**Kidonia**' gibi adlarla anıldı. Yöre ve ilçenin bulunduğu yerleşim, Makedon, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarının ardından 15. yüzyılın başlarında Osmanlılar'a bağlandı. İlçe, özellikle turizm yönünden olağanüstü bir gelişme süreci içine girmiş bulunmaktadır. **Ayvalık** adının **Ayvacık** gibi yöreye ve özellikle **Kaz Dağları'na** yerleşen **Türkmenler** tarafından konulduğu söylenir.

58. Ayvansaray

İstanbul'da Haliç kıyısında, Atatürk Köprüsü (Unkapanı Köprüsü)'nün sağ tarafında Eyüp ilçesi sınırları içinde yer alan semt, '**Ayvansaray**' adıyla anılır. Bizans döneminde kentin kara surlarıyla deniz surlarının birleştiği noktada yer alan yerde, İstanbul'un fethinden sonra bir kapı yaptırıldı. Kapı yakınında '**Blakharnai Sarayı** (Büyükler Sarayı) adında bir Bizans sarayı vardı. Bu nedenle Osmanlılar dönemiyle birlikte kapıya '**Ayvansaray Kapısı**' denildi. Semt de aynı adla anıldı.

59. Azapkapı

İstanbul'da Atatürk Köprüsü ile Galata arasında kalan semt '**Azapkapı**' adıyla anılır. Galata surlarının Haliç'e açılan kapılarından biri eskiden buradaydı. Kapı, Bizans döneminde

‘Porta di san Antonio’ ya da **‘Porto san Antonio’** adıyla anılırdı. Osmanlılar zamanında Haliç Tersanesi yakınlarındaki **Azaplar (Azepler) Kışlası** nedeniyle buraya **‘Azapkapı’** denildi.

60. Babadağ

Denizli’nin ilçesi **Babadağ**’ın eski adı **‘Kadıköy’**dü ve yönetim olarak Sarayköy ilçesine bağlı bir bucaktı. Daha sonra ilçe oldu ve yöredeki **‘Babadağ’** adlı bir dağdan esinlenilerek adı **‘Babadağ’** oldu.

61. Babaeski

Kırklareli’ne bağlı bir ilçe olan Babaeski’nin tarihi Tunç Çağı’na dek uzanır. Bölgeye ilk olarak Balkanlar’dan gelen Traklar’ın yerleştikleri belirlenmiştir. Kent sırasıyla Pers, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1359’da Osmanlılar tarafından alındı. Kentin bilinen ilk adı **‘Babayi Atik’** idi. Sonradan bu Arapça-Türkçe tamlama Türkçeye dönüştürülerek **‘Babaeski’** oldu.

62. Bafra

Samsun’un bir ilçesi olan **Bafra**’nın tarihi MÖ 4000’lere dek uzanır. Bu tarihte yöre Orta Asya’dan göç eden **Kaşkaların** yurduydı. Belde ve ilçenin bulunduğu yerleşim merkezi Hitit, Frig, Kimmer, Pers, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı, 1418’de Osmanlı topraklarına katıldı. **‘Safra’** adının yerel bir dilden oluştuğunu öne sürenler vardır. Kimileri de bu ad ile bölgede yetişen yüksek kaliteli ve da **‘Bafra’** adını taşıyan tütün arasında ilişki kurarlar.

63. Bahçelievler

İstanbul'un 1992'de yeni ilçe olmuş yerleşimlerinden **'Bahçelievler'**in tarihi çok yenidir. Adı, aklına başka bir ad gelmeyen mülki ya da yerel yöneticilerce konulmuştur.

64. Bahçesaray

Van'a bağlı **'Bahçesaray'** ilçesi 1987'de ilçe oldu. Eski adı **'Müküs'**dü.

65. Bakırköy

İstanbul'un en kalabalık ilçelerinden **'Bakırköy'** tarih boyunca çok çeşitli adlar taşıdı.

İlkçağ'da verimli bağ ve bahçeleri ile ün kazanan bu yerleşim merkezi, sırasıyla **'Vidos'** **'Litros'** adlarıyla anıldı. Bizans döneminde **'Septimum'** adını aldı. Bu ad, burada çok varlıklı bir Rumun yaptırdığı sayfiye köşkünden kaynaklandı. **'Septimum'** daha sonra **'Ayamama'**ya dönüştü (günümüzde sadece bir dere bu adla anılır.). Sonra bu ad da unutuldu ve küçük bir Rum köyü durumuna gelen yerleşim merkezi **'Makro Holi'** adıyla anılır oldu. Osmanlının son dönemlerinde, özellikle Türkler **'Makro Holi'**ye **'Makrıköy'** dediler. **'Makro Holi'** Türkçede **'Uzun-Büyük Köy'** anlamına geliyordu. Cumhuriyet'in ilanının ardından **'Bakırköy'** adı benimsedi.

66. Balâ

Ankara'nın ilçesi **'Balâ'**, 19. yüzyılda Kafkasya'dan gelen göçmenlerin iskânı amacıyla kuruldu. Eski adı **'Kartal'**dı. Yüksek bir yaylada (bâlâ) kurulduğundan bu adın verildiği sanılır.

67. Balıkesir

Topraklarının bir bölümü Ege, bir bölümü Marmara Bölgesi içinde yer alan Balıkesir'in bulunduğu yöre MÖ 13. yüzyıldan önce '**Bebrykia**' diye anılıyordu. Yöreye daha sonraları '**Misya**' denildi. Burası Lidya, Pers, Bithynia Krallığı, Makedon, Roma, Bizans, Selçuklu, Anadolu beylikleri egemenliklerini yaşıdıktan sonra 1450'de Osmanlı topraklarına katıldı. Yerleşim merkezini Bizans'tan alan **Karesi Bey**, kendi adını bu kente verdi. Roma döneminde, avlanmak amacıyla buralara sık sık gelen İmparator **Hadrianus**, MS 2. yüzyılda burada bir sava göre bir şato yaptırdı. Kent adının daha sonraları '**Eski Kale**' anlamına gelen '**Paleokastro**' olarak anıldığı söylenen şatodan geldiği öne sürülür. Kentin '**Hadrianoherai**' adlı eski bir kentin kalıntıları üzerine kurulduğu da söylenir. Buradaki küçük bir kale, 11. yüzyılda **Türkler** tarafından '**Balakhisar**' diye adlandırılmıştı. '**Balıkesir**' adının bu addan türemesi güçlü bir ihtimal olarak görülmektedir. '**Balıkesir**' adının '**Balı çok**'tan türediği şeklindeki söylenti ise, bir '**şehir efsanesi**' olarak kabul edilmektedir.

68. Balışeyh

Kırıkkale'nin ilçesi '**Balışeyh**' 1990'da ilçe statüsünü aldı. Adının ilçede defnedilmiş bir din büyüğünden geldiği sanılmaktadır.

69. Baltalimanı

İstanbul'da, Boğaziçi'nde, Emirgan'a bağlı bir semt olan '**Baltalimanı**', 1453'te İstanbul'un fethi sırasında II. **Mehmed**'in (Fatih) Kaptan-ı Deryası **Baltaoğlu Süleyman Bey**, Osmanlı donanması tarafından Haliç'e karadan çektilerle indirilen gemilerinin bir bölümünü burada yaptırdığı

ve korunaklı limanı üs olarak kullandığı için semt bu adla anılır.

70. Banaz

Uşak'ın ilçesi '**Banaz**'ın geçmişi MÖ 3. yüzyıla dek uzanır. Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Germiyanogulları egemenliklerini yaşadı. 1429'da Osmanlı topraklarına katıldı. '**Banaz**' sözcüğünün Orta Asya günlerinden kalma Türkçe bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

71. Bandırma

Marmara Bölgesi'nde Balıkesir'e bağlı bir ilçe olan Marmara Denizi kıyısındaki **Bandırma** İlkçağ'da **Misya** diye anılan bölgede '**Panormos**' adıyla kuruldu. Kent ve yöresi Makedon, Pers, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. **Orhan Gazi** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. 1980'de kaza oldu. Kentin ilk adı '**Panormas**', zaman geçtikçe '**Panormus**', '**Panormes**', '**Panderma**' şekillerinde telaffuz edildi ve en sonunda Türkler tarafından bugünkü gibi '**Bandırma**' diye söylendi. Kent, Türkiye'nin her yönden en gelişmiş ilçeleri arasında baş sıralarda yer alır.

72. Bartın

'**Bartın**' ilinin tarihi MÖ 7. yüzyıla dek uzanır. Megaralı denizciler tarafından bir koloni iskelesi olarak kurulduğu sanılıyor. Pers, Pontus, Roma, Bizans, Trabzon İmparatorluğu, Ceneviz egemenliklerini yaşadı. 1460'ta Osmanlı topraklarına katıldı. Kent, Antikçağ'da '**Parthenips**' adıyla kuruldu. Bu adın, zaman içinde '**Bartın**'a dönüştüğü sanılmaktadır.

73. Batman

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki **Batman** ilinin adının il sınırları içinden geçen '**Batman Çayı**'ndan aldığı öne sürülür. 16 Mayıs 1990'da il olan kent İlkçağ'da kuruldu. MÖ 3 bin yıllarından itibaren Huri, Urartu, Kimmer, Med ve Asur egemenliklerini yaşadı. Asur dönemindeki adı '**Supria**' olan kent, daha sonra Pers, Seleukos, Roma, Bizans, Sasani, Aruklu ve Osmanlı egemenlikleri ve uygarlıklarını yaşadı. Bulunan petrol, 20. yüzyılda Batman ve yöresinin önemini bir kat daha artırmıştır.

74. Bayat

Afyonkarahisar'ın ilçesi '**Bayat**' 1987'de ilçe konumuna getirildi. '**Bayat**' adını ve bir Oğuz boyunun adını taşıyan bir bucağın gelişmesi sonucu oluşan yerleşimden dolayı bu adı almıştır.

75. Bayburt

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan '**Bayburt**'un tarihi İlk Tunç Çağı'na (MÖ 3500-200) değin uzanır. Bölge, Hitit döneminde '**Azzi-Hayaşa**' ülkesi olarak anıldı ve sırasıyla Urartu, Kimmer, İskit, Med, Pers, Makedon, Roma, Bizans, Arap egemenlik ve uygarlıklarını da yaşadı. 1514'te Osmanlı topraklarına katılan '**Bayburt**', MÖ 8. yüzyıla kadar '**Domana**' adıyla anıldı. İskitlerin '**Gymnia**', Bizans'ın '**Baiberdon**' adını verdikleri kent, '**Paybert**', '**Bâbirt**' diye de anılıp, sonraki yıllarda günümüzdeki '**Bayburt**' söylenişiyle adlandırıldı. 1927'de Gümüşhane'ye bir ilçe olarak bağlanan '**Bayburt**', 1989'da il olmuştur.

76. Bayramiç

Çanakkale'nin ilçesi **'Bayramiç'**in tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Antik dönemde **'Troas'** bölgesi içindeydi. İlçe sınırları içinde antik **'Skepsis'**, **'Kebrenos'** kentleri yer alıyordu. Sonraları bölge **'Eolis'** ya da **'Eolya'** adlarıyla anıldı. Bölge ve kent 14. yüzyıl başlarında Osmanlı topraklarına katıldı. **'Bayramiç'** önceden aynı ad ile **Ezine'**nin bir nahiyesi iken, daha sonra ilçe durumuna getirilmiştir.

77. Bayındır

Ege Bölgesi'nde İzmir'e bağlı bir ilçe olan **'Bayındır'**, Osmanlı devletinin ilk dönemlerinde kuruldu ve adını **Oğuzların Üçoklar Kolu'na** bağlı **'Bayındır'** boyundan aldı. **'Bayındır'** Ege'nin hızla gelişen yerleşim merkezi olabilmek için çaba sarf etmektedir.

78. Bebek

İstanbul'un, Boğaziçi'nde Arnavutköy ile Rumelihisarı arasında yer alan semti. Burası Antikçağ'da ufak bir balıkçı köyü ve **Artemis'**in adak yeri idi. Semt, asıl gelişimini Osmanlı döneminde gösterdi. Semt, **'Bebek'** adını burada görevlendirilen ve yüzünün görünümü nedeniyle **'Bebek'** lâkabıyla anılan bir bölükbaşından almıştır.

79. Bergama

Ege Bölgesi'nde İzmir'in bir ilçesi olan Bergama, Antikçağ'ın çok önemli yerleşim merkezlerinden biriydi. Yöre, Pers, Büyük İskender, Seleukos, Bergama Krallığı, Roma, Bizans egemenliklerini ve uygarlıklarını yaşadı. 1341'de Osmanlı egemenliğine girdi. Kurtuluş Savaşı'nda bir süre düşman işgalinde kaldıktan sonra 14 Eylül 1922'de kurtarıldı.

Bergama ya da antik adıyla **'Pergamon'**, söylenceye göre adını Neoptolemos ile Andromakhe'nin oğlu **'Pergamos'**tan alır.

Bergama, tarih boyunca çok önemli savaş ve olaylara sahne oldu, bayındırlık bakımından olağanüstü bir gelişme gösterdi. Kentteki dinsel yapılar, tiyatro binaları ve amfiteyatrolar, sunaklar bakımından Ege kıyısının örnek kentleri arasında yer aldı. Çoğu anıtsal nitelikli söz konusu yapıtlardan çoğunun kalıntıları günümüze kadar ulaşmış bulunmaktadır. **'Bergama'** adının **'Pergamon'**dan türediği su götürmez bir gerçektir.

80. Beşiktaş

İstanbul'un ilçelerinden biri olan Beşiktaş'ın tarihi eski çağlara dayanır. Bizans dönemindeki bilinen ilk adı **'İasonion'**du. Ardandan sırasıyla şu adları aldı: **'Sergion'**, **'Daphne'**, **'Diplokionion'** ve **'Gunella'**. Kimi kaynaklara göre bu adlardan biri de Türkçesi **'Taş Bebek'** demek olan **'Kune Petro'** idi. Bu ad, **Yakşı** adında bir papazın Hz. İsa'nın çocukluğunda yıkandığına inanılan ve **'Beşik Taşı'** diye anılan hamur teknesi biçimindeki bir taşı Kudüs'ten getirterek semtteki bir kiliseye koydurmasıyla ünlendi. Ve semt de bu adla anıldı. Başka kimi kaynaklara göre de **'Barbaros Hayreddin Paşa'** (Yalısı günümüzdeki Deniz Müzesi'nin bulunduğu yerdeydi) gemilerini bağlamak amacıyla semtin iskele olarak kullanılan kıyısına **'beş tane taş direk'** diktirtmiş, işte bundan dolayı da semte **'Beş Taş'** adı verilmiş, bu ad, giderek **'Beşiktaş'**a dönüşmüştür. Nitekim eski **Beşiktaş** semti yerlileri ve gerçek İstanbul şivesi ile konuşabilenler **'Beşiktaş'** derlerken hâlâ **'i'** ve özellikle **'k'** harfini belirsiz, çok hafif telaffuz ederek sözcüğü **'Beşıtaş'** gibi telaffuz ederler.

81. Beyağaç

Denizli'nin ilçesi '**Beyağaç**' 1990'da ilçe konumuna getirilmiş yeni bir ilçedir. Adını, aynı addaki kasabadan alır.

82. Beyazıt

İstanbul'da Eminönü ilçesine bağlı '**Beyazıt**' semti, adını burada yer alan önemli Osmanlı yapıtlarından '**Beyazıt Külliyesi**'nden alır. Semt, Osmanlı ve Bizans döneminde de İstanbul'un önemli bir kültür, eğitim ve ticaret merkezi durumundaydı. Bizans'ta **Forum Tauri (Farum Theodosi)**, dönemin en üst düzey hukuk yüksek okulu, Senato Sarayı gibi yapılar buradaydı. Fatih, İstanbul'u aldıktan sonra ilk sarayını buraya yaptırdı. Beyazıt Meydanı'na ise 27 Mayıs 1960'tan sonra bir süre **Hürriyet Meydanı** denmişse de, bu ad artık hiç kullanılmamaktadır.

83. Beykoz

İstanbul'da, Anadolu kıyısındaki bir ilçe olan **Beykoz**'un ilk halkı Balkanlar'dan gelerek buraya yerleşen Traklar oldu. Traklar, '**Bebrikler**' adıyla bilinen bir devlet kurdular. Beykoz'un Bizans dönemindeki belgelerde adı '**Amia**' olarak geçer. Bu ad, Trak kralı '**Amykos**'tan türemiştir.

En eski Türkçe metinlerde ise bu yerleşim merkezinin adı '**Bekoz**', '**Belkoz**', '**Belkos**' şeklinde yer alır.

Bir söylenceye göre de, yöredeki '**Serviburnu**'nun güneyinde kurulmuş küçük bir köy, zamanla gelişip birleşerek Türkler döneminde Osmanlı topraklarına katıldı. Adını '**Ko-caeli**'ne veren '**Akçakoca**' burada oturdu ve bu nedenle eski küçük köy '**Bey**' adıyla ün kazandı. Öte yandan yörenin cevizi, başka bir adla '**koz**'u da çok ünlü idi. İşte bu iki sözcük, kısa sürede halkın ağzında kaynaşıp birleşerek '**Beykoz**' biçimini aldı.

Bir başka söylenceye göre ise, yöredeki ulu bir ceviz ağacı **'Beykoz'** diye anıldı ve İstanbul'un bu ilçesi adını işte bu ulu ceviz ağacından aldı.

84. Beylerbeyi

İstanbul'da Anadolu yakasında Üsküdar ilçesine bağlı Beykoz semtinde Osmanlı döneminde, devletin en önemli üst düzey görevlerinde bulunduktan sonra **'Beylerbeyi rütbesi'** alan çok sayıda paşa ikamet etti. Bu beylerbeyleri arasında en bilinenleri **Mehmet Paşa, Recep Paşa, Yemişçi Hasan Paşa**'lar idi. Beylerbeylerinin çoğu, bu görevin ardından sadrazamlığa yükseldiler.

Bizans döneminde ise semtte büyük bir haç (istavroz) vardı. Bu nedenle Osmanlıların semtte inşa ettikleri ilk saray halk arasında **'İstavroz Sarayı'** adıyla ün saldı. Günümüzde de, sarayın kurulduğu yere **'İstavroz Bahçesi'** denilmektedir. Sonraki tarihlerde **İstavroz Sarayı** yıktırılarak yerine günümüzdeki **'Beylerbeyi Sarayı'** yaptırılmıştır. II. Abdülhamid bu sarayda ölmüştür.

85. Beylikova

Eskişehir'in ilçesi **'Beylikova'** aynı addaki bir bucağın ilçe statüsü kazanmasıyla oluşmuş yeni bir yerleşimdir (1987).

86. Beyoğlu

İstanbul'un semtlerinden biri olan Beyoğlu'nun konuşlandığı alan, İlkçağ boyunca bir yerleşim merkezi olmaktan çok, İstanbul halkı için üzüm yetiştirilen bağlık, bahçelik bir yerd. Bizans döneminde bu bağlık bahçelik alana Türkçeye **'Karşı Yaka'** anlamına Rumca **'Peran'**, sonradan da sadece **'Pera'** denildi.

İmparator İostinianus zamanında semte bazı gösterişli yapılar inşa edildi ve semt 'Justinyen' adıyla anıldı. Ancak Türkler tarafından alınmadan önce Galata surları dışında günümüzdeki Beyoğlu'na doğru uzanan yapılar pek yoktu.

Söylenceye göre, **Fatih Sultan Mehmed**, Trabzon Rum İmparatorluğu'na 1461'de son verdikten sonra, imparatorluk ailesinden, sonradan Müslüman olan **Aleksios'un** büyük konağı günümüzdeki **Tunel Meydanı'nın** yakınlarında inşa edildi. **Halk, Aleksios'un bu konağı nedeniyle 'bir bey oğlu' oturduğundan semte 'Beyoğlu' adını verdi.**

Bir başka söylentiye göre de, 'Beyoğlu' adı **Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı sadrazam Makbul İbrahim Paşa'nın** yakın arkadaşı **Alvasio Gritti** adlı birinden gelir. **Alvasio**, ünlü ve soylu bir Venedikli ailedendi. İstanbul'a **Balyos** (Venedik valisi) oldu. Zamanla onun ikamet ettiği yer, soylu bir kişinin mekânı anlamına 'Beyoğlu' diye anıldı.

87. Beypazarı

Ankara'ya bağlı bir ilçe olan '**Beypazarı**', eski bir yerleşim merkezidir. İlçe ve yöresi tarih boyunca Hitit, Frig, Galat, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. İstanbul-Ankara-Bağdat doğrultusundaki geçit yolu üzerinde yer alan ilçenin bilinen en eski adı '**Lagania**'ydı. Türklerin egemenliğine geçtikten sonra ilçede kurulan ve ünü hemen tüm önemli yakın kentlere yayılan '**pazar**'ı nedeniyle ilçenin adı '**Beypazarı**'na dönüştü. İlçe, 1939'dan sonra Ankara'ya bağlanmıştır.

88. Beyşehir

Konya'nın bir ilçesi olan **Beyşehir**'in ve yöresinin tarihi Neolitik Çağ'a kadar uzanır. Yöre Lidya, Pers, Makedonya ve Roma ile Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadıkdan son-

ra 12. yüzyılda Anadolu Selçukluları'nın egemenliğine girdi. 13. yüzyılda bir süre Moğol istilasında kaldı. Ardından Eşrefoğulları ve Hamitoğulları tarafından yönetildi. 1374'te Osmanlı topraklarına katıldı. Bir ara Karamanoğlu beyliği ile Osmanlı devleti arasında birkaç kez el değiştirdi.

Roma ve Bizans dönemlerinde Beyşehir'in bulunduğu yerleşim merkezi '**Karalia**' ya da '**Karalis**' adlarıyla anıldı. Eşrefoğulları'nın merkezliğini yapan kentte o dönemde inşa edilen kaledeki yerleşme yeri '**İçşehir**' ya da '**İçerişehir**' adlarıyla anıldı. En sonunda kent günümüzdeki '**Beyşehir**' adıyla anıldı.

89. Biga

Çanakkale'ye bağlı bir ilçe olan **Biga**, kıyıda 24 kilometre içeride kurulmuş bir yerleşim merkezidir. Tarihi Antikçağ'a değin uzanır. Bu çağda '**Misya**' adı verilen bölge içerisinde yer aldı. MÖ 7. yüzyılda Miletosluların egemenliğindeki önemli bir ticaret kentiydi. MÖ 334'te Büyük İskender'e bağlandı. Roma ve Bizans egemenlik ve uygarlıklarını da yaşadıktan sonra **Lala Şahin Paşa** tarafından 1364'te fethedilerek Osmanlı İmparatorluğu'na bağlandı. '**Biga**' adının değişik dönemlerde '**Pagai**', '**Pagae**' ve '**Pigas**' diye anılan eski kentin adından geldiği genel kabul görmüştür.

90. Bilecik

Marmara ve Karadeniz bölgesinde yer alan Bilecik'in tarihi İlkçağ'lara kadar uzanır. MÖ 1200'lerde Friglerin egemenliği altındaydı. Ardından Pers, Bithynia, Makedon, Roma, Bizans egemenliklerini ve uygarlıklarını yaşadı. Malazgirt Zaferi'nin (1071) ardından Anadolu'ya yerleşen Türklerden bir bölümü de Söğüt ve Domaniç'i yurt edindi. Bu yöre, Anadolu Selçukluları tarafından **Ertuğrul Gazi**'ye verilmişti. Onun ölümün-

den sonra oğlu **Osman Gazi**, bağımsız **Söğüt Sancağı**'nın başına geçti. 1289'da '**Yarhisar**' ile '**Bilecik**'i ele geçirdi ve adına hutbe okutarak kendi bölgesinde bağımsızlığını ilan etti. Böylelikle Osmanlı devletinin 622 yıl sürecek olan yaşamının ilk adımları atılmış oldu.

Eskişehir'i İznik'e (**Dorylaion**'u **Nikaia**'ya) bağlayan yolun kontrol altında tutulması amacıyla yapılan bir kale olan '**Belkome**' adının, Türkler tarafından '**Bilecik**' diye telaffuzu sonucu '**Bilecik**' adının oluştuğu sanılmaktadır. '**Bilecik**' Osmanlı döneminde bir süre, bir sancak adı olarak '**Ertuğrul**' diye de anılmıştır.

91. Bingöl

Doğu Anadolu'da bir il olan **Bingöl**'ün tarihi İlkçağ'a kadar uzanır. Bölge ve kent MÖ 14. yüzyıldan başlayarak sırasıyla Asur, Urartu, Kimmer, Med, Pers, Makedon, Seleukos, Part, Roma, Bizans, Sasani egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1071 Malazgirt Zaferi'nin ardından kent ve yöresi Mengüçöğullarına bağlandı. Selçuklu, Moğol, Akkoyunlu dönemlerinin ardından **Yavuz Sultan Selim** döneminde Osmanlı topraklarına katıldı. Önceleri '**Çapakçur**' adını taşıyan günümüzdeki '**Bingöl**', 1920'de Muş'a, 1926'da Elazığ'a bağlı bir ilçe merkeziydi. '**Çapakçur**', 1936'da il merkezi oldu. Adı da 1945'te '**Bingöl**'e çevrildi.

Kent ve yakınlarındaki volkanik kayalardan oluşmuş bir dağ kitlesi ve **2.700 metreyi bulan yükseklikteki alanlarda göller bulunur. Gerek dağ, gerekse kent, 'Bingöl' adını işte bu göllerden almaktadır.**

92. Birgi

İzmir'in Ödemiş ilçesine bağlı bir bucak merkezi olan '**Birgi**'nin bilinen en eski adı '**Pyrigion**'dur. '**Birgi**' adının bu

antik addan türemiş olması kabul edilir. Kent ve de ünlü kalesi, Menteşe Bey'in damadı **Gazi Sasa Bey** tarafından Türk topraklarına (Aydınoğulları Beyliği) katıldı. Ünlü '**Birgi Çakırağa Konağı**' bu bucaktadır.

93. Bitlis

Söylenceye göre, '**Bitlis**' adını Makedon Kralı Büyük İskender'in (Alaksandros) emriyle kentin bulunduğu yere bir kale inşa ettiren komutanı '**Badis**'ten alır. Komutanın adını '**Bageç**' diye yazıp söyleyenler de vardır. Söylencenin bir başka versiyonuna göre, Büyük İskender'in komutanlarından '**Badlis**' ya da '**Lis**' burada bir kale inşa etti. **Kent de adını bu komutanların adlarından aldı.**

Arap, Selçuklu ve çeşitli beyliklerin egemenliklerinin ardından kent ve yöresi 1514'te **Yavuz Sultan Selim** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Bitlis, 1935'te il statüsüne getirilmiştir.

94. Bodrum

Türkiye'nin dünyada en tanınmış turizm yörelerinden biri olan '**Bodrum**'u Kayralıların MÖ 11. yüzyılda kurduğunu öne sürenler vardır. Kimilerine göreyse kenti MÖ 1200'de Troizen'den gelenler kurdu. Burada doğmuş olan tarih biliminin babası sayılan **Herodotes**'e göre, Bodrum Dorlar'ın MÖ 6. yüzyılda kurduğu altı kentten oluşan '**Heksapolis Birliği**' içindeydi. Ancak, Apollon adına düzenlenen bir yarışmada bu kentten biri kuralları çiğnediğinden kent de birlikten çıkarıldı. Kent, bundan sonra '**Pentapolis**' diye anıldı. MÖ 550'de kente Lidya egemendi. Ardından MÖ 546'da Pers egemenliği başladı. Kent MÖ 468'de '**Attika Delos Deniz Birliği**'ne katıldı. MÖ 430'da tekrar Pers egemenliğine girdi. Bu dönemde Persler'e bağlı satraplar (valiler) tarafından yö-

netildi. Kayra satraplarından **Mausolos** döneminde (MÖ 377-353) başkent **Milas**'tan (**Mylasa**) buraya taşındı. Kentin en yüksek tepesine bir kral sarayı inşa edildi. Satrap **Mausolos** öldükten sonra eşi ve aynı zamanda kızkardeşi olan **Artemisis**, MÖ 4. yüzyılda eşi ve ağabeyi için anıtsal bir mezar olan '**Mausoleium**'u yaptırdı. 60 x 80 m'lik bir alanı kaplayan ve 45 metre yükseklinde '**Dünyanın Yedi Harikası**'ndan biri sayılan bu anıt, heykelleri ile birlikte Anadolu'dan **British Museum**'a kaçırıldı ve kalıntıları da Bodrum Kalesi'nin yapımında kullanıldı. Antik kentten günümüze kalan yapıtlar arasında antik tiyatro 10 bin kişinin oturabileceği büyüklüktedir. Kent, öteki Karya kentlerinin aksine Büyük İskender'in saldırılarına direndi. **İskender**, MÖ 334'te burasını güç de olsa ele geçirerek yakıp yıktı, direnişi çok kanlı bir biçimde bastırdı. MÖ 3. yüzyılda kenti Mısır domanması üs olarak kullandı. Kente MÖ 192'de Roma, MÖ 189'da Rodos denizcileri, MÖ 88'de kısa bir süre Pontus Kralığı egemen oldu. Ardından Roma'nın oluşturduğu '**Asia**' (Küçük Asya) Eyaleti sınırları içine katıldı. Hıristiyanlığın ilk yıllarında bir piskoposluk merkezi oldu. 11. yüzyılda Türklerin eline geçen kenti Birinci Haçlı Seferleri'nde Bizanslılar yeniden aldılar. Kent 1261'den sonra Menteşe Beyliği'nin, 1415'te Rodos Şövalyeleri'nin eline geçti.

Kentin kalesini Rodos Şövalyeleri **Çelebi Sultan Mehmed**'in izniyle '**Zephiria**' denilen yarımada da '**Sanit Peterium**' adına yaptılar. Bu ad kentin Antik adı olan '**Hallikarnossos**' yerine '**Peterium**'un '**Bodrum**' şeklinde söylenmesiyle kentin adı olarak kaldı.

Bodrum 1522'de Kaptan **Bulak Mustafa Paşa** tarafından kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. 1866'da Muğla'ya bağlı bir ilçe oldu.

Bodrum'un gelişmesinde, dünyanın birçok yerinden getirilen bitkilerle donatılmasında ünlü yazar **Cevat Şakir**'in (Halikarnas Balıkcısı) büyük katkısı olmuştur.

Bodrum, günümüzde ‘**Antalya**’ gibi hemen bütün dünya tarafından bilinen bir turizm yöresi olarak her geçen gün biraz daha gelişip büyümektedir.

96. Bolu

Karadeniz Bölgesi’nin iç kesiminde yer alan **Bolu** ili ve il merkezinin tarihi oldukça eskilere uzanır. Bölge, Hitit İmparatorluğu’nun sınırları içerisindeydi. MÖ 2000 tarihlerinde Friglerin eline geçti. Ardından Lidya, Pers, Büyük İskender (Makedon), Bithynia egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Bithynia Kralı **IV. Nikomedes**, MÖ 74’te öldüğünde bölge vasiyet yoluyla Roma’ya bağlandı. MS 7. ve 9. yüzyıllar arasında İstanbul’a kadar ilerlemeyi başaran İslam (Arap) orduları buraya ulaşmayı başaramadılar. 13. yüzyılda Bizans egemenliğine giren yöre, daha sonra Türklerin eline geçti. **Orhan Gazi**’nin saltanat yıllarında kente gelen **İbni Batuta**, bölgeye tümüyle Türkmenlerin yerleştiklerini, hemen her kentte ahi tekkelerinin bulunduğunu yazar.

Yöreye ilk yerleşenlerin **Bebrikler** olduğu sanılır. ‘**Bebrikyä**’ diye ed anılan yöreye MÖ 8. yüzyılda da **Bitinler** yerleşti. Günümüzdeki **Bolu** kenti çevresinde kalıntılara rastlanan ‘**Bithynion**’un Bebrikler ya da Bitinlerce kurulduğu tahmin edilir. Roma döneminde ‘**Bithyniym**’ adıyla anılan kente İmparator **Claidus**’un saltanat yıllarında ‘**Cladiopolis**’ adı verildi. İmparator **Hadrianus**’un sevgilisi **Antinous**’un doğum yeri olması nedeniyle kente ‘**Hadrianapolis**’ adı konuldu. Bizans döneminde ise kente sadece ‘**Polis**’ denildi. Bu adı Türkler ‘**Bolu**’ diye söyleyince, ‘**Bolu**’ kentin günümüzdeki adı olarak kaldı. Kent, Cumhuriyet’in kurulmasıyla birlikte il olmuştur.

97. Bor

İç Anadolu Bölgesi'nde Niğde ilinin bir ilçesi olan **'Bor'**un tarihçesi Neolitik Çağ'a kadar uzanır. Roma, Bizans, Selçuklu, Karamanlı, Osmanlı egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Adının **'ekilmemiş toprak'** anlamına da gelen **'Bor'** sözcüğünden kaynaklandığı öne sürülür.

98. Bostancı

İstanbul'da, Anadolu yakasında, Suadiye ile Küçükalya arasında kalan **'Bostancı'** adını burada Osmanlı döneminde olduğu bilinen **Bostancıbaşı Bahçesi'**nden ve 1950'lere değin var olan çok sayıdaki büyük bostanlardan alır.

99. Bozcaada

Kuzey Ege Denizi'nde Biga Yarımadası kıyıları karşısında ada ve Çanakkale'ye bağlı ilçe. Antik adı **'Tenedos'** olan **'Bozcaada'ya bu ad, adanın boz renkli görünümü göz önüne alınarak yerel yöneticiler tarafından verilmiştir.** Antik kavimlerin, Roma ve Bizans'ın egemenlik ve uygarlıklarını yaşayan **Bozcaada**, Lozan Antlaşması'yla Türkiye'ye bırakılmıştır (1923).

100. Bozdoğan

Aydın ilinin **'Bozdoğan'** ilçesinin tarihi Aydın ile aynıdır. İlçenin bulunduğu yere, bölge Bizans'tan Selçuklulara geçince **'Bozdoğanlı', 'Bozbey', 'Doğanbey'** adlı Türk aşiretleri yerleştirildi. Adını **'Bozdoğanlı' aşiretinden almıştır.**

101. Bozkır

Konya'nın ilçesi '**Bozkır**'ın tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Tarihi Konya ile benzerlik gösteren ilçenin antik adları '**Isauria**', '**Isauria Nova**: Yeni Isauria', '**Leontopolis**', '**Trismaden**'dir.

102. Bozkurt

Kastamonu'nun ilçesi '**Bozkurt**'un tarihi il ile benzerlik taşır. 1953'te '**Abana**' ilçesinin merkezi '**Bozkurt**' adlı köye taşındı. 1968'de '**Bozkurt**' da ilçe olarak '**Abana**'dan ayrıldı. Ve bu adı taşıyan ilçe oldu.

103. Bozova

Şanlıurfa'nın ilçesi '**Bozova**'nın tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. Eskiden '**Yaylak**'ta bulunan yönetim merkezi, merkez 1930'da ilçe olunca '**Bozova**' adını aldı.

104. Bozüyük

Bilecik'in ilçesi '**Bozüyük**' ve yöresinin tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Frig, Pers, Roma, Bizans ve Selçuklu egemenliklerini yaşadı. Yöre ve kent 1289'da Selçuklular tarafından Osmanlılara verildi. 1926'da ilçe olan '**Bozüyük**', güçlü bir ihtimalle **adını eski bir Türk boyunun adından almıştır.**

105. Buca

İzmir'in ilçesi '**Buca**', ilçe statüsünü yeni kazanmış (1987) yerleşimlerdendir. **Eskiden ilin bir semtinin adıydı.**

106. Bucak

Burdur'un ilçesi '**Bucak**'ın tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Yerleşim alanındaki antik kentler '**Kremna**' ve '**Milia**' adlarını taşıyordu. İlçe, '**Bucak**' adıyla 1926'da kurulmuştur.

107. Burdur

Akdeniz Bölgesi'nde yer alan '**Burdur**' ilinin tarihi İlkçağ'a kadar uzanır. Kent Hitit, Arzava, Frigya, Pers, Makedon, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 14. yüzyılda Hamitoğullarının eline geçti. 1391'de Osmanlı topraklarına katıldı.

'**Burdur Gölü**'nün kıyısında Arzavalılar tarafından yapılan bir kalenin kalıntıları üstüne daha sonraları kurulan kent, Bizans döneminde '**Polidorion**' adıyla anılıyordu.

Kentin günümüzdeki '**Burdur**' şeklindeki adının, '**Polidoruon**'un yüzyıllar boyunca değişik biçimlerde telaffuz edilmesi sonucu oluştuğu genel kabul görmüş bir görüştür.

108. Burhaniye

Balıkesir'in ilçesi '**Burhaniye**'nin tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Karesioğulları egemenlikleri yaşadı. 1323'te Osmanlı topraklarına katıldı. Adı, 1484'teki kayıtlarda '**Kemer**' diye geçen yerleşim Edremit'in bir bucağı iken 1867'de kasa (ilçe) oldu. Yunan işgaline karşı koyan ilk ege ilçelerinden biri olan '**Burhaniye**'nin adını ilçe için yararlık gösteren bir paşadan aldığı öne sürülür.

109. Bursa

'**Bursa**', Bithynia Kralı I. Prusias (MÖ 23-182) tarafından '**Prusa**' adıyla kuruldu. Bithynia'nın son kralı IV.

Nikomedes'in vasiyeti üzerine MÖ 74'te Roma egemenliğine girdi. Merkezi Nikomedeia (İzmit) olan **Bithynia Eyaleti** içinde yer aldı. Kent, ekonomik ve ticari yönden genişledi, bir kültür merkezi durumuna da girdi. **Çekirge**'deki (**Pythia**) kaplıcaları nedeniyle çok ün kazandı. **I. Iustinianus** kente görkemli bir saray ve hamam yaptırdı (1071). 1980'de Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından ele geçirildi. Haçlı seferlerinin ardından yeniden Bizans'a bağlandı. Kent, **Orhan Gazi** tarafından 1326'da fethedilerek Osmanlı devletinin başkenti yapıldı. **Bursa**'nın 1920'de Yunan işgaline uğraması büyük tepki ve üzüntüye neden oldu. Ankara'da TBMM kürsüsüne bir '**yas belirtisi**' olarak konulan siyah örtü, kent işgalden kurtarıncaya, 10 Eylül 1922'ye kadar orada kaldı.

Bursa, mitolojiye göre savaşçı '**Herakles**' ile arkadaşı '**Polifemos**' ve '**Hylas**' sefere çıkarlar. Deniz yolculuğu bitip Mudanya'da karaya ayak bastıklarında '**Herakles**' kırılmış küreği yerine, yenisini yapmak üzere ağaç keserken, '**Hylas**' içmek için su aramaya gider ve ormanın derinliklerinde kaybolur. Zira, güzel su perileri yakışıklı '**Hylas**'a âşık olarak onu kimsenin bilmediği bir yere götürüp saklamışlardır. '**Hylas**'ın kaybolduğunu ilk önce '**Polifemos**' fark eder. '**Herakles**' ile birlikte '**Hylas, Hylas!**' diye bağırarak günlerce ormanda arkadaşlarını ararlar. Ama bulamazlar. '**Herakles**' yoluna devam ederken, umudunu yitirmeyen '**Polifemos**' orada kalır ve bölgeye yerleşir. Kentin bulunduğu ovada önce '**Kios**', sonra da '**Prusa**' adını alan kenti, yani şimdiki adıyla '**Bursa**'yı kurar.

İlk ve Ortaçağ kaynaklarında '**Prusa**' diye geçen kentin adı, Türkler tarafından fethedildikten bir süre sonra şimdiki adı '**Bursa**'ya dönüşmüş ve öyle kalmıştır.

110. Büyükada

İstanbul'da, kent sınırları içinde, Marmara Denizi'nde, 'Adalar İlçesi'nin merkezi ada. **Prens Adaları** ve **Kızıladalar** deniler ada topluluğunun en büyüğüdür. Antik adı 'Prinkipo'dur. Adaların en büyüğü olduğundan Türkler tarafından 'Büyükada' adıyla anılmıştır.

111. Büyükdere

İstanbul'da Avrupa Yakası'nda Sarıyer ile Kireçburnu arasında yer alan 'Büyükdere' semti, adını aynı addaki antik adı 'Mega Reuma, Bathyraks' olan dereden alır.

Semtin bulunduğu vadi, Antikçağ'da 'Batykolpos' diye adlandırılmıştı. Buraya, Megaralıların 'Saron' adak yeri olduğundan 'Saron Körfezi' ya da 'Saron Burnu' da deniliyordu. Bunun dışında, doğasının güzel görünümü nedeniyle 'Kalos Agros', çok geniş bir alan kaplayan çayırılığı nedeniyle de 'Libadia' diye de adlar verilmişti. Türkler İstanbul'u aldıklarında burası ufak bir balıkçı köyüydü. Daha sonra hızla gelişti, köşk ve yalılarla donanarak güzide bir sayfiye durumuna geldi ve semt, vadinin ortasındaki akarsuyun adıyla 'Büyükdere' diye anıldı.

112. Cağaloğlu

İstanbul'da Sirkeci ile Çemberlitaş arasında 'Cağaloğlu' diye anılan semt, adını 16. yüzyılın Osmanlı sadrazamlarından, asıl adı 'Sciplone Cicale' olan, İslam'ı kabul etmiş 'Cigalzade Yusuf Sinan Paşa'dan alır. Yusuf Sinan Paşa'nın (Messina 1547-Diyarbakır 1605) günümüzdeki İran Konsolosluğu ile İstanbul Erkek Lisesi'nin bulundukları yerde görkemli bir sarayı ve hamamı vardı. Semte önceleri 'Cigalzade' adı verildi. Bu ad, giderek 'Cağaloğlu'na dönüştü. 19. yüzyıldan

itibaren sadrazamlık ve bazı nazırlıklar burada bulunduğundan semt ayrıca **‘Babiâli’** adıyla da anılır.

113. Cerrahpaşa

İstanbul’da Aksaray ile Kocamustafa Paşa arasında yer alan **‘Cerrahpaşa’** semti, adını **Cerrah Mehmed Paşa’nın** dönemin ünlü mimarı **Davud Ağa’ya** 16. yüzyılın sonlarına buraya yaptırdığı külliye-den alır. İstanbul’un yedi tepesinin yedinci-si üzerinde kurulan semt, Bizans döneminde **‘Kserolophos’** adıyla biliniyordu. O dönemden günümüze sadece kaidesi ulaşmış bulunan **‘Arcadius’** sütunu kalmıştır. **Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Cerrahpaşa Hastanesi ve Gevher Nesibe Sultan** adına inşa edilmiş medrese de bu semttedir.

114. Ceyhan

Adana iline bağlı **‘Ceyhan’** ilçesinin tarihi İlkçağ’a dek uzanır. Hitit, Fenike, Mısır, Asur, Pers, Makedonya, Seleukos, Roma, Moğol, Memlûk, Ramazanoğulları egemenliklerini yaşadı. 16. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. Türk döneminde **‘Yarsuvat’**, **‘Minareliköy’**, **‘Hamidiye’**, **‘Urfiye’** gibi adlarla anıldı. Adı 1929’da **Ceyhan Irmağı’ndan** esinlenilerek **‘Ceyhan’** şeklinde değiştirildi.

115. Cibali

İstanbul’un Unkapanı ile Fener arasında kalan **‘Cibali’** semti, adını İstanbul’un Türkler tarafından fethedilmesine katılan komutanlardan **‘Cebe Ali’den** dolayı **‘Cebe Ali Kapısı’** diye bilinen **‘Cibali Kapısı’** nedeniyle kapının adından alır. Semtte 18. yüzyılın sonlarına kadar daha çok Rum, Ermeni ve Yahudi azınlıklar ikamet ederlerdi. Semt, büyük çaptaki yangın afetleriyle ünlüydü. En çok yangın da **‘Patlıcan mevsimi’** diye bilinen temmuz-ağustos aylarında çıkardı. 20. yüzyılın

sonlarında Haliç düzenlenirken, semtin Haliç kıyısı temizlenmiş, açılmış ve park durumuna getirilmiştir.

116. Cihanbeyli

Konya'nın **Cihanbeyli** ilçesinin tarihi Hititlere kadar uzanır. Ancak, bu konuda ayrıntılı bilgi yoktur. İlçe Türklerin döneminde şu adları taşıdı: '**Esb-i Keşan**', '**İnsuyu**'. 1926'da '**Cihanbeyli**' adını aldı.

117. Cizre

Şırnak'ın ilçesi '**Cizre**'nin tarihi Şırnak ile aynıdır. İlçenin çok yakınında antik '**Bazebda**' kentinin kalıntıları vardır. Kente Araplar '**Cezire-i ibn-Ömer**' adını verdi. '**Cizre**' adı, '**ada**' anlamına gelen '**Cezire**'den türemiştir.

118. Çal

Denizli'nin ilçesi '**Çal**'ın tarihi Roma dönemi öncelerine dek uzanır. Denizli ve yöresiyle birlikte 14. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin ilk adı '**Demirciköy**' idi.

119. Çaldıran

Van'ın ilçesi '**Çaldıran**' bu statüyü 1987'de kazandı. Tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. **Yavuz Sultan Selim**'in 1514'te **Şah İsmail**'e karşı kazandığı ilçenin adıyla anılan savaşla da ünlü '**Çaldıran**' adını bir **Oğuz oymağından almıştır**.

120. Çan

Çanakkale'nin ilçesi '**Çan**'ın tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. İlçe merkezinin ilk zamanlar ünlü bir pazar yeri olması ne-

deniyle adı '**Çanpazarı**' idi. **Çan deresi** kıyısına kurulmuş olan ilçe, daha sonra '**Çan**' adını almıştır.

121. Çanakkale

Anadolu Yarımadası'nın kuzeybatı ucundaki Biga Yarımadası ile Avrupa'nın güneydoğu ucundaki Gelibolu Yarımadası'nın üzerinde yer alan **Çanakkale** ili ve aynı adla anılan **Boğazı**'nın tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Antikçağ'a dek uzanır. Antikçağ'da '**Heliospones**' adındaki bölgeyle ilgili bilgiler MÖ 4 bininci yıldan başlar. Troya'nın (Truva) bir yerleşim merkezi olarak MÖ 3000'lerden bu yana var olduğu belgelenmiştir. Bu tarihten '**Lelegler**' başta Troya olmak üzere Ege adalarında ve '**Pellonnesos**'ta oturuyorlardı. **Homeros**'un '**İliada**' adlı destanının an akonusunu '**Mikenai**' Kralı **Agamemnon**'un Troya Kralı '**Phamos**'a karşı giriştiği ve '**Troya Savaşı**' diye bilinen savaşlar oluşturur. **Agamemnon**, 10 yıllık bir kuşatmadan sonra kenti ele geçirerek yakıp yıkar.

Bölge ve kent, MÖ 2000'lerin ortalarında Aka, MÖ 1200 yıllarında Frig istilasına uğradı. MÖ 8 ve 9. yüzyıllarda Eski Yunanlılar buralarda çeşitli koloniler kurdu. Bir süre Lidya egemenliğinde kalan **Çanakkale** ve yöresi MÖ 546'da Pers egemenliğine girdi. Büyük İskender Asya seferine çıkarken MÖ 334'te '**Granikos**'un (Biga Çayı) doğu kıyısında Pers ordusunu ağır bir şekilde yenilgiye uğrattı. **İskender**'in ölümünün ardından birkaç kez el değiştiren bölge, Bergama Krallığı'na bağlandı. Akabinde Makedonya Kralı **Philippos**'un ve Pontos Kralı **IV. Mithradates**'in istilasına uğradı. Romalılar, MÖ 191'de Boğaz'ı geçerken kıyı bölgelerini de istila edip 1. yüzyıl başlarında bölgenin tamamına egemen oldular. İstanbul'un kurulması, Çanakkale Boğazı'nın önemini daha da çoğalttı ve **Abydos**'ta (Aydos) bir tür gümrük kurularak Boğaz denetim altına alındı. Bizans İmparatoru **I. Iustinianus** (Jüstinyen), imparatorluğunun son yıl-

larında Boğaz'ın iki yakasındaki surları onartıp pekiştirli, kıyılardaki yerleşimlerin çevrelerini de surlarla çevirtti ve **Gelibolu**'nun da surlarını onartarak içlerine muhafızlar koydurttu. Bütün bu önlemlere rağmen 668 ve 573'te İstanbul'u kuşatacak olan İslam donanmasının buradan geçmesi engellenemedi. 717'de de **Mesleme bin Abdülmelik** komutasındaki İslam ordusu **Abydos**'tan karşıya geçip Trakya üzerinden İstanbul önlerine gelerek kenti kuşattı. Bölge, Haçlı teferleri sırasında Venedik, Cenova ve Piza devletlerinin etkisine merkezi oldu. **Çanakkale Boğazı**'nın iki yakası Latin devletleri arasında bölüşüldü. Gelibolu, 1235'te İznik İmparatoru **III. İonnes**'in eline geçti. 14. yüzyılın başlarında Bizans hizmetine giren Katalanlar, Gelibolu'yu ele geçirdiler. Ayrı tarihlerde bölgede Türk akıncılar da sık sık görülmeye başlandı. Boğaz'ın Anadolu yakası çok geçmeden Karesioğulları Beyliği'nin egemenliğine girdi. 1332 ve 1341'de **Aydınoğlu Umur Bey**, Gelibolu'yu iki kez kuşattıysa da ele geçiremedi.

Orhan Gazi, Karasioğullarının topraklarını Osmanlı topraklarına kattıktan sonra, 1356 yılında oğlu **Süleyman Paşa** komutasındaki Türk askerleri **Çanakkale Boğazı**'nı geçerek Rumeli'nin fethinde ilk adımı attılar.

Osmanlılar, Avrupa topraklarına giriştikleri fetih hareketini sürdürürken **Yıldırım Bayezid**, Çanakkale Boğazına büyük önem verdi ve burayı korumakla görevli özel bir birlik kurdu. Ayrıca, devlete savaş gemisi yapılması için Gelibolu'da bir tersane inşa edildi. **Fatih**, İstanbul'u aldıktan sonra Boğaz'ın Rumeli kıyısına '**Kilitbahir**', Anadolu kıyısına ise '**Sultaniye**' de denilen '**Çanak Kale**'yi yaptırdı. İşte, Bugünkü '**Çanakkale**' adı da **Fatih**'in yaptırdığı, bir süre '**Kada-i Sultaniye**', '**Sultaniye**' ve de '**Çanak Kale**' diye anılan bu kaleden alır.

Yüzyılların '**Hellospontos**' adı, artık '**Çanakkale**'dir.

122. Çankaya

Ankara'da kent sınırları içinde yer alan '**Çankaya**' ilçesi adını aynı addaki '**Cumhurbaşkanlığı ikametgâhı**'nın bulunduğu yüksek yerin adından alır. Burada Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcında bir bağ evi vardı. '**Çankaya**' tepesi diye anılan mahaldeki bu bağ evi, Ankara halkı adına satın alınarak **Mustafa Kemal**'e tahsis edildi. Ankara'nın başkent olmasının ardından büyükelçilikler ve önemli devlet daireleri bu semtte toplanmaya başladı. '**Çankaya**' adını '**Cumhurbaşkanlığı konutu**'nun bulunduğu '**Çankaya**' tepesinden almıştır.

123. Çankırı

İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde sınırlara sahip '**Çankırı**' ilinin tarihi eskilere dayanır. il, ilk önce Hitit egemenliği altındaydı (MÖ 200-1200). Ardından Paflagonların, Kimmerlerin, daha sonra da Lidya, Pers, Makedon, Pontos, Roma, Bizans, Anadolu beylikleri, Selçukluların egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 15. yüzyılın başlarında Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin bilinen ilk adı '**Gangra**' idi. MÖ 104'te Pontoslularca kurulduğu söylenir. Romalılar kenti '**Germanikopolis**' adını verdilerse de bu ad benimsenmedi. Türkler, kentin adını '**Gangara**' diye telaffuz ettiler. Bu ad, daha sonra '**Kangırı**' ve '**Kankırı**' şeklinde söylenirken, en sonunda şimdiki adı olan '**Çankırı**'ya dönüştü. **Çankırı** ve yöresi 19. yüzyılın sonlarında Kastamonu'ya bağlı bir sancak olarak yönetildi ve Cumhuriyet'in ilanından sonra il oldu.

124. Çarşamba

Orta Karadeniz bölgesinde, Samsun'un ilçesi olan Çarşamba hayli eski bir yerleşim merkezidir. Belgelere göre, MÖ 8. yüzyıldan önceleri yörede Kaşkalar yaşıyordu. Ardından Pers

(MÖ 6. yüzyıl), Pontos Krallığı (MÖ 4. yüzyıl), Roma (MÖ 64), Bizans (MS 4. yüzyıl), Trabzon Rum İmparatorluğu (13. yüzyıl) egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 14. yüzyılın ikinci yarısında Canikoğullarının eline geçti, 1428'de Osmanlı topraklarına katıldı. 19. yüzyılın sonlarına kadar Trabzon vilayetinin Canik sancağı sınırları içindeydi. Cumhuriyet döneminde ilçe statüsü ile Samsun'a bağlandı.

Yeşilirmak ilçenin tam ortasından geçer ve kentin bir bölümü '**Karşıyaka**', öteki bölümü '**Berigeçe**' diye anılır. İlçenin adı burada eskiden beri **çarşamba** günleri kurulan **ünlü pazardan** esinlenilerek '**Çarşamba**' olmuştur.

125. Çatak

Doğu Anadolu Bölgesi'nde Van'a bağlı ilçe statüsündeki '**Çatak**'ın geçmişi tarih öncesi çağlara dek uzanır. İlçedeki Tirişin Yaylası'nda bulunan kaya resimleri bunu kanıtlar. Mezolitik Çağ'dan İlk Tunç Çağı'na kadar olan dönemde yapılmış olan kaya resimlerinde av betimlemeleriyle ceylan, boğa, bizon, fil gibi hayvanların figürleri gerçeğe uygun ya da şematik olarak çizilmiştir.

Şimdiki '**Çatak**', 645'te bölgeye gelen Araplar tarafından kuruldu. 13. yüzyılda Moğolların saldırı ve istilasına uğrayan bu yerleşim merkezi ve yöresi 1350'den itibaren Hakkâri beylerinin egemenliğine girdi. 1548'de Osmanlı devletine katıldı. Adı, kuruluşunda '**Şıtak**' iken, sonradan '**Çatak**'a dönüştü ve öyle kaldı. **Çatak**, 1865'ten bu yana ilçe statüsündedir.

126. Çatakköprü

Diyarbakır'ın Silvan ilçesinin bir bucağı olan '**Çatakköprü**', adını ilçedeki aynı adı taşıyan köprüden alır.

127. Çatalca

İstanbul'un Trakya'ya yakın alanında yer alan bir ilçe olan **'Çatalca'**nın tarihi eskilere dayanır. Yöredeki **İnceğiz Mağaraları** Kapadokya'dakilere benzer. İçlerinde odalar, nerdivenler, geçitler vardır. Buraların hem yerleşim yeri, hem de dinsel mekânlar olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Çatalca, Antikçağ'da ve Bizans döneminde **'Marta'**, **'Metrai'**, **'Metraj'** gibi adlarla anıldı. Bizans döneminde Hun (447), Avar (616), Bulgar (812) saldırılarına uğradı. **Çatalca** ve yöresi **I. Murad** döneminde (1350-1389) Osmanlı topraklarına katıldı. Kurtuluş Savaşı'nda düşman istilasına uğrayan **Çatalca**, Doğu Trakya Türk askeri güçlerince teslim alınırken önce il oldu, 26 Haziran 1926'da ilçe statüsüyle İstanbul'a bağlandı.

Kente **'Çatalca'** adı Türkler tarafından verildi. Bunun nedeni, konuşlandığı yer ile ilgiliydi. Çünkü kentin çekirdeği, uzaktan bakıldığında **'bir çatalı andıran dağ'ın eteğinde kuruluydu**. Osmanlılar burayı ele geçirdikten sonra yöreye ve kente yerleşen halk, kenti işte bu yüzden **'Çatalca'** diye anmaya başladı ve bu ad da giderek kentin adı durumuna geldi.

128. Çatalpınar

Ordu'nun ilçesi **'Çatalpınar'**, 1990'da ilçe oldu. Tarihi, Ordu ile aynıdır. Adını sınırları içindeki bir pınardan alır.

129. Çatalzeytin

Kastamonu'nun ilçesi **'Çatalzeytin'** 1954'te ilçe oldu. Tarihi, Kastamonu ile aynıdır. Adını sınırları içindeki aynı addaki akarsudan aldığı söylenir.

130. ay

Afyonkarahisar'ın ilçesi 'çay'ın tarihi bağlı olduğu il ile büyük benzerlik gösterir. Adını, sınırları içindeki bir akarsudan aldığı sanılıyor.

131. Çayeli

Rize'nin ilçesi 'Çayeli'nin tarihi Rize ile aynıdır. 1944'te ilçe oldu. Adını sınırları içinde yer alan geniş çay bahçelerinden almıştır. Antik dönemde ve Osmanlılar zamanında 'Mapavri' adıyla anılan bir nahiyenin sınırları içerisindeydi.

132. ayıralan

Yozgat'ın ilçesi 'ayıralan' bağlı olduğu il ile aynı tarihi geçmişe sahiptir. 1948'de ilçe oldu. Adı önceleri 'ayıırşeyhi' iken 'ayıralan' şeklinde değiştirildi.

133. ayırlı

Erzincan'ın 'ayırlı' ilçesi eski bir tarihe sahiptir. 1473'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Yörenin eski adı 'Mans' idi. 'ayırlı', 1954'te ilçe oldu.

134. Çaykara

Trabzon'un ilçesi 'aykara'nın tarihi Trabzon ile aynıdır. Cumhuriyet döneminde Of'un bir buağı iken, 1948'de ilçe statüsünü kazanmıştır.

135. Çelikhan

Adıyaman'ın ilçesi 'elikhan'ın tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. Adının eski bir hanın adından kaynaklandığı söylenir.

136. Çemişgezek

Tunceli'nin ilçesi '**Çemişgezek**'in ve bulunduğu yörenin tarihi MÖ 3000'li yıllara dek uzanır. Yöre Hurri, Muşki, Hitit, Med, Pers, Kapadokya, Arap, Mencünük egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1473'teki **Otlukbeli Savaşı**'nın ardından **Fatih Sultan Mehmed** tarafından Osmanlı sınırlarına katıldı. 1936'da oluşturulan Tunceli ilinin ilçesi olan '**Çemişgezek**' (Ya da Çemişkezek) adının yerel dillerde '**dut ağacı bol yer**' anlamına geldiği söylenir.

137. Çengelköy

İstanbul'da Boğaziçi'nin Anadolu yakasında, Vaniköy ile Beylerbeyi arasında bir semt olan '**Çengelköy**', Osmanlı ve Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde bostanları, bahçeleri, hıyarı, kirazı ve ayvası ile ünlü birçok gelişmiş sayfiye köyü durumundaydı. Buraya '**Çengelköy**' denilmesinin, dilden dile söylenegelen öyküsü şöyledir:

Fatih Sultan Mehmed, Avrupa Yakası'ndaki Ortaköy'ün karşısında yer alan **Çengelköy**'ün kıyılarında gezinti yaparken, kumsalda eski bir gemi demiri (büyük bir ihtimalle '**ça-pa**' buldu.

Bu olay, halk arasında '**Pedişah, sahilde bir 'çengel' buldu**' şeklinde dillendi ve yayıldı. O zamanlar küçük bir kıyı köyü olan semt, bu olayın ardından '**Çengelköy**' diye anılmaya başlandı.

'**Çengelköy**'ün adı ile ilgili bu öykü, İtalyan yazar **Amicis**'in "İstanbul-1874" adlı yapıtında ayrıntılı bir biçimde anlatılmıştır.

138. Çerkeş

Çankırı iline bağlı bir ilçe olan '**Çerkeş**'in Hitit, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadıkdan sonra 11. ve 12. yüz-

yıllarda Türklerin yerleşmeye başladıkları bilinmektedir. Anadolu Selçukluları'nın egemenliğinin ardından ilçe ve yöresi **Çelebi Mehmed** döneminde 1417'de Osmanlı topraklarına katıldı. Adını, yakınlardaki '**Çerkeş Çayı**'ndan aldığı sanılmaktadır.

139. Çerkezköy

Tekirdağ'ın bir ilçesi olan '**Çerkezköy**' eski bir yerleşim merkezidir. **Adını, Osmanlı'nın son dönemlerinde, 93 Harbi'nden** (1877-1878 Türk-Rus Savaşı) sonra **buraya yerleştiren Çerkez kökenli göçmenlerden alır.**

140. Çermik

Diyarbakır'ın ilçelerinden '**Çermik**' eski bir yerleşim merkezidir. 15. yüzyıl başında **Timur** ordularının Anadolu'ya düzenlediği seferler sırasında önem kazandı. Aynı yüzyıl Akkoyunlu egemenliğine girdi. 16. yüzyıl başlarında Safeviler tarafından alınan ilçe, **Çaldıran Zaferi'nin** (1514) ardından Osmanlı devletine bağlandı. '**Çermik**' adının Ortaçağ'da kalan ve Artuklulardan **Fahreddin Kara Arslan** tarafından yaptırılan '**Çermik Kalesi**'nden aldığı ve '**Çermik**'in yerel bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

141. Çeşme

İzmir'in ilçelerinden '**Çeşme**', tarihte ilk olarak İonia'nın en önemli kentlerinden '**Erythrai**'nin (İldırı) iskelesi olarak geçer. O dönemdeki adı '**Cyssus**' idi. Tüm dönemlerde bir liman yerleşkesi olarak önemini korudu. İonia'dan sonra Lydia, Pers, Bergama Krallığı, Roma ve Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 11. yüzyılda **Çaka Bey**, Beylikler döneminde Aydınöğulları buraya egemen oldu. Deniz üssü durumuna gelen '**Çeşme**' **Yıldırım Bayezid** tarafından Os-

manlı topraklarına katıldı. 1402'deki Ankara Meydan Savaşı'ndan sonra **Timur** tarafından tekrar Aydınöğullarına verildi. **Çelebi Mehmet**, yöreyi ve 'Çeşme'yi yeniden Osmanlı sınırlarına kattı. 'Çeşme' adının kente **Türkler** tarafından verildiği bilinmektedir.

142. Çıldır

Ardahan'ın ilçesi 'Çıldır' bağlı olduğu il gibi eski bir tarihe sahiptir. Adı eskiden 'Zurzurna' idi. Şimdiki adını, yakınlarındaki 'Çıldır Gölü'nden aldığı sanılmaktadır.

143. Çiçekdağı

Kırşehir'in 'Çiçekdağı' ilçesinin tarihi Kırşehir ve Yozgat ile aynıdır. İlçe Osmanlı padişahı **Abdölmecid** döneminde 'Me-cidiye' adıyla, Yozgat'a bağlı bir nahiye olarak kuruldu. 1930'da adı 'Çiçekdağı' oldu. Önce Yozgat'a bağlıyken 1948'de Kırşehir'in ilçesi statüsüne geldi.

144. Çine

Aydın'ın ilçesi 'Çine'nin tarihi Aydın'la aynıdır. Eskiden 'Kiroba' adında ufak bir köydü. Sonra adı 'Hamidabad' diye değiştirildi. Daha sonra, yönetim merkezi 'Eskiçine'den şimdiki yerine taşındı. 'Hamidabad' bir mahalle olarak kalırken, gelişip büyüyen ilçeye 'Çine' adı verildi.

145. Çorlu

Tekirdağ'ın ilçesi 'Çorlu'da ilk insan yerleşmesinin tarihi İlk Tunç Çağı'na dek (MÖ 3500-300) gider. Trakların ilk yerleşeni olan bu topraklarda sırasıyla Pers, Makedon, Roma, Bizans egemenlikleri yaşandı. Yöre, 1359'da **I. Murad** döneminde Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent ‘**Çorlu**’ adını Bizans döneminde İstanbul’u yabancı kavimlerin saldırı ve istilalarından korumak amacıyla inşa edilmiş bulunan ‘**Truzulon**’ kalesinin, bu şekilde telaffuz edilmesinden almıştır.

146. Çorum

Topraklarının yarısı İç Anadolu, yarısı Karadeniz Bölgesi içinde kalan ‘**Çorum**’ ilinin ne zaman kurulduğu ve ilk adının ne olduğu belirlenememiştir. Ancak, yerleşim merkezi ve yöresinin tarihi Bakırtaş dönemine (MÖ 5000-3000) dek uzanır. Kent ve yöresi sırasıyla Asur, Hitit, Frig, Kimmer, Med, Pers, Makedon, Seleukos, Galat, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Kenti Malazgirt Zaferi’nden az sonra Danişmentliler ele geçirdi (1075). Yöreye ve kente **Alanyuntlu** Türk boylarından ‘**Çorumlu**’ oymağı iskân edildi. Kentin adı uzun yıllar ‘**Çorumlu**’ diye anılırken, sonraları günümüzdeki ‘**Çorum**’ halini aldı. **Çorum**, kesin olarak **Çelebi Mehmed** tarafından ele geçirilerek Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent, 20 Nisan 1924’te il olmuştur.

147. Çubuk

Ankara’ya bağlı bir ilçe olan ‘**Çubuk**’un tarihi Hitit dönemine dek uzanır. Kent ve yöresi sırasıyla Frig, Galat, Pars, Roma, Bizans ve Selçuklu egemenlikleri ve uygarlıklarını yaşadı. Ankara Savaşı’ndan (1402) sonra bir süre **Timur**’un elinde kaldıysa da çok geçmeden yine Osmanlı topraklarına katıldı. Bu dönemde ‘**Çubukâbad**’ diye anılan kentin adı ‘**Çubuk**’a dönüştü. ‘**Çubuk**’ Cumhuriyet’ten sonra ilçe olmuştur.

148. Çubuklu

İstanbul'da Kanlıca'nın kuzeyinde, Paşabahçe'nin güneyinde Anadolu Yaykası'ndaki semt '**Çubuklu**' Osmanlı döneminde yavaş yavaş gelişmeye başlamış ve özellikle sultanlara özgü bir mesire yeri olmuştur. '**Çubuklu**' adını burada yapılan '**çubuk lüleleri**'nden almıştır.

149. Çukurca

Hakkâri'nin ilçesi '**Çukurca**'nın tarihsel geçmişi Hakkâri ile aynıdır. Eski adı '**Çal**' olan '**Çukurca**' 1953'te ilçe konumuna geldi.

150. Darende

Doğu Anadolu'da Malatya'nın bir ilçesi olan '**Darende**'nin tarihi Hitit döneminde başlar. Çeşitli egemenlik ve uygarlıkların ardından kenti 8. yüzyılda Araplar ele geçirdi. Araplar kente '**Tiranda**' adını verdiler. Kent, Dulkadiroğulları ve Memlûklü egemenliğinde kaldıktan sonra 1516'da Osmanlı topraklarına katıldı. '**Darende**', '**Tiranda**' adından türemiştir.

151. Dazkırı

Afyonkarahisar'ın ilçesi '**Dazkırı**'nın tarihi hakkında kesinleşmiş bir bilgi yoktur. 1959'da ilçe oldu.

152. Demirci

Ege Bölgesi'nin iç batı bölgesinde Manisa'ya bağlı bir ilçe olan '**Demirci**'nin tarihi, İlkçağ'a dek uzanır. Çeşitli uygarlıkların ardından Osmanlı yönetimine giren '**Demirci**'nin adının bir zamanlar ün salmış bir demirci ustasından geldiği

söylenmektedir. Kurtuluş Savaşı'nın ünlü efelerinden birinin adı da '**Demirci Mehmet Efe**'dir.

153. Demirköy

Kırklareli'nin ilçesi '**Demirköy**'ün tarihi Kırklareli ile aynıdır. İlçenin eski adları '**Samakov**', '**Samakovcuk**' şeklindeydi. Daha sonra vaktiyle işletilmiş olan demir yataklarından esinlenilerek '**Demirciköy**' adı verildi.

154. Demirkonak

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinin merkez bucağına bağlı köy. Eski adı '**Kapurt**' olan köye bu ad resmî görevliler tarafından verilmiştir.

155. Denizli

Ege Bölgesi'nde bir il merkezi olan '**Denizli**', İlkçağ'a kadar uzanır. Kent, antik '**Leodikeia e Epi Lykoi**'nin yerine **Antiokhinos II** tarafından (MÖ 261-246) eski **Diospolis** yakınında oluşturuldu ve kente kralın eşi **Laodike**'nin adı onununa '**Leodikeia**' adı verildi. **Leodikeia**'nın bulunduğu alanda günümüzde '**Eskihisar**' yer almaktadır. Kent, Kral **III. Attalos**'un vasiyeti uyarınca MÖ 133'te Roma İmparatorluğu topraklarına katıldı ve bu dönemde yörenin önemli bir ticaret ve kültür merkezi durumuna geldi. Bizans döneminde 7. ve 10. yüzyıllar arasında Araplar kente çok sayıda akın düzenlediler. Kent, 1071'deki Malazgirt Zaferi'nin ardında Türklerin egemenliğine girdi. 1255'e kadar Bizans ile Selçuklular arasında birkaç kez el değiştirdi ve bu tarihten başlayarak Selçuklu egemenliği kesinleşti. 1261'de bölgede merkezi **Denizli** olmak üzere **Ladik** ya da **İnançoğulları** diye anılan beylik kuruldu. 11. ve 13. yüzyıllar arasında eski yerleşimin dışında, günümüzde kentin bulunduğu yerleşim gelişmeye

başladı. Germiyanoglu egemenligi yasandıktan sonra Denizli 1390'da Osmanlı topraklarına katıldı. Ankara Savaşı sonrası Germiyanogullarına geri verildiyse de 1429'da yeniden Osmanlı'ya geçti.

Kent, Müslüman akınları esnasında Araplar tarafından 'Lazkiye' diye anıldı. Kent ve yöresine çok sayıda Türk boyu yerleşince kentin adı ilk zamanlar 'Donguzlu' ya da 'Domuzlu', 'Donuzluk' şeklinde söylendi ve en sonunda da günümüzdeki 'Denizli' şeklini aldı.

Cumhuriyet ile birlikte il olan (1924) 'Denizli' günümüzde Türkiye'nin en gelişmiş sanayi ve ticaret merkezlerinden biri durumundadır.

156. Derebucak

Konya'nın ilçesi 'Derebucak' eskiden 'Gencek' adıyla Beyşehir'e bağlıydı. 1987'de 'Derebucak' adıyla ilçe olarak Konya'ya bağlandı.

157. Der pazarı

Rize'nin ilçesi 'Der pazarı' eskiden bucak iken, 1990'da ilçe oldu. Adı yöneticilerce verilmiştir.

158. Derik

Mardin'in bir ilçesi olan 'Derik'in tarihi Roma dönemine dek uzanır. Roma ve Bizans dönemlerinde burada altın üretimi yapıldığı bilinir. Kent, Artuklu egemenliğinde iken daha da gelişti ve 'Derük-ü Ülya' (Yukarı Derik), 'Derük-ü Süfla'(Aşağı Derik) diye iki ayrı bölümden oluştu. Osmanlı dönemindeyken, günümüzde artık unutulmuş bulunan 'kokulu yağ ve peynir'i ile ünlüydü. Derik, zeytinyağı ve sabun imalathanelerinin de yer aldığı ilginç bir Güneydoğu Anado-

lu yerleşim merkezidir. Adının nereden geldiği ise saptanamamıştır.

159. Derinkuyu

Nevşehir'in bir kazası olan '**Derinkuyu**'nun tarihi ilk Hristiyanlık dönemlerine dek uzanır. '**Derinkuyu**'nun yer aldığı toprakların altında, kimilerince '**Dünyanın sekizinci harikası**' diye adlandırılan bir '**yeraltı şehri**' mevcuttur. Yörede yaşayan Hristiyan halkın 7. yüzyılda Arap saldırılarından kendilerini korumak amacıyla yaptığı bir yerleşim, yerin tam 85 metre altındadır ve 7 ayrı kattan oluşur. Isıyı koruyan ve rutubet tutmayan tüflü arazinin oyulması yöntemiyle yapılan yeraltı kenti, yöre halkının çabalarıyla ortaya çıkarılmış, devlet tarafından onarılıp düzenlenmiş ve aydınlatılarak turizmin hizmetine açılmıştır. Yeraltı şehrinin geniş bölmeleri, eğimli ve basamaklı koridorlarla birbirine bağlıdır. Toplam 214 basamakla inilen en alt katta, haç planlı ve koro bölümü kuyu çevresinde bulunan bir kilise vardır. Depolar, mutfaklar, yatak odaları, birbirine bağlantılı hava bacaları ve su sarnıçları, yerleşimin öteki parçalarıdır.

Buraya '**Derinkuyu**' adı yöre halkı tarafından verilmiştir.

160. Develi

Kayseri'nin bir ilçesi olan '**Develi**'nin tarihi İlk Tunç Çağı'na dek uzanır. İlçede Hitit döneminden kalma çok sayıda anıt kalıntısı mevcuttur. **Develi Kalesi**'nin ise Roma dönemine ait olduğu sanılır. Yerleşim merkezi, 19. yüzyıla kadar güneydoğudaki bir kale kalıntısının eteklerindeydi. Eskiden bu yöreye yerleşen '**Develu Aşireti**'nden adını aldığı söylenen yerleşim, daha sonra '**Everek**' adlı köye doğru taşındı. Bu yer değişimi ardından '**Everek**' giderek '**Develi**' diye anılmaya başlandı.

161. Devrek

Zonguldak iline bağlı bir ilçe olan ‘Devrek’in MÖ 6. yüzyılda Pers egemenliğinde bulunduğu bilinir. İlçe ve yöresi Makedon, Bithynia Krallığı, Roma, Bizans, bazı beylik egemenlik ve uygarlıklarının ardından 413’ten sonra Osmanlı topraklarına katıldı. El yapımı işlemeli ve süslü bastonlarıyla ünlü ‘Devrek’ adının ilçedeki ‘Devrek ayı’nın adından geldiği öne sürölür.

162. Devrekâni

Kastamonu bir ilçesi olan ‘Devrekâni’nin tarihi eski çağlara uzanır. Roma, Bizans, Candaroğlu yönetimlerinden sonra Osmanlı topraklarına katılan ‘Devrekâni’ 4 Ağustos 1944’te ilçe oldu. Adının aynı addaki akarsudan geldiği sanılmaktadır.

163. Dicle

Diyarbakır’ın bir ilçesi olan ‘Dicle’nin tarihi oldukça eski çağlara dek uzanır. İlk zamanlar ‘Piran’ adıyla bilinen ilçe, Osmanlılar döneminde ufak bir köy iken, 1927’de bucak statüsü kazandı ve Maden ilçesine bağlandı ve adı ‘Eğil’ oldu. 1936’de ‘Eğil’ bucağı ‘Piran’a taşındı ve buraya da taşınılan yerin adıyla ‘Eğil’ ilçesi kuruldu. 1951’de ise ‘Piran’ın adı değiştirilerek ‘Dicle’ ilçesi kuruldu. ‘Dicle’ adını, antik adı ‘Tigris’ olan ‘Dicle Nehri’nden almıştır.

164. Dikili

İzmir’in ilçelerinden olan ‘Dikili’nin yerleşim tarihi eskilere uzanır. İlk adı, Antikçağ’da ‘Attanneus’ ya da ‘Aterneus’un kalıntıları Dikili-Bergama karayolu üzerindedir. Ayrıca, ilçeye bağlı ‘Çandarlı’ bucağındaki arkeolojik kazılarda MÖ 10. yüzyılda kurulduğu sanılan ‘Pitane’ kenti de ortaya ıkarıl-

mıştır. Osmanlı döneminde, 19. yüzyılda Aydın vilayeti İzmir sancağının Bergama kazasına bağlı bir nahiye (bucak) olan yöre, 13 Haziran 1919'da Yunan işgaline uğradı. 14 Eylül 1922'de kurtarılan kent, 1928'de ilçe oldu. Adının, yöreye yerleşen Türkmen boylarınca konulduğu sanılmaktadır.

165. Dikmen

Başkent Ankara'nın güneybatı kesiminde yer alan '**Dikmen**' semti adını bir koniye andıran bir tepe üzerinde oluşu nedeniyle almıştır. İlk zamanlar küçük bir köy durumunda olan '**Dikmen**', günümüzde gelişerek Ankara kenti ile bütünleşmiş durumdadır.

166. Dikmen

Sinop'un ilçesi '**Dikmen**' eskiden Gerze'nin bucağı iken, 1990'da ilçe yapılarak Sinop'a bağlanmıştır.

167. Dinar

Afyonkarahisar'ın ilçelerinden olan '**Dinar**'da ve yakınlarında yapılan araştırmalardan elde edilen buluntular MÖ 3000'li yıllara tarihlenmiştir. Buluntular arasında çamur ya da kerpiçten evler, çanak-çömlek, süs eşyası, ambarlar, paralar ve Hitit çivi yazısı tabletleri bulunur. Antik adı '**Kelainai**' olan yerleşim merkezi ulaşım yolları üzerinde önemli bir ticaret, kültür ve din noktasıydı. MÖ 1000'lerde burası önde gelen bir Frigya kentiydi. Kral **Midas**, MÖ 8. yüzyılda başkentini bu kente taşıdı. Kent, Lidya döneminde de önemini korudu. MÖ 407'de kent Pers Kralı **II. Dareios Okhos**'un kurduğu Büyük Frigya Satraplığının merkezi oldu. Kent daha sonra '**Gelene**' adıyla anıldı. Büyük İskender'den sonra Seleukoslara geçen kent, MÖ 3. yüzyılda '**Kibodos**' diye adlandırıldı. Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerinden sonra

Osmanlılar geçen kentin adının Perslerin para birimi ‘**Di-nar**’dan geldiği sanılmaktadır.

168. Direklerarası

İstanbul’da Şehzadebaşı’nda yer alan semt. **Şehzadebaşı**’nın **Vezneciler** ile **İbrahim Paşa Mescidi** arasındaki bölümü ‘**Direklerarası**’ adıyla anılır. Bizans döneminde burası ‘**Philadelphion**’ diye anılırdı. O dönemde çeşitli anıtlarla süslü bir yerdi. Osmanlı döneminde ise Vezneciler’den geliş-te, sağ taraftaki dükkânların önünde bulunan mermer sütunlu revaklar nedeniyle burası ‘**Direklerarası**’ adıyla anıldı. 1880’lerde semtteki çok büyük kahvehanelerde Karagöz, meddah, ortaoyunu oynatılmaya başlandı. Zamanın ünlü toplulukları ve sanatçıları (**Abdürrezzak, Minakyan, Kel Hasan, Küçük İsmail, Kavuklu Hamdi** vd.) özellikle Ramazan aylarında bu kahvelerde temsiller verdiler. II. Meşrutiyet’ten sonra semtte ‘**Sahne-i Heves**’ adlı bir tiyatro da burada açıldı. Tiyatro, **Ahmet Nuri Sekizinci, Musahipzade Celal, Naşit Özcan** gibi tiyatro adamları tarafından kurulmuştu. Günümüzdeki İstanbul Şehir Tiyatroları’nın temeli olan **Darübedayi-i Osmani** de semtteki **Letafet Apartmanı**’nda kurulup etkinliğe geçti. Ayrıca cadde üzerinde çeşitli kapalı sinema salonları (**Milli, Ferah, Turan**) da vardı. **Naşit Tiyatrosu** uzun süre oyunlarını **Turan Sineması** salonunda sergiledi. 1924’te ‘**Ferah Sezonu**’ diye bilinen, **Muhsin Eghtuğrul**’un **Behzat Budak, Hazım Körmükçü, Vasfi Rıza Zobu, İ. Galip Arcan, Kınar Hanım** gibi sanatçılarla kurduğu tiyatro topluluğu da **Ferah Sineması** salonunda temsiller verdi. 1931’de ise **Raşit Rıza Samoko, Ertuğrul Sadi Tek, Nurettin Şefkati, Vedat Örfi Bengü** oyunlarını **Feyziye Kırathanesi**’nde sergilediler. Eğlence yerlerinin Beyoğlu yakasına taşınması sonucu, **Direklerarası** bu niteliğini yitirerek, sıradan bir ticaret semti niteliğine büründü.

169. Divriği

Sivas'ın ilçelerinden **'Divriği'**nin tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Yöre ve kent MÖ 550'den başlayarak Pers, Büyük İskender, Kapadokya Krallığı, Roma, Pontus, Sasani, Bizans, Mengücek, İlhanlı, Selçuklu, Eretna egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1516'da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Bizans dönemindeki adının **'Tephrike'** olduğu bilinen **'Divriği'**nin, **'Divriği'** adını ilk adından (söylenişi **'Tefrike'**) almıştır.

170. Diyarbakır

Güneydoğu'nun önemli kenti **'Diyarbakır'**ın çok eski bir tarihi vardır. Arami **'Bit Zamanı'** krallığının başkenti olduğu bilinir. Sırasıyla Asur, İskit, Med, Pers, Eski Yunan, Part, Roma, Sasani, Bizans, Arap, çeşitli beylikler, Selçuklu, Safevi egemenlikleri ve uygarlıkları yaşadı. Kentin ünlü surları Roma İmparatoru II. **Constantinus** yaptırdı. Kent 1514'te **Yavuz Sultan Selim** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin adı Eski Yunan ve Roma kaynaklarında **'Amida'**, İslam kaynaklarında **'Amid'**, **Dede Korkut Kitabı'**nda **'Hamid'** olarak geçer.

'Bekr İbn Vâ'il' adlı göçebe Arap kabilesi, çevrede çokça dolaştığından Abbasiler 8. yüzyılda buralara **'ana bölge'** anlamına **'Diyar-ı Bekr'** adını verdiler. Ad giderek **'Diyarbekir'**e dönüştü. Ve Osmanlı döneminde bu telaffuz şekliyle anıldı.

Cumhuriyet'in ilanının ardından il konumuna getirilen **'Diyarbekir'**in adı, 1937 yılında bir Bakanlar Kurulu kararıyla, il topraklarında zengin bakır madenlerinin bulunuşu göz önüne alınarak **'Diyarbakır'**a dönüştürüldü.

171. Dodurga

Çorum'un ilçesi '**Dodurga**'nın tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. Eskiden Osmancık'ın bucağı iken 1990'da ilçe yapılarak Çorum'a bağlandı. İlçe, adını bir Oğuz boyu olan '**Dodurga**'dan almıştır.

172. Doğanhisar

Konya'nın ilçesi '**Doğanhisar**'ın tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. Adı, resmî yöneticilerce konulan '**Doğanhisar**', 1957'de ilçe oldu.

173. Doğankent

Giresun'un ilçesi '**Doğankent**' eskiden Tirebolu'nun bucağıyken halk oylamasıyla Giresun'a bağlandı ve 1990'da ilçe oldu. Eski adı '**Harşit**' iken '**Doğankent**' olarak değiştirildi.

174. Doğanşehir

Malatya'nın bir ilçesi olan '**Doğanşehir**'in tarihi eskilere uzanır. Sırasıyla Roma, Bizans, Abbasi ve Selçuklu egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Osmanlı döneminde 93 Harbi (1777-1778 Türk-Rus Savaşı) sırasında yöreye doğudan gelen göçmenler iskan edildiler. Bu dönemde '**Viranşehir**' diye anılan yerleşim merkezi Bizans döneminde '**Zapetra**' ya da '**Zibatra**' diye anılıyordu. Gelişmemiş bir köy olan '**Viranşehir**'in ismi uzun süre '**Muhacir Şehri**' - '**Macirşehri**' diye anıldı. Ardından '**yeniden doğan, gelişen bir kent**' anlamına '**Doğanşehir**' adı verildi. '**Doğanşehir**' 1929'da bucak, 1946'da bağlı olduğu Akçadağ ilçesinden ayrılarak ilçe yapılmıştır.

175. Doğanyol

Malatya'nın ilçesi '**Doğanyol**' eskiden Pötürge'nin bir bucağı idi. 1990'da ilçe statüsüyle Malatya'ya bağlandı. Adı, yöneticilerce konulmuştur.

176. Doğubeyazıt (Doğubeyazıt/Doğubayezid)

Ağrı'nın bir ili olan '**Doğubeyazıt**' eski bir yerleşim merkezidir. Tarih boyunca Urartu, Pers, Makedonya, Selefkios, Roma, Bizans, Selçuklu, Celayirli egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1514'te Osmanlı topraklarına katıldı.

Celayir hükümdarı Bayezid'in kente yaptırdığı kale nedeniyle bir süre onun adıyla anıldı. Bu ad daha sonra '**Doğubeyazıt**'a dönüştü. Bu adın, kaleyi kurdurduğu sanılan Osmanlı Padişah I. Bayezid'den geldiği de öne sürülür. Kent, Cumhuriyetin ilanının ardından '**Bayazıt**' ilinin merkezi konumunda kaldıysa da, il merkezinin **Karaköse**'ye taşınmasından sonra 1927'de ilçe merkezi olmuştur.

177. Dolmabahçe

İstanbul'da, Rumeli yakasında, Beşiktaş ile Kabataş arasında yer alan semt. Eski Yunan mitolojisinde **Argonautların** kralı **İason**'un Karadeniz seferinden dönüşte burada karaya çıktığına inanılır. Burası Bizans döneminde ünlü bir gezi alanıydı. 1614 yılında, I. Ahmed dönemi kaptan-ı deryası **Halil Paşa**'nın önayak olmasıyla bir yay biçimindeki kıyı doldurulmaya başlandı.

Doldurma işlemi **Genç Osman** döneminde tamamlandı ve '**Dolmabahçe**' adı ile hünkâr bahçesi olarak kullanıldı.

Antik adı '**İasonion**' olan '**Dolmabahçe**'de, Dolmabahçe Sarayı, Dolmabahçe Camii, Saat Kulesi, BJK İnönü Stadı gibi yapılar mevcuttur.

178. Domaniç

Kütahya'nın ilçesi **'Domaniç'**in tarihiyle ilgili kesin bilgiler 13. yüzyıldan itibaren başlar. **'Domaniç'** 1281'de **Osman Gazi'**nin babası **Ertuğrul Gazi'**ye yaylak olarak Selçuklular tarafından verildi. **'Domaniç'**in yerel bir sözcük olabileceği öne sürülür.

179. Düzce

'Düzce' ilinin tarihi Eski Çağlara kadar uzanır. Kent ve yöresine ilişkin en ayrıntılı bilgiler şimdi **'Konuralp'** diye anılan, eski adı **'Üskübü'** olan bucağa aittir. Antikçağ'daki adı **'Kieros'** olan **Üskübü**, o dönemde önemli bir yerleşimdi. Eldeki bilgilere göre Bithynia Kralı **I. Prusias** burayı fethederek adını **'Prusias' (Prusias ad Hypium)** şeklinde değiştirdi. Roma döneminin ilk yıllarında ufak bir yerleşim olan kent, giderek genişledi ve kendisini çevreleyen surların dışına taşıdı (MS 2. yüzyıl). Kent daha sonraki yüzyıllarda daha da gelişerek Bizans döneminde Piskoposluk merkezi oldu. Yöre ve kent, 1321'de Konuralp tarafından Osmanlı topraklarına katıldı ve uzun yıllar **'Konrapa'**, **'Konuralpeli'** adlarıyla anıldı. Daha sonra konuşlandığı çok geniş ve düz bir ova nedeniyle kente **'Düzce'** denilmeye başlandı ve bu isim günümüze dek ulaştı. **'Düzce'**, 1999 da il olmuştur.

180. Düziçi

Adana'nın ilçesi **'Düziçi'**nin tarihi Adana ile aynıdır. 1980'e kadar bucak iken bu adla ilçe oldu. Eski adı **'Haruniye'** idi.

181. Düzköy

Trabzon'a bağlı **'Düzköy'** Akçaabat'a bağlı bucak iken 1990'da bu adla ilçe oldu.

182. Eceabat

Çanakkale'nin Çanakkale Boğazı kıyısındaki ilçesi '**Eceabat**'ın ilk yerleşenleri Traklar oldu. Ardından Foça (**Phokaia**) ve Midilli (**Lesbos**) göçmenleri de gelip aynı yere yerleştiler. Yöredeki en eski yerleşim merkezi ise **Madyto** (bugün Maydos) ve **Sestos** oldu. Yöre, çeşitli antik egemenlikler ve uygarlıklar yaşadıkdan sonra, zamanla adı '**Maydos**'a dönüşen '**Madytos**'a ilk gelen Türkler, **Melik İsa**'ya bağlı kuvvetlerdi. 1354 yılında Osmanlılar Rumeli topraklarına geçerlerken '**Ece Bey**' **Maydos'u aldı ve yerleşim merkezine onun adı verildi: 'Eceabat'**. Burası 19. yüzyıl sonlarına kadar bağımsız Biga sancağına bağlı bir kaza olarak yönetildi. 1922'de **Eceabat** yeniden kuruldu ve Çanakkale iline bağlı bir ilçe oldu.

183. Edirne

Türkiye'nin Trakya topraklarındaki en büyük kenti '**Edirne**'nin tarihi Kalkolitik Çağ'a (5500-3500) dek uzanır. Kent, Traklar tarafından '**Orestia**' ya da '**Uskudama**' adıyla kuruldu. Kent ve yöresi tarih boyunca sırasıyla Trak, Pers, Büyük İskender, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Osmanlılar 1361'de **Sazlıdere** zaferinin ardından kenti Osmanlı topraklarına kattı. Edirne, 1365-1453 arası Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti olarak kaldı.

Roma İmparatoru '**Hadrianus**' kasaba statüsündeki yerleşimi bayındırlık hamleleriyle gelişmiş bir kente dönüştürdü (MS 123-124) ve kendi adından esinlenerek kente '**Hadrianapolis**' adını verdi. **Edirne**, Türkler zamanında '**Edrinus**', '**Endiriye**', '**Edrine Bolu**', '**Edrune**' adlarıyla anıldıktan sonra, 16. yüzyıldan sonra bugünkü '**Edirne**' şekli kentin değişmez adı oldu.

184. Edremit

Balıkesir'in Ege Denizi kıyı ilçesi **'Edremit'** yakınlarında kalıntıları olan antik kentin MÖ 15. yüzyılda kurulduğu belirlenmiştir. **Troya (Truva)** savaşının ardında kent Lidyalıların eline geçti. **Lidya Kralı Kroios**'un kardeşi **'Adramys'** kenti onardı ve bayındırlık yönünden çok geliştirerek buraya **'Adramyttion'** adını verdi. Bu ad, günümüzdeki **'Edremit'**in ilk ve asıl şeklidir. Yöre, bazı kaynaklarda **'Pedasos'** ve **'Lyrnesos'** diye de anılır. Yöre ve kent, tarih boyunca Pers, Makedon, Roma, Bizans, Selçuklu, Haçlı, Karesioğulları egemenliklerinden sonra 1335'te Osmanlı topraklarına katıldı. 1876'da ilçe oldu.

185. Efes

Kalıntıları İzmir'in Selçuk ilçesi sınırları içinde bulunan, antik **İonia** bölgesindeki bu antik kent; Küçük Menderes (**Kaystros**) ırmağının denize ulaştığı körfezin kıyısında, **Lydia 'Kral Yolu'**nun başlangıcındadır. Antik adı Eski Yunanca **'Ephesos'**, Latince **'Efhesus'** olan **'kent'** Türkçede **'Efes'** şeklini almıştır. Kentin kimler tarafından ne zaman kurulduğu saptanamamıştır.

Bir efsaneye göre, tarihin çok eski çağlarında diyar diyar dolaşan göçebe bir kavim vardı. Kavmin önde gelenleri göçebelikten yerleşik düzene geçmeyi ve bir kent kurmayı kararlaştırdı. Kâhinler onlara, **'Kuracağınız kentin yerini sizlere bir yaban domuzu gösterecek.'** dedi. Kavim halk bir gece karanlıkta balık kızartırken, balık sıçradı ve bir ateş kıvılcımı da yakınlardaki korulukta bulunan çalıların üzerine düştü. Ağaçların arasından aynı anda bir yaban domuzu belirdi. Domuzu hemen orda öldürüp, kehanetin de gerçekleştiğini anlayarak o korulukta **'Efes'** kenti kuruldu.

Eski Yunan kavimlerinin ardından Makedonya, Roma ve Bizans egemenliklerini yaşayan ‘Efes’, 1416’da Osmanlı topraklarına katılmıştır.

186. Eğil

Diyarbakır’ın ilçesi ‘Eğil’, 1990’da ilçe konumuna getirildi. Eskiden aynı adı taşıyan bir bucaktı.

187. Eğridir

Akdeniz Bölgesi’nde Isparta’ya bağlı bir ilçe olan ‘Eğridir’; Hitit, Frig, Lidya, Eski Yunan, Roma ve Bizans dönemlerinin ardından Anadolu Selçuklu Sultanı **III. Kılıç Aslan** zamanında Türk egemenliğine girdi (1204). Hamitoğulları Beyliği’nin egemenliğine son veren Osmanlılar kenti ve yöreyi kendi topraklarına kattı (1391). Kent, Cumhuriyet’in ilanından sonra Isparta’ya bağlı bir ilçe oldu.

İlçe, ilk kuruluş yıllarında aynı addaki göle doğru uzanan yarımadanın ucundaydı. Bir büyük yangın afeti sonucunda yerleşim merkezi baştan sona kül olunca **Eğridir**, yarımadanın dışına taşındı ve göl kıyısında, genişliği değişen eğri bir yerleşim görünümü kazandı.

Kent adını işte bu eğri yerleşim biçiminden almış ve ‘Eğridir’ adı ortaya çıkmıştır.

188. Eğrikapı

İstanbul’da Yedikule ile Ayvansaray arasında bulunan semt ve de Bizans döneminden kalma bir kapı olan ‘Eğrikapı’nın Bizans dönemindeki adı, Türkçesi ‘**çarık**’ anlamına gelen ‘**Kaligaria**’ adıyla anılıyordu. Bunun nedeni, Bizans döneminde burada askeri bir ayakkabı atölyesinin bulunmasıydı. 1453’te İstanbul fethedildikten sonra Türklerin ilk yerleştikleri yerlerden biri de buraları oldu. ‘Kapı’ya ‘Eğrikapı’ adının,

İstanbul'un alınışı sırasında top atışına maruz kalan kapının eğrilmesinden kaynaklandığı yolunda bir şehir efsanesi vardır.

189. Ekinözü

Kahramanmaraş'ın '**Ekinözü**' ilçesi 1990'da ilçe oldu. Eski-den aynı adı taşıyan bir kasabaydı.

190. Elazığ

Doğu Anadolu Bölgesi'nde bir il olan '**Elazığ**'ın tarihi oldukça yenidir. II. Mahmud döneminde 1834'e kadar böyle bir yerleşim yoktu. Bu tarihte bugün kentin konuşlandığı bölgeye eyalet valisi olarak atanan **Reşit Mehmet Paşa**, bir süre **Harput**'ta ikamet ettikten sonra kış aylarının çok sert geçmesi, ulaşım güçlükleri gibi nedenlerle buralarda yeni bir yerleşim yeri kurmaya karar verdi. '**Mezraa**' ya da '**Mezre**' adını taşıyan bir yerde bir kışla ile bir hükümet konağı yaptırdı. Yeni yerleşim yeri kısa süre içerisinde gelişti ve önem kazandı. Meskenler ve işyeri binalarının sayıları arttı. Bu arada Harput da giderek önemini yitirdi. **Abdülaziz**'in saltanat yıllarında buraya vali olarak atanan **İsmail Paşa**, '**Mezraa**' adını padişahı onurlandırmak amacıyla '**Sultan Aziz**'in **bayındırlaştırdığı kent**' anlamına '**Mamuret-ül-Aziz**'e çevirdi (1862). Kentin gelişmesi sürdü. Cumhuriyet döneminde '**Elazığ**' adıyla il oldu.

191. Elbistan

Kahramanmaraş'ın ilçesi '**Elbistan**' Hitit, Geç Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu, Anadolu beylikleri dönemlerini yaşadıktan sonra **Yavuz Sultan Selim**'in saltanat yıllarında (1512-1520) Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent, Ortaçağ'da Bizans-Arap savaşları esnasında yakıp yıkılan o dönemdeki **Afşin**'in (**Arabissos**) yerini alan bir yer-

leşim merkezidir. Kent, eski tarihsel kaynaklarda ‘Ablasta’, ‘Ablastayn’, ‘Ablustayn’, ‘Ablistan’ adlarıyla da geçer. Günü-müzdeki adı, bu adlardan türemiştir. Cumhuriyet ile birlik-te Kahramanmaraş iline bağlı bir ilçe statüsüne getirilmiştir.

192. Elmadağ

‘Elmadağ’, Ankara’ya bağlı bir ilçedir ve tarihi, Ankara ile paralellik gösterir.

Önceleri ‘Asiyozgat’, ‘Küçük Yozgat’ gibi adlarla bilinen bu yerleşim merkezi, Çankaya ilçesine bağlı bir nahiye (bu-cak) iken 1960’ da ilçe oldu.

Adını, güney ve güneybatısındaki ‘Elma Dağı’ndan alan ilçe, Ankara’ya 39 km uzaklıktadır.

193. Emet

Kütahya’nın ilçelerinden ‘Emet’in tarihi ilk çağlara dek uza-nır. Kent ve yöresi Bithynia, Bergama Krallığı, Selçuklu, Germiyanogulları egemenliklerinden sora 1429’ da kesin ola-rak Osmanlı topraklarına katıldı. ‘Emet’ adının yerel bir söz-cük olabileceği öne sürülmektedir. Antikçağ’da ‘Tiberipolis’ diye anılan kentin şimdiki ‘Emet’ adının, ‘uç’, ‘son’ anlamına geldiği bazı kaynaklarda belirtilir.

194. Eminönü

İstanbul’un bir semt ve ilçesi olan ‘Eminönü’, semt olarak adını Fatih Sultan Mehmed döneminde burada kurulan ‘gümrük emini’nden alır. O dönemde, İstanbul’un belirli noktalarına, halk yararına denetleme ve yaptırım uygulama yetkilerine sahip yöneticiler yerleştirilmişti. Örneğin, arpa kalite ve fiyatlarını ‘arpa emini’, un fiyatlarını ‘un emini’, yağ fiyatlarını ‘yağ emini’ denilen görevliler denetlerlerdi. Bunun dışında bir de ‘gümrük’ işlerini denetleyip yürütmek-

le görevli bir **'gümrük emini'** vardı. Gümrük emini, günümüzdeki **Eminönü** semti sınırları içinde yer alan bir binada görev yapardı. Gümrük parası, vergisi buraya yatırılırdı. **'Emin'** önüne gitmeyen, vergisini ödemeyen cezalandırılırdı. İlerleyen tarihte semtte görev yapan **'eminler'** kaldırıldı. Ancak, **'Eminönü'** sözcüğü dillere yerleşip semte ad olmuştu.

'Eminönü', Cumhuriyet döneminde önceleri bir bucak iken, sonraları ilçe yapılmıştır. 2008'de mahalle statüsüyle Fatih ilçesine bağlandı.

195. Emirdağ

Afyonkarahisar'ın bir ilçesi olan **'Emirdağ'**ın tarihi Kalkolitik Çağ'a dek (MÖ 5500-3500) uzanır. Frigler tarafından kurulduğu sanılan kent tarih boyunca Seleukoş, Roma, Bizans, Arap ve Selçuklu dönemlerinden sonra Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent, önceleri **'Muslucalı'**, **'Musluca'** adlarıyla anılırken, 1886'da kaza yapılarak adı **'Aziziye'** oldu. Cumhuriyet ile birlikte ilçe statüsü verildi. 1932'de adı değiştirilerek sınırları içindeki **'Emir Dağı'**ndan hareketle **'Emirdağ'** olarak saptandı.

196. Emirgan

İstanbul'da Rumeli yakasında İstinye ile Baltalimanı arasında yer alan semtte Osmanlılar döneminde, 16. yüzyılda **'Feridun Bey'**, **'Feridunpaşa'** diye anılan bir bahçe vardı. **IV. Murad**, bu bahçeyi Revan kalesini kendisine savaştan teslim eden Safevi valisi **'Emirgüneoğlu'**na bağışladı. **Emirgüneoğlu** buraya İran üslubunu taşıyan görkemli bir köşk yaptırdı, bu köşkte **IV. Murad'**ın zevkine uygun sazlı, sözlü, içkili âlemler düzenledi. Semt, yapılan köşkün sahibinin adından dolayı **'Mirgün'** diye anıldı. **Emirgüneoğlu** öldürüldükten sonra köşk başkalarına verildi ve semt daha çok **'Emirgan'** adıyla

anıldı. Günümüzde eski İstanbullulardan çoğu ‘**Emirgan**’a hâlâ ‘**Mirgün**’ demeyi sürdürmektedir.

197. Emirgazi

Konya’nın ilçesi ‘**Emirgazi**’ 1990’da bu adla ilçe oldu. Eski-den aynı adı taşıyan bir kasabaydı.

198. Enez

Edirne’nin ilçelerinden ‘**Enez**’in tarihi Antikçağ’a dek uzanır. Kent ve yöresi Pers işgalindeyken MÖ 480’de ünlü Salamis Savaşı’nın ardından ‘**Delos Birliği**’ne katıldı. ‘**Enez**’ daha sonra Makedonya, Roma, Bizans, Cenova egemenliklerinin ardından 1456’da Osmanlı topraklarına katıldı.

‘**Enez**’, şimdiki adını antik ‘**Ainos**’ adının değişime uğramasıyla almıştır.

199. Erbaa

Tokat’ın ilçelerinden olan ‘**Erbaa**’nın tarihi Hitit dönemine dek uzanır. Yöre ve kent daha sonra Pontos, Roma, Bizans, Selçuklu, Danişmendli egemenliklerinin ardında Osmanlı topraklarına katıldı. ‘**Erbaa**’ tarih boyunca çok sayıda deprem felaketi yaşadı. Bu nedenle kent 15 Nisan 1944’te yeni ve tektonik olmayan bir araziye taşındı. Eski adı ‘**Herek**’, ‘**Erek**’ olan kente sonraları ‘**Erbaa**’ adı verildi.

200. Erdek

Balıkesir’in Marmara kıyısında yer alan ilçesi ‘**Erdek**’in tarihi MÖ 2000’lere dek uzanır. Kent ve yöresi Trak, Bithynia, Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Kentin ilk adı ‘**Misya**’ idi. Sık tekrarlanan depremlerde, 1063’te tamamen yıkılınca kent bugünkü ‘**Erdek**’in bulunduğu yerdeki

'**Arteke**'ye taşındı. Selçukluların, 14. yüzyılın ilk yıllarında Karesioğullarının sınırları içine giren bu yerleşim merkezi, daha sonra Osmanlı sınırlarına katıldı. 1928'de ilçe oldu. Günümüzde Türkiye'nin en gelişmiş turizm merkezlerinden biri olan '**Erdek**', adını antik adlarından '**Arteke**'den alır.

201. Erdemli

İçel'in kazası '**Erdemli**', 1990'da il oldu. Kent, antik '**Korykost**' kentinin çok yakınlarında oluşmuştur.

202. Ereğli (Karadeniz)

Zonguldak'ın bir ilçesi olan '**Ereğli**'nin (Karadeniz Ereğlisi de denir) tarihi MÖ 6. yüzyıla dek uzanır. Kent bu tarihte bir Megara kolonisi olarak kuruldu. İlk adının '**Metropolis**' olduğu sanılıyor. Kente sonraları yarı tanrı '**Herakles**'in adından esinlenilerek '**Herakleia Pontika**' adı verildi. Burası bir koloni olarak Bithynia, Makedonya, Roma, Pontus, Bizans, Cenova egemenliklerini yaşadı. Kenti 14. yüzyılda Osmanlılar Cenovalılardan satın alarak kendi topraklarına kattılar ve '**Bender-i Ereğli**' adıyla andılar. Kentteki '**Herakleia Kalesi**' ve limandaki blok taşlar **Fatih Sultan Mehmed** zamanında **Rumeli Hisarının** yapımında kullanıldı. Kent, Cumhuriyet döneminde Zonguldak'a bağlı bir ilçe oldu. '**Ereğli**' adı, antik '**Herakleia**'dan türemiştir.

203. Ereğli (Konya)

Konya'nın ilçelerinden biri olan '**Ereğli**'nin (Konya Ereğlisi diye de anılır) tarihi Hitit dönemine dek uzanır. O dönemde burası '**Kybistra**' denilen bir kent devletiydi ve Hitit federasyonu içinde yer almıştı. Yöre ve kent devletiydi ve Asur, Frig, Lidya, Pers, Makedonya, Seleukos, Roma, Pontus, tekrar Roma, Bizans egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Anado-

lu Selçukluları, Memlûk saldırılarının ardından Osmanlı'ya bağlanması 1471'de kesinleşti.

Bizans döneminde adı '**Herakleia**' idi. Bu ad zamanla değişime uğrayarak '**Ereğli**' şeklini almıştır.

204. Ereğli (Marmara Ereğlisi)

Tekirdağ'a bağlı Çorlu ilçesinin bir bucağı olan '**Ereğli**'nin tarihi, İlkçağ'a dek uzanır ve Çorlu ve de Tekirdağ ile paralellik gösterir. Antikçağ'daki ve Bizans dönemindeki adları '**Perinthos**' ve '**Herakleia**' idi. '**Herakleia**' zamanla '**Ereğli**'ye dönüşmüştür.

205. Erfelek

Sinop'un bir ilçesi olan '**Erfelek**' ve yöresine ilk yerleşenler Miletoslu denizciler oldu. Yöre ve yerleşim merkezi sırasıyla Pontus Krallığı, Roma, Bizans, Trabzon'da Komnenos hanedanının kurduğu devletin, Pervaneoğulları ve Candaroğullarının egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı. Bakanlar Kurulu Kararıyla '**Erfelek**' adı verilerek 1960'ta ilçe oldu.

206. Ergani

Diyarbakır'ın bir ilçesi olan '**Ergani**'nin tarihi MÖ 7250-6750 yıllarına dek uzanır. Hitit, Asur, İskender, Seleukos, Part, Roma, Selçuklu, Timur, Safevi egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1515'te Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin adı '**Arsinia**', '**Arkania**', '**Argani**' iken giderek '**Ergani**'ye dönüştü. '**Ergani**' Cumhuriyet ile birlikte Diyarbakır'a bağlı bir ilçe oldu.

207. Ermenek

Konya'nın ilçelerinden **'Ermenek'**in tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Korunaklı bir yerleşim olan **'Ermenek'** sırasıyla Asur, Frigya, Pers, Makedon, Seleukos, Roma, Abbasi, Haçlı, Selçuklu, Karamanlı egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1466'da Osmanlı topraklarına katıldı.

'Ermenek'in antik dönemdeki adı **'Marasa'** ya da **'Marasapolis'** şeklindeydi. Burayı ele geçiren Romalı general **Germanicus'**un adından hareketle **'Germanikopolis'**e dönüştürüldü. Osmanlı döneminde bir süre **'Ermanak'** diye anılan kentin adı, sonraları günümüzdeki **'Ermenek'** şeklini aldı.

208. Erzincan

Doğu Anadolu'da bir il olan **'Erzincan'**ın tarihi İlk Tunç Çağı'na (MÖ 3500-200) kadar uzanır. Kent ve yöresi sırasıyla Urartu, Asur, Med, Pers, Makedonya, Seleukos, Roma, Pontus, Part, Sasani, Eretna Beyliği, İlhanlı, Mencünek gibi egemenlik ve uygarlıklar yaşadı. 1473'ten sonra Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin adı Asur kaynaklarında **'Zuhma'** ya da **'Suhma'** şeklinde geçer. Genel kabul gören görüş, buradaki yerleşimin Selçuklular döneminde **'Arzingan'** ya da **'Erzingan'** şeklinde telaffuz edildiği ve en sonunda da **'Erzincan'** adının oluştuğu yolundadır.

Kent, 1939'daki depremde çok büyük ölçüde yıkıma uğradı, çok sayıda insan öldü ve yaralandı ve bunun üzerine eski yerleşimin daha kuzeyindeki bir alana taşındı.

Erzincan, Cumhuriyet döneminde il olmuştur.

209. Erzurum

Doğu Anadolu'da bir il olan **'Erzurum'**un tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Kent ve yöresi tarih boyunca Hitit (bu dönemde yerleşimin bulunduğu bölge **'Azzi hayaşa'** ülkesi adıyla geçer) Urartu, Pers, Roma, Part, Sasani, Bizans, Arap, Saltuklu, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği, Timur, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Safevi egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. **Yavuz Sultan Selim** tarafından 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı.

Roma egemenliği öncesi **'Garin'**, **'Karana'** adlarıyla anıldı. Bizans yönetimi kente **'Theodosiopolis'** adını verdi. Bu ad Arap egemenliğinde **'Kalikala'**, **'Kali'** adları kullanıldı. Türkler, kentin çok yakınlarındaki **'Erzen'** adlı bir yerleşimi ele geçirdiler. **Erzen'**de oturanlar kenti terk edip **'Theodosiopolis'**e taşındı. Bu tarihten sonra daha güneyde bulunan ve yine **'Erzen'** adını taşıyan yerleşimden ayırt edilebilmek için **'Erzen-i Rum'**, **'Erzen ür-Rum'**, **'Arzırum'** (hepsinin ortak anlamı: **Roma'nın Erzen'idir**) diye anıldı. Bu telaffuz şekli giderek **'Erzurum'**a dönüştü.

210. Eskişehir

İç Anadolu'da bir ilk olan **'Eskişehir'**in tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Kentin MÖ 7. yüzyılda **'Dorylaion'** adıyla Frigyalılar tarafından kurulduğu kabul edilir. Frigya Krallığının yıkılışının ardında kent ve yöre sırasıyla Lidya, Pers, Makedonya, Seleukos, Galatlar, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. Kenti Selçuklular 1289'da Osman Gazi'ye verdiler. Bir süre Karamanlı egemenliğinde kalan kent, I. Murad tarafından yeniden Osmanlı egemenliğine katıldı.

MS 8. yüzyılda bir süre **'Dorylaion'**a egemen olan Araplar, kenti **'Duruliya'**, **'Druliya'**, **'Düriliya'** gibi adlarla andılar. Selçuklular döneminde 1182'den sonra savaşlar nedeniyle

le harap olan kentin 2 kilometre güneyinde yeni bir kent kuruldu. ‘**Dorylaion**’ için kullanılagelen ‘**Eskişehir**’ adı da bir süre sonra bütün kentin adı durumuna geldi.

211. Evreşe

Bkz. Kadıköy

212. Eyüp

İstanbul’un ilçelerinden Eyüp’ün Bizans dönemindeki adı ‘**av**’ anlamına gelen Rumca bir sözcüktü: ‘**Knigos**’. Zira, o dönemde Eyüp ilçesinin günümüzde konuşlandığı alan, bir avlanma sahasıydı. **Fatih Sultan Mehmed**, 1453’te İstanbul’u aldıktan sonra **Hz. Muhammed**’in sancaktarı ‘**Ebu Eyyup el-Ensari**’nin mezarının olduğuna inanılan yere önce bir türbe, ardından cami ve başka yapılar inşa ettirdi. Semt, baştan sona buraya yerleşen İslam halk ile doldu ve gelişi, ‘**Ebu Eyyup el-Ensari**’nin türbesi nedeniyle ‘**Eyüp Sultan**’, ‘**Eyüp**’ şeklinde anıldı ve adı ‘**Eyüp**’ olarak kaldı.

Eyüp türbesi ve camii nedeniyle ilçe ve semt günümüzde İstanbul’un en önemli dinsel ziyaret yerlerinin başında gelmektedir.

213. Evren

Ankara’nın ‘**Evren**’ ilçesi, eskiden bir köydü. 1990’da bu adla ilçe yapıldı.

214. Ezine

Çanakkale’nin ‘**Ezine**’ ilçesinin tarihi Antikçağ’a dek uzanır. İlçenin çok yakınındaki güneybatı tarafında yer alan antik ‘**Neandra**’ kenti, ilçe sınırları içerisinde en eski antik yerleşimdir. Yöre, Makedonya döneminde bir liman olarak ön

plana çıktı. Aynı önemini Roma döneminde de sürdürdü. Bizans döneminde ise kentin güney kesimi siyasi mahkûmların hapsedildikleri bir yer oldu. Yöre ve kent **Orhan Gazi**'nin komutanlarından **Emir Dursun** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Aynı adlı peyniri ile de ünlü **'Ezine'** ilçesi adını gene aynı addaki verimli ve büyük ovadandır.

215. Fatih

İstanbul'da Haliç'le Marmara Denizi arasında yer alan ilçe, **'Fatih'**, İstanbul'u fetheden **Fatih Sultan Mehmed** tarafından kuruldu. Fatih, günümüzdeki Fevzipaşa Caddesi üzerinde bulunan ve harap bir durumda olan **'Havaryon Kilisesi'** yerine **'Fatih Camii ve Külliyesi'**ni yaptırdı. Cami ve külliye çevresine zamanla çok sayıda yeni binalar inşa edildi ve böylelikle günümüzdeki **'Fatih'** semtinin çekirdeği ortaya çıkmış oldu. Batılı kaynaklar, **'Hararion Kilisesi'**nin bulunduğu alanda Bizans imparatorlarına ait mezarların da yer aldığını belirtir. Ancak, Dördüncü Haçlı Seferleri sırasında, 1204'te İstanbul Latinler tarafından işgal edilip yağmalandı. Bu esnada kilise ve mezarlar da tamamen tahrip edildi. **Fatih**, İstanbul'u aldığı anda kilise ve çevresi zaten tam bir harabe yığını durumundaydı.

Osmanlı döneminden itibaren **'Fatih'** adı, **'Fatih Camii ve Külliyesi'**nin bulunduğu semte verilmiş, ilçeye de aynı ad konulmuştur.

216. Felâhiye

Kayseri'nin ilçesi **'Felâhiye'**nin tarihi Kayseri ile koşut bir görünümündedir. Eski adı **'Rumdiğin'** idi.

217. Fener

İstanbul'da Haliç'in güney kıyısında Balat ile Ayakapı arasında yer alan '**Fener**' semti adını semtteki '**Diplophanarios**' adındaki sur kapısından almıştır.

218. Fenerbahçe

İstanbul'da, Anadolu yakasında Kalamış koyunu doğu yönden çevreleyen yarımada ve semt. Burası Osmanlılar döneminde ünlü bir mesire yeri idi. **Fenerbahçe**'ye mesire için gidecek olanlar önce Merdivenköy'e uğrarlar, orada, çayırılıkta yemeklerini yedikten sonra **Fenerbahçe**'ye yönelirlerdi. Dönüşte ise Haydarpaşa çayırlığında dolaşılır, akşama doğru Selimiye'deki Duvarıdibi Mesiresi'ne gelinirdi. Pazartesi ve perşembe günleri **Fenerbahçe** mesiresinde gezi günleriydi. Burası, etrafı denizle çevrili, sadece bir noktadan karaya bağlı bir alandı. **IV. Murad** döneminde yarımada'nın ucuna bir '**Fener Kulesi**' ile bir kasır yaptırdı. 834'te kuleye 25 mil uzaklıktan görünebilecek bir '**fener**' eklendi. Fenerin hemen yanında bir de bahçe mevcuttu. İşte bu bahçe ve de fenerden ötürü 1834'ten sonra semte önce '**Fener Bahçesi**', sonra sözcüğün sonundaki 'si' eki atılarak sadece '**Fenerbahçe**' denildi. Tren yolları yapılmadan önce, **Fenerbahçe** gibi Haydarpaşa da çok büyük bir mesire yeri idi. Buradaki geniş çayırılıkta padişah Abdülmecid'in şehzadelerinden **Murad** (sonradan **V. Murad**) ve **Hamid** (sonradan **II. Abdülamid**) **Efendilerin** sünnet düğünleri 1846 yılında yapıldı.

219. Fethiye

Muğla'nın ilçesi '**Fethiye**'nin tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Kent, '**Telmessos**' adıyla kuruldu. Sırasıyla Pers, Lykialılar, Büyük İskender, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Menteşeoğulları

egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1424'te Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin adı 'Telmessos' iken, Bizans döneminde 'Anastasiopolis', 'Marki'; Türk döneminde 'Meğri' adlarıyla anıldı. 1913'te buraya uçağı düşen ilk Türk hava şehidi Fethi Bey'in anısına, kentin adı 'Fethiye' oldu.

220. Fındıklı

Rize'nin ilçesi 'Fındıklı'nın tarihi Rize ile aynıdır. Eski adı 'Viçe' idi, 1948'de 'Fındıklı'ya çevrildi.

221. Finike

Antalya'nın ilçesi 'Finike'nin tarihi Antalya ile aynıdır. Kente yakın alanlarda 'Limyra', 'Arykanda' gibi çok sayıda antik kent kalıntıları vardır. Antik dönemde Fenikelilerin önemli bir ticaret merkezi oluşundan dolayı 'Finike' adı 'Fenike' kavminin adından kalmıştır.

222. Florya

İstanbul'da Avrupa yakasında, Marmara Denizi kıyısında, Bakırköy sınırları içinde yer alan semt. Burası Osmanlı zamanından beri florya kuşlarının çokça bulunduğu ağaçlık bir alan olduğundan bu adla anılagelmıştır.

223. Foça

İzmir'in bir ilçesi olan 'Foça' bir görüşe göre MÖ 7. yüzyılda Teos ve Erytra'i'den gelen İonialılar, başka bir görüşe göre de MÖ 10. yüzyılda Kyme'den gelen Aioliyalılar tarafından 'Phokaia' adıyla kuruldu. Kent, kuruluşundan başlayarak yıllar boyu çok önemli bir liman durumuna geldi. Kent halkı, gelişmiş bir teknikle 50 kürekle çekilen sağlam gemiler yapıp

bunlarla günümüzdeki Marsilya, Samsun ve Çanakkale'nin bulunduğu antik limanlara ulaşmayı başardılar ve buralarda koloniler kurdular. **'Foça değirmen taşları'** da o dönemde tüm Akdeniz çevresinde ün kazandı. Kent ve yöresi tarih boyunca Pers, Roma, Bergama Krallığı, Bizans, Cenova (Cenova Foça'yı Bizans'tan satın aldı) egemenliklerini yaşadı. Cenova döneminde kent tam bir 'korsan yatağı' durumuna geldi. Foçalı korsanlar, İzmit Körfezi'nde bir gezinti sırasında tutsak aldıkları **Orhan Gazi'nin** oğlu şehzade **Halil Bey'i** Foça'ya götürdü ve 100 bin altın karşılığında serbest bıraktı (1356). Foça, 1456'da **Fatih** tarafından Osmanlı ülkesine katıldı.

'Foça' adı, kentin ilk adı olan **'Phokaia'**nın değişime uğramış şeklidir.

224. Galata (Karaköy)

İstanbul'da günümüzdeki adı **'Karaköy'** olan, sınırları içerisinde Tepebaşı, Kuledibi ve Tophane'nin yer aldığı semti. Antik adı Yunanca **'Sykai'**, Latince **'Sycas'** olan semt Bizans döneminde **I. Constantinus** tarafından surlarla çevrildi. Buraları 5. yüzyılda Bizanslılar tarafından **'Peran en Syakais'** adıyla anıldı. Bu ad 527-565 arası **'İstinianopolis'**e dönüştü. **'Galata'** adı birçok belgede geçmesine rağmen bu adın kaynağı saptanamamıştır. 1267'den itibaren Cenovalılar birçok imtiyaz elde ederek bölgeye yerleşti. Bizans'ın son zamanlarında bölge tam bir Cenova kolonisi durumuna geldi ve bazı kaynaklarda **'Peyre'** ya da **'Pera'** adıyla anıldı. İstanbul'un fethinden (1453) sonra Galata tamamen kozmopolit dinsel ve ticaret ağırlıklı bir semt oldu. Osmanlı'nın son dönemlerinden itibaren semt **'Karaköy'** diye anılır oldu.

225. Galatasaray

‘**Galatasaray**’, İstanbul’da aynı addaki lise binasının çevresindeki semttir. Buraya 1482’de devlet ve saray görevlisi yetiştirilmesi amacıyla ‘**Galata Sarayı**’ adıyla bir saray yapıldı. Bir yangında tamamen yanıp yok olan bina, 1821’de yeniden yaptırıldı. Burada ‘**Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane**’ adlı bir okul kuruldu. Bina, 1849’da yeniden tamamen yandı. 1862’de tekrar bir bina (taştan) inşa edildi. Ve bu binada ‘**Galatasaray**’ lisesi açıldı (1 Eylül 1868). Semt, söz konusu ‘**Galata Sarayı**’nın adından dolayı önce ‘**Galatasaray**’, ardından ‘**Galatasaray**’ adıyla anılmıştır.

226. Gaziantep

Güneydoğu Anadolu’nun en gelişmiş ili ‘**Gaziantep**’in tarihi Neolitik Çağ’a kadar uzanır. Orta Tunç Çağ’dan itibaren Babil topraklarında yer aldığı bilinen kent tarih boyunca sırasıyla Hitit, Asur, Pers, Büyük İskender, Seleukos, Kommagena Krallığı, Roma, Bizans, Sasani, Hamdani, Selçuklu, Urfa Haçlı Kontluğu, Eyyubi, İlhanlı, Dulkadiroğulları gibi çok çeşitli egemenlik ve uygarlıklar yaşadı. 1513’te Osmanlı topraklarına katıldı. **Mondros Mütarekesi**’nin (30 Ekim 1919) ardından Fransızlar tarafından işgal edilen kent, işgalcilere efsanevi bir direniş gösterdi ve işgalden 25 Aralık 1921’de kurtuldu. Bu direniş daha sürerken Ankara’da TBMM 6 Şubat 1921’de 93 sayılı yasayla kente ‘**Gazi**’ unvanı verdi.

Antep, başlangıçtan günümüze ‘**Dolikhe**’, ‘**Antiochia ad Taurum**’ gibi adlarla anıldı. Arapların ‘**güzel pınar**’ anlamına ‘**Ayıntap**’ dedikleri kentin adı halk dilinde giderek ‘**Antep**’e dönüştü ve ‘**Gazi**’ unvanı aldıktan sonra ‘**Gaziantep**’ oldu.

227. Gaziosmanpaşa

İstanbul'un bir ilçesi olan **Gaziosmanpaşa**'nın konuşlandığı yer, 1950'li yılların başlarına kadar **'Taşlıtarla'** adıyla anıldı. **'Taşlıtarla'** uzun yıllar yerleşilmemiş, eski İstanbullular tarafından taşı bol olan tarla ve topraklardan ötürü de **'Taşlıtarla'** diye anılmıştı. İstanbul'a oldukça yakın olan bu alana öncelikle bir kısmı özel sektöre, bir kısmı da devlete ait imalathaneler ve fabrikalar kuruldu. 1950'li yılların başlarında buraya özellikle Bulgaristan'dan gelen göçmenler için evler yapıldı ve **'Taşlıtarla'** büyük bir hızla genişleyip büyüdü. 1963'te mahalle statüsünden İstanbul'un bir ilçesi statüsüne geçerken, **Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa**'nın adı **'Taşlıtarla'**ya verilerek ilçenin adı **'Gaziosmanpaşa'** oldu. Günümüzde çoğu tek katlı olan eski göçmen evleri ve gecekonduların yerlerini blok apartmanlara bırakmış, ilçenin görünümünü baştan sona değiştirmiştir.

228. Gazipaşa

Antalya'nın bir ilçesi olan **'Gazipaşa'**nın tarihi İlkçağ'a kadar uzanır. Antik yerleşmenin ilk adı **'Stranpolis'** idi. Sonraları **'Selinos'**, **'Traianopolis'** diye anılan kente Osmanlı döneminde **'Selinos'** adından hareketle **'Selinti'** adı verildi ve bu adla bir ilçe kuruldu. Kurtuluş Savaşı yıllarında Konya'daki **Delibaş Ayaklanması**'nda bura halkının gösterdiği başarı nedeniyle kentin adı **'Gazipaşa'** oldu.

229. Gebze

Kocaeli'ye bağlı bir ilçe olan **'Gebze'**nin tarihi, antik döneme tek uzanır. O döneme ait **'Lbysa'** kentinin kalıntıları ilçenin çok yakınındadır. **Gebze**, uzun yıllar Bithynia egemenliği yaşadı. Roma ve Bizans dönemlerinden sonra **Orhan Gazi** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Roma'ya karşı giriş-

tiği savaşı kaybeden ünlü Kartaca komutanı **Anibal**'ın (**Hannibal**) mezarı buradadır. Gebze, Bizans döneminde '**Dakibyza**' adını taşıyordu. Osmanlıların '**Geğbüze**' adını verdikleri ilçe Cumhuriyet döneminde '**Gebze**' diye anıldı ve son yıllarda hızlı bir gelişme sürecine girdi.

230. Gediz

Kütahya'nın ilçesi '**Gediz**'in tarihi, İlkçağ'a dek uzanır. Kent, '**Kadoi**' adıyla kurulduktan bir süre sonra Makedonya'nın kolonisi oldu. Ardından Roma ve Bizans egemenliklerini yaşadı. Selçuklu ve Germiyanogulları egemenliklerinden sonra 1429'da Osmanlı topraklarına katıldı.

Gediz, '**Kadoi**' adıyla kuruluşundan sonra '**Kadus**', '**Kadi**' adlarıyla anıldı. '**Gediz**', '**Kaduz**'un Türkler tarafından telaffuz şeklidir ve ilçeye ad olarak kalmıştır.

231. Gelibolu

Çanakkale'nin Trakya topraklarındaki ilçesi '**Gelibolu**'nun tarihi Antik döneme dek uzanır. İlçenin Antik kentinden kalıntılar bulunamamıştır, ancak yöreye ilk yerleşenlerin Trak kavmi olduğu, daha sonra da buraya Midilli ve Foça'dan gelenlerin yerleştikleri bilinmektedir. Kentin ilk adı '**Kallipolis**' ya da '**Gallipolis**' şeklindeydi. Pers, Makedonya, Selevkous, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Venedik, Katalonya egemenlik ve uygarlıklarının ardından burası 1367'de Osmanlı topraklarına katıldı. **Çanakkale Savaşları**'nın büyük bir bölümünün geçtiği '**Gelibolu**', 1926'da Çanakkale'ye bağlı ilçe durumuna getirildi.

Kentin, '**Gallipolis**' şeklindeki antik adı, zamanla '**Gallipoli**'ye ve en sonunda '**Gelibolu**'ya dönüşmüştür.

232. Gemlik

Bursa'nın Marmara Denizi kıyısındaki ilçesi olan '**Gemlik**'in tarihi İlkçağ'a dek uzanır. MÖ 7. yüzyılda '**Kios**' adıyla kuruldu. Lidya, Frigya, Pers, Makedonya, Bithynia, Roma, Bizans, Selçuklu, Haçlı egemenlik ve uygarlıklarının ardından Osmanlı topraklarına katıldı.

Bithynia Kralı **I. Prusias**, Bursa'ya yaptığı gibi buraya da kendi adından hareketle '**Prusa**' adını verdi. Ancak, Bursa ile karıştırılmaması için bu adı '**Denize Karşı Prusa**' anlamına '**Prusa ad Mare**' yaptı. Selçuklular ise burada bir **tersane (gemilik)** kurup küçük tekneler yaptılar. O dönemde '**tersane**' için kullanılan '**gemilik**' sözcüğünün '**gemlik**'e dönüşmesi sonucu '**Gemlik**' adının ortaya çıktığı sanılmaktadır.

233. Genç

Bingöl'ün ilçesi '**Genç**'in tarihi, Urartu dönemine dek uzanır. Kent 1515'te Osmanlı topraklarına katıldı. 1924'te önce il, 1927'de ilçe yapıldı, önce Elazığ'a, 1929'da Muş'a, 1936'da Bingöl'e bağlandı. Adı, mülki idare amirlerince konulmuştur.

235. Gerede

Bolu'nun bir ilçesi olan '**Gerede**' eski bir tarihe sahiptir. Roma döneminde Bithynia ve Paflagonya'nın büyük bölümü fethedilince İmparator **I. Theodosius** burada '**Honorias**' eyaletini oluşturdu. Antik bir yerleşim olan '**Flaviopolis**' eyaletin önemli kentlerinden biri durumuna geldi. Kent, Bizans döneminde '**Krateia**' adını aldı. Selçuklu ve İlhanlı egemenliklerinin ardından kent 1363'te Osmanlı topraklarına katıldı. **Gerede**, Cumhuriyet ile birlikte Bolu'ya bağlı bir ilçe oldu. '**Gerede**' adı kentin Bizans dönemindeki '**Krateia**' adından gelir.

235. Gergüç

Batman'ın bir ilçesi olan '**Gergüş**'ün tarihi eskilere dayanır. Hasankeyf'e bağlı bir köy olan bu yerleşim, 1926'da ilçe oldu. '**Gergüş**' adının yerel bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

236. Gerze

Sinop'un ilçesi '**Gerze**'nin tarihi, '**Sinop**' ile paralellik gösterir. 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı. İlçe olmadan önce merkeze bağlı bir nahiye konumundaydı. Adının antik bir sözcükten oluştuğu sanılır.

237. Gevaş

Van'ın bir ilçesi olan '**Gevaş**', Urartu egemenliğindeyken önemli bir yerleşme merkeziydi. Ünlü '**Akdamar Kilisesi**' ilçe sınırları içerisinde yer alır. Bölge ve kent tarih boyunca çeşitli istilalara, göç ve savaşlara sahne oldu. 1548'de Osmanlı topraklarına katıldı. İlk adları '**Vaksan**' ve de '**Vestan**' olan kent, daha sonra '**Gevaş**' adıyla anıldı. '**Gevaş**'ın yerel dillerden gelen bir sözcük olduğu sanılıyor.

238. Geyve

Sakarya'nın bir ilçesi olan '**Geyve**', MÖ 2. yüzyılda Bithynia Krallığı'nın sınırları içerisinde yer alıyordu. Ardından Bizans ve Selçuklu egemenliklerine giren kent, 1313'te Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin ilk adları '**Tataion**', '**Tottaion**' idi. '**Geyve**' adının nereden kaynaklandığı saptanamamıştır.

239. Giresun

Doğu Karadeniz'de bir liman kenti olan '**Giresun**' ve yöresinin adı Hitit döneminde '**Azzi**' ülkesidir. Bölge, kentin bu-

lunduğu yer daha sonra Frigya, Miletoslular geldiler. Miletoslular bölgede **'Kerrasous'** adlı bir kent kurdu. MÖ 6. yüzyıldan itibaren kent Pers, Büyük İskender, Kapadokya Krallığı, Pontos, Roma, Bizans egemenliklerini yaşadı. 1381'de Selçuklu beylerinden **Hacı Emir Bey**'in oğlu **Süleyman Bey** ele geçirdi. Kent **Fatih Sultan Mehmed** tarafından 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı.

'Giresun' adı, antik **'Kerrasous'** - **'Kerosi'** adlarından gelir. Kurucuları Miletoslular, kente yörede çok bol olarak bulunan **yabani kiraz** ağaçlarının adından esinlenerek **'Kerrasous'** adını verdiler.

'Kiraz'ın Latince adı **'Kerrasous'**, Yunancada ise **'Kerosi'**dir. Türkler, bu adı **'Giresun'** olarak söylemiş ve bu sözcük kentin adı olarak kalmıştır. **'Yabani kiraz'**ın da bilimsel adı **'cerarus-cerasos'**tur.

240. Gökçeada

Çanakkale'ye bağlı bir ilçe ve Kuzey Ege Denizi'nde bir ada olan **'Gökçeada'**nın bir yerleşim yeri olarak ne zaman kullanılmaya başlandığı bilinmemekle birlikte, adada kalıntıları bulunan antik **'İmbroz'** kentinin MÖ 6. yüzyılda Atina, MÖ 5. yüzyılda ise Delos Birliği'ne bağlı olduğu bilinir. Ada, Roma, Bizans, Ceneviz, Venedik egemenliklerinin ardından 1479'da Osmanlılara bağlandı. Kurtuluş Savaşı sırasında Yunan işgaline uğrayan **'Gökçeada'**, Lozan ile Türkiye'ye bırakıldı ve bu ad verilerek ilçe statüsünü kazandı. **'Gökçeada'** eskiden **'İmroz'** diye de anılırdı.

241. Gökçebey

Zonguldak'ın ilçesi **'Gökçebey'**in tarihi, bağlı olduğu il ile aynıdır. 1975'de ilçe olurken **'Tefenni'** olan adı **'Gökçebey'** yapıldı.

242. Göksu

İstanbul'da Anadolu Hisarı'nda **Göksu Deresi**'nin döküldüğü, **Küçüksu Kasrı**'nın (**Göksu Kasrı** da denirdi) bulunduğu alanda yer alan eski mesire yeri, Osmanlı döneminde halkın çok rağbet ettiği bir semtti. Bizans zamanında burada bir manastırla, dinsel bir ziyaret köşkü ve bir de av sarayı mevcuttu. 17. yüzyılda Osmanlılar Kandilli'ye uzanan bu ağaçlık alanda camiler, kasırlar, yazlık köşkler inşa ettiler. Aynı dönemde deredeki uygun çamurdan testi yapan çok sayıda iş yeri de vardı. Giderek burası tam bir mesire ve eğlence yeri oldu; kahvehaneler, kır gazinoları '**Göksu**' ırmağının iki boyunca sıralandı. 1909'da meydana gelen su baskınının ardından '**Göksu**' eski önemini yitirdi. 1950'nin başlarındaki '**Küçüksu Plajı**' kapandı, '**Göksu**' pazar günleri halkın gidip çayırırlara kilimler sererek eğlendikleri sıradan bir mesire yeri durumuna geldi. '**Göksu**' adını '**Göksu Irmağı**'ndan alır.

243. Göksun

Kahramanmaraş'ın ilçesi '**Göksun**' tarihi, Roma dönemine dek gider. '**Göksun**'un antik adı '**Kokussos**' idi. Kıyısında kurulduğu akarsu ve üzerinde yer aldığı ova ile aynı adı (**Göksun**) taşır.

244. Gölbaşı

Ankara'nın ilçelerinden '**Gölbaşı**'nın kuruluşu, fazla eski dönemlere dek gitmez. İlçenin bulunduğu alan, 1955'e kadar Çankaya ilçesine bağlı sıradan bir bucak merkeziydi. **Mogan Gölü**'nün kıyısındaki bu yerleşim, çevre yolu nedeniyle 1965'ten itibaren önem kazandı. Çevresindeki dinlence yerlerine yenileri eklendi. 1975'ten sonra ise Ankara halkının tatil günleri doldurduğu bir dinlence mahalli durumuna geldi; yazlık evlerin sayısı giderek hızla çoğaldı. Göl kıyısına yeni

hizmet ve dinlence yerleri inşa edildi. **Adını, kıyısında bir göl bulunması nedeniyle ‘Gölbaşı’ olarak almış** bulunan bu eski bucak merkezi, 1983’te ilçe yapılarak Ankara’ya bağlandı.

245. Gölcük

Kocaeli iline bağlı bir ilçe olan **‘Gölcük’**, yeni bir yerleşmedir. Buraya, bir **‘tersane’** yapımı için ilk adım 1926’da atılarak bir bataklık kurutulup bir havuz inşa edildi. 1928’de Haliç’teki tersaneden bazı tezgâhlar buraya taşındı. 1934’te tersane yapımına başlandı. Yörede yerleşim bu nedenle hızla gelişti. Yerleşim merkezi 1935 yılında **‘Gölcük’** adı ile ilçe oldu.

246. Göle

Ardahan iline bağlı bir ilçe statüsündeki **‘Göle’nin** eski adı **‘Merdinik’**ti. İlçe ve yöresi 16. yüzyılda Osmanlı egemenliğine girdikten sonra yerleşimdeki bayındırlık etkinlikleri arttı. Cumhuriyet’ten sonra ilçe olan **‘Göle’** önceleri Kars’a bağlıyken, 1992’de, o yıl oluşturulan Ardahan’a bağlandı.

247. Gölhisar

‘Gölhisar’, Burdur’un bir ilçesidir. Yöre, İlkçağ’da **Pisidya** diye anılan önemli bir yerleşme alanındaydı. MÖ 2. yüzyıldan itibaren Roma, Bizans, Türkmen boyları egemenliklerini yaşadı. Antik adı **‘Kibyrya’** olan kent ve yöresi 14. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. Eski adı **‘Horzum’** olan yerleşme Armutlu ile birleştirilip 1953’te **‘Gölhisar’** adı verilerek Burdur’a bağlı bir ilçe oldu. **Bu ad, ‘Gölhisar Göl’ndeki ufak bir adadaki kale yıkıntılarından kaynaklanır.**

248. Gölköy

Ordu'nun bir ilçesi olan 'Gölköy'n tarihine ilişkin yeterli bilgi yoktur. Yerleşme, önceleri şehman (zl) adını taşıyan bir köyün bulunduğu yerde kuruldu. İlk zamanlar 'Hapsamana', 'Hasmana' adlarıyla anılırken sonradan 'Gölköy' adı verildi ve 1936'da Ordu'nun bir ilçesi oldu.

249. Gölpazarı

Bilecik'in bir ilçesi olan 'Gölpazarı'nın yöresinde bulunan çok sayıdaki hyk buraların eski bir yerleşim olduğunun kanıtıdır. Ancak, yeterli araştırma yapılmadığından Antikçağ ile ilgili bilgiler elde mevcut değildir. M. 13. yüzyılda buraya Friglerin yerleştikleri sanılır. Pers, Roma ve Bizans egemenliklerinin ardından yerleşim ve yöresi Osmanlı devletinin doğup geliştiği alanda yer aldı. Eskiden 'Resulsel', 'Dönem', 'Akaoba', 'Akoba' gibi adlarla anılırken daha sonra şimdiki adı verildi ve 1926'da ilçe yapıldı.

250. Gönen

Balıkesir'in kaplıcalarıyla ünlü ilçesi 'Gönen' ile aynı adı taşıyan Isparta'nın ilçesi 'Gönen' 1990 tarihinde kuruldu. Tarihiyle ilgili bilgi yoktur. Adının da nereden kaynaklandığı saptanamamıştır.

251. Gönen

Balıkesir'in ilçesi 'Gönen', kaplıcalarıyla ünlü, bayındırlık, ekonomik yönden gelişmiş, ağdaş bir yerleşim görünümündedir. Yerleşim ve yöresi Lidya, Bithynia, Roma, Bizans, Selçuklu, Karesioğulları egemenlik ve uygarlıklarının ardından 14. yüzyılın ortalarında Osmanlı topraklarına katıldı. Antik adı 'Artemea' olan kentin 'Gönen' adını alışındaki neden

saptanamamıştır. Sözcüğün yerel bir deyiş ya da deyim olabileceğini öne sürenler vardır.

252. Gördes

Manisa'nın ilçesi '**Gördes**', eski bir yerleşimdir. Antikçağ'dan başlayarak Pers, Büyük İskender, Roma, Bizans, Selçuklu, Saruhanogulları, Karasioğulları egemenliklerinden sonra Osmanlı topraklarına katıldı.

İlçenin Antikçağ'daki ilk adı '**İula Gordos**'tu. Bu ad, çok az değişiklikle '**Gördes**'e dönüşmüş ve öyle kalmıştır.

253. Görele

Giresun'un bir ilçesi olan '**Görele**'nin tarihi, Antikçağ'a dek uzanır. İlçenin kıyılarında o dönemde '**Philokaleia**' adlı bir kent vardı. Daha sonra Cenovalılar günümüzdeki yerleşimin doğusunda, kente çok yakın bir alanda bir kent kurarak buraya '**Koralla**' adını verdiler. '**Koralla**' giderek '**Gorelle**' şeklini aldı. Osmanlılar 1461'den sonra kenti bir süre '**Yavebolu**' diye andılarsa da, bu ad unutuldu ve kentin adı ilk adının çok az bir değişikliğe uğramasıyla günümüzdeki '**Görele**' şeklini aldı.

254. Göynük

Bolu'ya bağlı bir ilçe olan '**Göynük**', Bizans döneminden sonra 1324'te Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet ile birlikte Bolu'ya bağlı bir ilçe yapılan '**Göynük**'ün, '**güneşte, ateşte yanmış, kavrulmuş**' anlamına gelen '**göynük**' sözcüğünü ad olarak niçin aldığı bilinmemektedir.

255. Gdl

Ankara'nın ilçesi 'Gdl'n tarihi ile ilgili ayrıntılı bilgi yoktur. Burası 1957'ye kadar Ayaş ilçesinin ufak ve gelişmemiş bir bucağıydı. Bu tarihte ilçe yapılarak Ankara'ya bağlandı. 'Gdl' adının yerel bir sözcükten kaynaklandığı sanılmaktadır.

256. Güney

Denizli'nin ilçesi 'Güney', 19. yüzyıl sonlarında merkez kazaya bağlı bir nahiye idi. Sonra Buldan'a bağlandı ve 1948'de 'Güney' adıyla ilçe yapıldı.

257. Gümüşhane

Karadeniz'in iç kesimlerinde yer alan bir il olan 'Gümüşhane'nin tarihi, İlkçağ'a dek uzanır.

İlkçağ'da buralar 'Azzi-Hayaşa lkesi' adıyla anılıyordu. Asurlular, bölgede Mö 20. yüzyılda kurdukları çok sayıdaki kolonilerde gümüş elde etmeyi başardılar. Bölge ve kentin bulunduğu yerleşim daha sonra Hitit, Urartu, İskit, Kimmer, Med, Pers, Pontus, Roma, Bizans, Arap, Mencnk, Trabzon Rum İmparatorluğu egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1461'de Fatih tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Roma ve Bizans egemenlikleri esnasında kente Eski Yunancada 'gmşkent' anlamına 'Argyropolis' adı verildi. Türkler kenti ilk zamanlar 'Canca' diye andırlarsa da sonraları günümüzdeki 'Gümüşhane' adı yerleşti. 'Gümüşhane' Cumhuriyet ile birlikte il oldu.

258. Grn

Sivas'ın ilçesi 'Grn'n tarihi, Sivas ile aynıdır. Hitit dönemindeki adı 'Tilgarımmu' Bizans dönemindeki adı ise

‘Gauraina’ idi. ‘Gürün’ adının bu son addan türediği sanılmaktadır.

259. Hacıbektaş

Nevşehir’in ilçesi ‘**Hacıbektaş**’ın tarihi, İlkçağ’a kadar uzanır. Yöre ve yerleşim Frig, Hitit, Roma ve Bizans dönemlerinin ardından 13. yüzyılda Türklerin egemenliğine girdi.

İlçenin bulunduğu yer, 13. yüzyıla kadar ‘**Sulucakarahöyük**’ adında ufak bir köydü. O tarihte **Bektaşî** tarikatının kurucusu **Hacı Bektaş Veli**’nin buraya yerleşmesiyle gelişti ve bir süre sonra ‘**Hacıbektaş**’ adıyla anıldı ve bu ad günümüze dek kaldı. ‘**Hacıbektaş**’ 1954’te il yapılan Nevşehir’e bağlanmıştır.

260. Hacılar

Kayseri’nin ilçesi ‘**Hacılar**’ eskiden bucak iken, 1990’da ilçe oldu. Tarihi, Kayseri ile aynıdır.

261. Hakkâri

Doğu Anadolu’da yer alan ‘**Hakkâri**’ ilinin tarihi, tarih öncesi dönemlere dek uzanır. Yöre ve il merkezindeki yerleşimde insanların MÖ 7000’den b yana oturmakta oldukları bilinmektedir. İl ve yöresi Urartu, Asur, Kimmer, Med, Pers, Seleukos, Roma, Part, Bizans, Sasani, Arap, Selçuklu, İlhanlı, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Safevi gibi çeşitli egemenlik ve uygarlıkları yaşadıktan sonra çeşitli yerel beyliklerce de yönetildi, 1548’de Osmanlı topraklarına katıldı.

İlin bulunduğu yerleşim, önceleri ‘**Gularmak**’, ‘**Culamerg**’ adlarıyla anılırken ‘**Çölemerik**’ adıyla da anıldı. ‘**Çölemerik**’ Hakkâri’nin 1936’da merkezi oldu. 1990’da ise ‘**Hakkâri**’den iki ilçe (Uludere ve Beytüşşebab) alınarak **Şırnak** ili oluşturuldu. Bölgedeki ‘**Hakkar aşireti**’nin adından

da **‘Hakkarlar diyarı’** anlamına **‘Hakkariye’** ve en sonunda da **‘Hakkâri’** adı oluşmuştur.

262. Halkapınar

Konya’nın ilçesi **‘Halkapınar’** eskiden Ereğli’nin bir bucağı iken, 1990’da bu adla ilçe yapıldı. Adını yöredeki bir pınardan alır.

263. Harput

Elazığ’ın ünlü bir bucağı olan **‘Harput’**, MÖ 8. yüzyılda Hitit ile Urartu sınırında yer alan taştan yapılmış sağlam kalesiyle ünlüdür. Yöre ve yerleşim merkezi sırasıyla Asur, Med, Pers, Roma, Bizans, Arap, Haçlı kontlukları, Selçuklu, Anadolu beylikleri gibi çok değişik egemenlik ve uygarlıklar yaşadık-tan sonra 1515’te Osmanlı topraklarına katıldı. Elazığ’ın kurulması, **‘Harput’**’un önemini yitirmesine neden oldu. Günümüzde hemen hemen terk edilmiş bir yerleşim görünümü kazandı.

İlk adı **‘Ziata Kalesi’** anlamına **‘Ziata Castelum’** olan **‘Harput’** daha sonra (taş kale) anlamına **‘Hartabirt’**, **‘Harbert’**, **‘Karbert’** gibi adlarla da anıldı, bu ad giderek **‘Harput’a’** dönüştü. Araplar bir ara kenti yine **‘taş kale’** anlamına **‘Hısn Ziyad’** adıyla andılar.

264. Harran

Şanlıurfa’ya bağlı **‘Harran’** ilçesi eski bir tarihe sahiptir. Asur, Roma, Part, Bizans, Pers, Arap Nureddin Zengi, Eyyubi, Moğol, Memlûk egemenliklerinin ardından **Yavuz Sultan Selim** döneminde, 16. yüzyılın başlarında Osmanlı topraklarına katıldı. Romalılar tarafından **‘Carrhae’** diye adlandırılan kentte **‘Harran’** adının Araplar tarafından verildiği sanılıyor.

Cumhuriyet döneminde ‘**Altınbaşak**’ adıyla bir bucakken, 1987’de ‘**Harran**’ adıyla ilçe oldu.

265. Hasankeyf

Batman’ın ilçesi ‘**Hasankeyf**’in bulunduğu yere, Roma döneminde sağlam bir kale yapıldı. Bu kale, zamanla bir yerleşim halini aldı. Tarih içinde Roma’dan sonra Bizans, Abbasi, Hamdani, Mervani, Artukoğulları, Eyyubiler, Moğol, Akkoyunlu, Safevi egemenliklerinin ardından 1516’da **Yavuz Sultan Selim** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

İlçenin adı Bizans kaynaklarında **Cepha (Kefa)** şeklinde geçer. Bu ad bazı kaynaklarda ise ‘**Hsna Kepha**’ şeklini alır. Araplar kente ‘**kaya hisar**’ ya da ‘**kaya kale**’ anlamında ‘**Hısn Keyfa**’ dediler. Bu ad Türklerin egemenliğinde günümüzdeki ‘**Hasankeyf**’ şeklini aldı.

266. Hatay

‘**Hatay**’ tarih öncesinden bu yana önemli bir yerleşim merkezi durumundadır. Akdeniz Bölgesi’ndeki bu il de Antikçağlara ilişkin çok sayıda buluntuyu topraklarında barındırmıştır. Kent ve yöresi Akad, Babil yönetimindeki Yamhat Krallığı, Hitit, Mitanni, Hertana Krallığı, Asur, Pers, İskender, Seleukos, Roma, Bizans, Selçuklu vd. çok değişik egemenlik ve uygarlıklar yaşadı. Hristiyanlığın önemli bir merkezi durumuna geldi. 1517’de Memlûk yönetimine son veren **Yavuz** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. ‘**Hatay**’ adının Geç Hitit Devletleri dönemindeki ‘**Hatenna**’ Krallığı’nın adından geldiği tahmin edilmektedir. ‘**Hatay**’ aynı adlı bir Cumhuriyet’in merkeziyken 30 Haziran 1939’da resmen Türkiye Cumhuriyeti’ne katılmıştır.

267. Havsa

Edirne'nin bir ilçesi olan **'Havsa'**nın tarihi, Edirne ile çok büyük bir benzerlik gösterir. Bizans döneminde yerleşimin adı **'Ostudizus'** idi. Yöre, 1361'de Osmanlı topraklarına katıldı. Daha sonra **Fatih Sultan Mehmed**'in vezirlerinden **Mahmut Paşa**'ya has olarak verildi ve **'Havass-ı Mahmutpaşa'** diye anıldı. Bu ad, daha sonraları **'Havsa'**ya dönüştü.

268. Havza

Samsun'un bir ilçesi olan **'Havza'**nın tarihi, MÖ 1. yüzyıla kadar uzanır. Yöre ve kentin bulunduğu yerleşim Roma, Bizans, Danişmendli, Selçuklu egemenliklerinden sonra 1418'de Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin adının nereden kaynaklandığına ilişkin yeterli bilgi mevcut değildir.

269. Haydarpaşa

İstanbul'un **'Haydarpaşa'** adıyla anılan bu semti, liman ve Anadolu demiryollarının başlangıç yeri olan gar, Osmanlı padişahı **III. Selim**'in vezirlerinden **Haydar Paşa**'dan alır. Buraya 1845'te bir askeri hastane yaptırılırken **Haydar Paşa**'ya ait bir arazi seçildi ve tüm semt ve üzerindeki kuruluşlar (gar, hastane, lise) **'Haydarpaşa'** adıyla anıldı.

270. Haymana

Ankara'nın ilçesi **'Haymana'** Hitit, Frig, Pers, Roma, Bizans egemenliklerini yaşadı. Yavuz tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Bizans dönemindeki adı **'Therma'**ydı. Bir süre **'Yaban'**, **'Hamam'**, **'Yabanhamam'** denildikten sonra günümüzdeki **'Haymana'** adını aldı.

271. Hekimhan

Malatya'nın ilçesi '**Hekimhan**'ın, eski bir kent kalıntısı üzerine 12. yüzyılda Selçuklular tarafından kurulduğu söylenir. İlçe, 16. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. Bir konaklama yeri olarak önem kazandı. Buraya Mısır'dan sürgün gelen Hakim bin Emrullah'ın ilçeye bir büyük han yaptırmasının ardından yerleşke zamanla '**Hekimhan**' adını aldı. Önceleri bucak iken, Cumhuriyet ile birlikte '**Hekimhan**' ilçe yapılmıştır.

272. Hendek

Sakarya ilinin ilçesi '**Hendek**'; Bithynia, Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerinin ardından 1320'de Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin niçin '**Hendek**' adıyla anıldığı yolunda güvenli bir bilgiye rastlanamamıştır.

273. Hocalar

Afyon'un ilçesi '**Hocalar**', önceleri Sandıklı'nın bir bucağı idi. 1990'da bu adla ilçe yapıldı.

274. Hopa

Doğu Karadeniz'de Artvin'in bir kıyı ilçesi olan '**Hopa**'nın tarihi, MÖ 3 binli yıllara dek uzanır. Yöre ve ilçenin bulunduğu liman, tarih boyunca MÖ 8. yüzyıldan itibaren Kimmer, Gürcü, Pontus, Roma, tekrar Gürcü egemenliklerinin ardından **Yavuz Sultan Selim** Trabzon'da vali olarak bulunurken, onun tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. '**Hopa**' adının yerel bir sözcük olduğu öne sürülmektedir.

275. Horasan

Erzurum'un ilçesi '**Horasan**'ın tarihi, bağlı olduğu il ile aynıdır. 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı. Önceleri Pasinler'in

bir bucağı iken 1954'te ilçe oldu. Adının kentin kurulmasında etkin olduğu söylenen '**Horasan erenleri**'nden kaynaklandığı sanılmaktadır.

276. Iğdır

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki Iğdır ilinin tarihi, Urartu dönemine dek uzanır. Med, Pers, Part, Roma, Ermeni, Sasani, Bizans, Arap, Gürcü, Selçuklu, Moğol egemenliklerini yaşadı. 1534'te Osmanlı topraklarına katıldı. Üzerinde yer aldığı ovanın eski adları '**Sürmeli Çukuru**', '**Deyşt'a Revant**' idi. '**Iğdır**' adının yerel bir sözcük olduğunu öne sürenler vardır. Kent, 27 Mayıs 1992'de il konumunu kazanmıştır.

277. Ilgaz

Çankırı'nın ilçesi '**Ilgaz**' ilçesinin eski bir tarihi vardır. Ancak, ilçe sınırlarındaki höyük ve mezar odalarında gerekli arkeolojik araştırmalar yapılmadığından kesin bir tarihleme yapılmamıştır. Osmanlı döneminde '**Koçhisarbalâ**', '**Koçhisar**' diye anılan '**Ilgaz**' adının kökeni hakkında yeterli bilgi yoktur.

278. Isparta

Akdeniz Bölgesi'nde Göller yöresinde yer alan '**Isparta**' ilinin tarihi, İlkçağ'a dek uzanır. Kentin MÖ 6. yüzyılda kurulduğu sanılıyor. Psidya, Arzavalar, Hitit, Frigya, Lidya, Pers, İskender, Bergama Krallığı, Seleukos, Roma, Bizans, Abbasi, Selçuklu, Hamitoğulları egemenliklerinin ardından Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet ile birlikte il oldu. Osmanlı belgelerinde adı '**Hamideli**', '**Hamid**' diye geçen, daha önce-leri da '**Hamidabâd**' denilen il'e '**Isparta**' adı Cumhuriyet döneminde konuldu.

279. İçel

Akdeniz bölgesinde merkezi **Mersin** olan ‘İçel’ ilinin tarihi, Neolitik ağ’a (MÖ 8000-5500) dek uzanır. Bölge tarih boyunca Kizzuvatna Krallığı, Asur, Dor, Kilikya, Pers, Roma, Arap, Bizans, Haçlı Kontları, Memlûk, Ramazanoğulları egemenlik ve uygarlıklarını yaşıadı. 1515’te Osmanlı egemenliğine girdi. Geniş bir tarih süreci içerisinde ‘Kue’, ‘Soloı’, ‘Zephyrion’, ‘Pompoipolis’ adını taşıyan yerleşkeler kuruldu.

Cumhuriyet’in ilanının ardından, 1924’te merkezi **Silifke** olan ‘İçel’ ve ‘Mersin2 vilayetleri 1933 yılında ‘İçel’ adıyla bir il oluşturuldu. İlin merkezi de ‘Mersin’ yapıldı.

280. İhsangazi

Kastamonu’nun ilçesi ‘İhsangazi’ bağlı olduğu il ile aynı tarihe sahiptir. Eskiden bir bucak iken, 1987’de ilçe konumuna getirildi.

281. İhsaniye

Afyon’un ilçesi ‘İhsaniye’ Afyon ile aynı tarihe sahiptir. Gelişmemiş bir yerleşim merkezidir.

282. İmamoğlu

Adana’nın ilçesi ‘İmamoğlu’, 1987’de ilçe oldu. Adı, yerel bir ünlünün adından kaynaklanır.

283. İncesu

Kayseri’nin ilçesi ‘İncesu’nun tarihi, bağlı olduğu il ile aynıdır. İlçe adını sınırları içindeki akarsuyun adından (İncesu) alır.

284. İnebolu

Karadeniz kıyısında yer alan **‘İnebolu’** ilçesi Kastamonu iline bağlıdır. İlçe, MÖ 4. yüzyılda Eski Yunanlılar tarafından kuruldu. Roma, Bizans ve Selçuklu egemenliklerinden sonra, 1461’de Osmanlı topraklarına katıldı. İlk adı **‘Abonuteikhod’**, **‘Abonou Teikhos’**, **‘İonopolis’** olan ilçe, en sonunda **‘İnebolu’** adını aldı.

285. İnegöl

Bursa’nın bir ilçesi olan **‘İnegöl’**, 1299’da kurulan Osmanlı Beyliği’nin ilk elde ettiği toprak parçalarının üzerinde yer alan bir Bizans yerleşmesiydi.

İlçenin ilk adı **‘Morda’** ve **‘Angelokome’** idi. Türkler zamanında Bursa (Hüdavendigâr) vilayeti, Ertuğrul (Bilecik) sancağına bağlı bir kaza merkezi olan bu yerleşke, 1926’da ilçe merkezi statüsüyle Bursa iline bağlandı. İlçeye **‘İnegöl’** adı Osmanlı döneminde verilmiştir.

286. İnönü

Eskişehir’in ilçesi **‘İnönü’**nün tarihi geçmişi Eskişehir’le aynıdır. Kurtuluş Savaşı’nın aynı adla anılan iki önemli muharebesinin cereyan ettiği ilçe, adını halkın yerel bir alana verdiği addan almıştır.

287. İpsala

Edirne’nin bir ilçesi olan **‘İpsala’**, MÖ 6. yüzyılda Pers egemenliğindeydi. Kent ve yöresinde MÖ 5. yüzyılda bir Trk kavmi olan Odrysler bir devlet kurdular. Kent ve yöresi daha sonra Büyük İskender, Seleukos, Roma ve Bizans egemenliğine girdi. 1361’de Osmanlı egemenliğine katıldı. **‘İpsala’** adı,

büyük olasılıkla Odryslerin kurduğu devletin başkentinin adı olan 'Kypsela'dan gelir. İpsala 1928'de ilçe merkezi olmuştur.

288. İskenderun

Hatay'ın 'İskenderun' ilçesi, Makedonya Kralı Büyük İskender tarafından MÖ 333 yılında kuruldu. Kentin daha sonraki yıllarda **I. Antigonos** tarafından '**Aleksandreaia**' adıyla kurulduğu da öne sürülür. Kent, 4. yüzyılda ise '**Küçük İskenderiye: Aleksandreta**' adıyla da anıldı. Araplar ve Bizans arasında sık sık el değiştiren **İskenderun**, bir ara Haçlıların eline de geçti. 16. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. '**Hatay**' bağımsız Cumhuriyeti 29 Temmuz 1939'da Türkiye'ye katılınca merkezi **Antakya** olan **Hatay** ilinin bir ilçesi oldu.

289. İspir

Erzurum'un ilçelerinden biri olan '**İspir**' 11. yüzyılda Selçuklu egemenliğine girmeden önce çeşitli egemenlikler yaşadı. Bir ara Akkoyunlular'ın ele geçirdikleri ilçe **Yavuz Sultan Selim** tarafından 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı. '**İspir**' adının, bir gül çiçeği olan '**İspir**'den gelme olduğunu öne sürenler vardır.

290. İstanbul

İstanbul, MÖ 7. yüzyılda Megaralılar tarafından, Dor istilasına uğrayan Yunanistan'dan kaçan Megaralılar Trak kökenli bir komutan olan '**Byzas**'ın önyak olmasıyla günümüzdeki Sarayburnu çevresinde bir kent kurarak adına '**Byzantion**' dediler. Kent, birkaç yüzyıl içerisinde hızla büyüyerek gelişti. Bağımsız bir ticaret kolonisi durumuna geldi. MÖ 513'te Persler, 405'te Spartalılar, MÖ 318'de **İskender**'in komutanlarından Antigonos tarafından ele geçirildi.

MÖ 280’de Galatların akınına uğrayan **Byzantion**, ayrıca Makedon tehdidine uğrayınca kendi isteğiyle Roma’ya bağlandı (MÖ 74). MÖ 330’da Roma İmparatoru **I. Konstantin** burayı başkent ilan edince ‘**Byzantion**’ adı ‘**Konstantinopolis**’e dönüştü.

Kent, tarih boyunca çok sayıda kavmin ve devletin saldırısına karşı koyduysa da 1204-1261 yılları arasında Latin istilasına uğradı. O dönemde zaman zaman ‘**Nea Roma**’ (**Yeni Roma**) diye de anıldı. Ancak, daha çok ‘**Konstantinapolis**’ ya da sadece ‘**Polis**’ diye adlandırıldı. Halk arasındaki günlük konuşmalarda ‘**kente doğru**’ anlamında sık sık söylenen ‘**eis ten polin**’ şeklindeki cümle, Türkler kenti aldıktan (1453) sonra ‘**Stimbol**’, ‘**Estanbol**’, ‘**İstambol**’ şeklinde değişik şekillerde telaffuz edildi ve en sonunda ‘**İstanbul**’ adı ortaya çıktı.

Kent, ayrıca Osmanlı dönemindeki kimi yazışma ve belgelerde ‘**Dersaadet**’, ‘**Asitane**’, ‘**Dârülhilafe**’ gibi adlarla da anılmıştır.

291. İstinye

İstanbul’un Rumeli yakasında, Boğaziçi’nde, Emirgan ile Yeniköy arasında yer alan ‘**İstinye**’de Bizans öncesi ‘**Amphiaros**’ adıyla bilinen bir adak yeri vardı. Burası Bizans döneminde kiliseye çevrildi. Aynı dönemde burada imparatorların ve saray önde gelenlerinin köşkleri, yalıları vardı. Durum Osmanlı döneminde de sürdü. Cumhuriyet döneminde semtteki koya yapılan gemi onarım havuzu ve dok, 2005’te kaldırıldı. Birkaç yıl sonra da aynı yere çok büyük bir alışveriş merkezi inşa edildi. ‘**İstinye**’nin eski adları ‘**Stenos**’, ‘**Leosthenes**’, ‘**Leashhanes**’ şeklindeydi. ‘**İstinye**’nin bu adların telaafuz şeklinin değişimi sonucu olduğu öne sürülür.

292. İvrindi

Balıkesir'in ilçesi **'İvrindi'**nin tarihi geçmişi Balıkesir ile aynıdır. İlçe 19. yüzyılın sonlarında o zamanki adı **Hüdavendigâr** olan Bursa vilayetinin **Karesi (Balıkesir)** sancağına bağlı bir nahiye idi. Adının yerel bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

293. İzmir

İonialılar tarafından Hitit devletinin son yıllarında, MÖ 11. yüzyılda kurulan **'İzmir'** (MÖ 1055-1050) kentinin MÖ 800'lü yıllardan bu yana **'Smyrna'** adıyla anılmaktadır. Bu kentte doğup yetişen ünlü **Homeros'**un yazdığına göre, **'Smyrna'** adını Kıbrıs Kralı **'Kyniras'**ın kızı **'Smyrna'**dan almıştır. **'İzmir'**, ise yıllar boyu **'Smyrna'**nın halk dilinde, özellikle **Türkler döneminde aldığı şekildir.**

Kentin tarihi Hititlerden itibaren başlar. Frig, Lidya, Pers, Büyük İskender, Bergama Krallığı, Roma, Bizans egemenliği ve uygarlıklarını yaşadı. İlk kez 1081'de bir Türk deniz komutanı olan **Çaka Bey** tarafından Türklerin eline geçti. Anadolu Selçuklu, Cenova, Aydınolu egemenliklerinden sonra kent 1390'da Osmanlı topraklarına katıldı. Kurtuluş Savaşı yıllarında Yunan işgaline uğrayan **'İzmir'**, 9 Eylül 1922'de kurtarıldı. Kent, günümüzde hemen hemen tüm dünya tarafından tanınan, Türkiye'nin İstanbul'dan sonraki ikinci büyük kenti durumundadır.

294. İzmit

Kocaeli'nin merkezi **'İzmit'**, **'Nikomedea'** adıyla, MÖ 278'de Bithynia Kralı **I. Nikomedes** tarafından günümüzdeki yerinde kuruldu. Roma'ya katılncaya kadar kent krallığın başkenti olarak kaldı. Roma'dan sonra Bizans dönemi başladı, kent ilk kez **Kutalmışoğlu Süleyman Şah** tarafından alınarak Türklerin eline geçti (1078) ve kurulan Anadolu Selçuklu

devletinin başkenti oldu. Kent daha sonra Latin İmparatorluğu, Bizans, Osmanlı arasında el değıştirdi. 1419'dan sonra kesin olarak Osmanlı egemenliğine girdi. **Yavuz Sultan Selim**, saltanat yıllarında (1512-1520) kenti baştan sona onarttı, yeni yapılar inşa ettirdi.

'**Nikomedeia**', Osmanlı döneminde '**İznik**' adını aldı. Bu ad sonraları günümüzdeki '**İzmit**' şekline dönüştü. Kent, Cumhuriyet'in ilanından sonra **Kocaeli** ilinin merkezi olmuştur.

295. İznik

Bursa'nın ilçelerinden biri olan '**İznik**' ve yöresinde yerleşim Kalkolitik Çağ'a (MÖ 5500-3500) dek uzanır. İskender, Bithynia, Roma, Bizans egemenliklerinin ardından kent Selçukluların eline geçti. Daha sonra Bizans, Haçlı İmparatorluğu, Selçuklular ve Osmanlılar arasında birkaç kez el değıştirdi. 1204'te, 4. Haçlı seferi esnasında İstanbul'dan kaçan Bizans İmparatoru **I. İsakaris Theodoris** tarafından kurulan '**İznik İmparatorluğu**', burada 1259'a dek egemen oldu. Kent **Orhan Gazi** tarafından alındıktan (1328) sonra bir süre (1340-1344) Osmanlı'nın başkenti oldu.

Kentin adı şöyle bir gelişime uğradı: MÖ 333 yılında Büyük İskender'in Frigya satrapı olarak atadığı Antigonos, günümüzde '**İznik**'in bulunduğu alana kendi adıyla ve '**Antigoneia**' diye anılan bir kent kurdu. Daha sonra kenti ele geçiren Trakya satrapı Lysimakhos, bu kente karısının adını vererek '**Nikaia**' yaptı. '**İznik**', bu adın değışikliğe uğramış şeklidir.

296. Kabataş (İstanbul)

İstanbul'da Avrupa yakasında, Boğaziçi kıyısında, Dolmabahçe ile Fındıklı arasında yer alan bir semt olan '**Kabataş**',

adını Osmanlı döneminde ‘Köse Kethüda Mustafa Necip Çelebi’ tarafından yaptırılan ‘Karabali’ adlı iskeleden alır. Sementin Bizans dönemindeki adı ‘Buthanion’du. Antik çağda ise burada ‘Diplokionion: Çifte sütun’ adlı bir anıtın olduğu belgelerde yazılıdır.

297. Kabataş (Ordu)

Ordu’nun ilçesi ‘Kabataş’ 1990’da ilçe konumuna geldi. Eskiden Aybastı’nın bir bucağı idi. Adının ilçedeki bir alana halkın verdiği addan kaynaklandığı sanılır.

298. Kadıköy (Çanakkale)

Çanakkale’nin Gelibolu ilçesine bağlı olan ‘Kadıköy’ bucağının eski adı ‘Evreşe’ idi. ‘Evreşe’ adı ‘Evreşe yolları dar’ adlı ünlü bir türküde geçer. Bu ad yerine niçin ‘Kadıköy’ denildiğinin yanıtı belli değildir.

299. Kadıköy(İstanbul)

İstanbul’un ilçelerinden biri durumundaki ‘Kadıköy’, ‘Bizantion’u kuran Megaralılar tarafından MÖ 6804’de, yani Bizantion’dan önce ‘Khalkedon’ adıyla kuruldu. Semte bu adın, karşı yakada ‘Bizantion’ kurulduktan sonra, ‘Körler Ülkesi’ anlamına verildiği yolundaki söylence ise, çoğu bilim adamlarınca bir ‘şehir efsanesi’ olarak nitelenmektedir. Semte Türkler İstanbul’u aldıktan sonra ‘Khalkedon’dan hareket ve bir benzetme-yakıştırma yoluyla önce ‘Kadıköyü’, sonra ‘u’harfini atarak sadece ‘Kadıköy’ dediler ve ad bu şekilde kaldı.

300. Kadınhanı

Konya'nın '**Kadınhanı**' ilçesinin tarihi, Konya ile aynıdır. İlçe, adını Selçuklu döneminde saraya mensup olduğu sanılan Raziye Hatun'un 1223 yılında tarihî ipek yolu üzerinde yaptırmış olduğu handan alır.

301. Kadirga

İstanbul'da Marmara Denizi kıyısında Kumkapı ile Ahırkapı arasında yer alan bir semt olan '**Kadirga**', adını Osmanlılar döneminde semtteki limana demirleyen ve iskeleye bağlanan '**kadirga**' tipi teknelerden almıştır. Burada Bizans zamanında adı '**Sophianos**' olan küçük bir köy vardı. İmparator II. İustianos ise buraya bir saray yaptırdı.

Semtteki koy, toprak kazanılması için 17. yüzyılda önemli ölçüde doldurulmuştur.

302. Kadişehri

Yozgat'ın ilçesi '**Kadişehri**' eskiden **Çekerek**'in bir bucağı idi. 1990 yılında bu adla ilçe oldu.

303. Kadifekale

İzmir'in güneydoğusunda, antik adı '**Pagos**' olan bir tepe üzerindeki kale ile kalenin çevresindeki semt olan '**Kadifekale**' adının, eskiden kale kapısının üstünde yer alan mermer Amazon kabartmasının Türkler tarafından '**Saba** melikesi Kaydafa'ya izafe edilmesinden ve bu adın giderek değişime uğrayıp '**Kadifekale**'ye dönüşmesinden ortaya çıktığı öne sürülür.

304. Kadirli

Adana'nın ilçelerinden **'Kadirli'**nin tarihi, MÖ 1200'lere değin uzanır. Hitit, Fenike, Asur, Dulkadiroğulları dönemlerinin ardından kent ve yöre 16. yüzyılın başlarında Osmanlılara katıldı. Kent, tarih boyunca **'Flaviopolis'**, **'Karsulkadi-riye'**, **'Karspazarı'** adlarıyla anıldı. 1926'da adı **'Kadirli'** biçiminde değiştirildi ve ilçe statüsüyle Adana'ya bağlandı.

305. Kâğıthane

İstanbul'un eski semtlerinden olan bir ilçe statüsündeki **'Kâğıthane'**nin varlığına Bizans belgelerinde rastlanmaz. Kâğıthane, Osmanlılar döneminde oluşmuş, hasbahçeler, gezinti yerleri, kasırlar, av ve spor alanları ile donatılmıştır. O dönemde **'Sâdâbâd'** diye anılan **Kâğıthane'**de haftanın belli günleri güreş, çevgan ve cirit yarışmaları düzenlenirdi. 18. yüzyıla gelindiğinde buradaki kasr ve köşkerin sayısı yüzü aştı. Ancak 1730'daki **Patrona Halil** ayaklanmasında bunların çoğu yakılıp yıkıldı.

Kâğıthane, adını buraya yapılmış bulunan **'kâğıt üretim yerleri'**nden almıştır.

Semt, günümüzde iç göçler dolayısıyla çok gelişmiş ve bir sanayi merkezi görünümünü almıştır.

306. Kahramanmaraş

'Kahramanmaraş' ilinin tarihi, İlkçağ'a dek uzanır. Asur, Gurgum Hitit Prensliği, Med, Pers, Büyük İskender, Seleukos, Kappadokya Krallığı, Roma, Arap, Bizans, Selçuklu, Haçlı, Danişmentliler, Selçuklu, Halep atabeyleri, İlhanlı, Memlûk, Dulkadiroğulları egemenlik ve uygarlıklarının ardından kent 1515'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin tarih boyunca adları **'Gurgum'**, **'Germaniceia'**, **'Marasion'** oldu. **'Maraş'**, **'Marasion'**un Türk döneminde

aldığı biçimdir. Kent, Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte il oldu. TBMM tarafından kabul edilen bir yasayla, İstiklal Savaşı sırasında gösterdiği direnç ve kahramanlık nedeniyle **'Maraş'** adı **'Kahramanmaraş'**a dönüştürülmüştür.

307. Kâhta

Adıyaman'ın ilçesi **'Kâhta'**nın tarihi Hurrilere dek uzanır. MÖ 8. yüzyıldan itibaren Asur, Pers, Makedonya, Seleukos, Kommegena Krallığı, Roma, Bizans, Arap, Ermeni, Artuklu, Haçlı, Selçuklu, Moğol, Memlûk egemenliklerinden sonra 1516'da Osmanlı topraklarına katıldı.

İlçenin bugünkü bulunduğu yere çok yakın alanlarda MÖ dönemlerde **'Arsamela'** adlı bir kent kuruldu. İlçe, bir dönem **'Kölük'** adıyla da anıldı. 1954'te Adıyaman il yapılırken, **'Kâhta'** ilçe statüsüyle bu ile bağlandı.

308. Kale

Antalya'nın **'Kale'** ilçesinin antik adı **'Myra'** idi. **'Demre'** ve **'Zümrütkaya'** diye anılan **'Kale'** 1987'de ilçe yapılarak Antalya'ya bağlandı.

309. Kale

Denizli'nin ilçesi **'Kale'**, antik **'Tabai'** alı bir kalenin çevresinde gelişti. Bir süre **'Tavas'** diye anıldı. Sonra **'Yarangüme'** adlı bir köye taşındı ve yönetim gene **'Tavas'** diye anıldı. Eski **'Tavas'** ve çevresinde geliştiği kale nedeniyle başlangıçta **'Kaletavas'**, sonra da sadece **'Kale'** adını aldı. 1959'da ilçe olmuştur.

310. Kale

Malatya'nın **'Kale'** ilçesi, adını ilçe yakınlarındaki kaleden alır. **'Kale'** 1990'da ilçe olmuştur.

311. Kandilli

İstanbul'da, Boğaziçi'nin Anadolu yakasında, Vaniköy ile Anadoluhisarı arasında yer alan bir semt olan **'Kandilli'**nin Antikçağ'daki adı **'Ekhaia'** idi. Osmanlı döneminde ise **'Kandilli'** adını Gökusu eğlencelerinden dönen padişahlar için yakılan kandillerden ya da IV. Murad'ın Revan seferinden dönüşünde buradaki köşkte dünyaya gelen şehzade Mehmet onuruna yedi gece üst üste yakılan kandillerden aldığı öne sürülür.

312. Karabük

Türkiye'de en son il konumuna gelen yerleşimlerden olan **'Karabük'**ün tarihi, Zonguldak ile benzerlik gösterir. Burası 19. yüzyılda Safranbolu'nun Öğlebeli köyünde 13 haneli bir mahalleydi. 1941'de bucak, zamanla önemli bir sanayi ve ticaret merkezi durumuna gelince ilçe, 1895'te el oldu. 13 haneli eski mahallenin adı ile verilmiştir.

313. Karaköy

Bkz. Galata

314. Karacaahmet

İstanbul'da, Üsküdar'daki bir mezarlık ve semt olan **'Karacaahmet'**in tarihi, 14. yüzyılın ilk yıllarına dek uzanır. Üsküdar ile Kadıköy arasındaki geniş bir alanı kaplayan bu Müslüman-Türk Mezarlığı, adını bir Horasan ereni olan

‘Karaca Ahmet’ten alır. ‘Karaca Ahmet’in, mezarlıkta bir türbesi vardır. Halk arasında ‘Karaca Ahmet’in akıl hastalıklarına iyi geldiği yolunda bir inanç mevcuttur.

315. Karaman

‘Karaman’ ilinin tarihi, MÖ 5500’lü yıllara dek uzanır. Yöre ve kentin bulunduğu yerleşim, tarih boyunca Hitit, Frigya, Pers, Kapadokya, Roma, Bizans, Arap, Danişmendli, Selçuklu ve bazı yerel beyliklerin yönetimlerinden sonra Karamanlıların egemenliğine girdi. 1466’da Osmanlı topraklarına katıldı. Tarih boyunca ‘Karaman’ kenti ‘Landa’, ‘Laranda’, ‘Larenda’ gibi adlarla anıldı. Karamanlılar ‘Larende’ dedikleri kentin adını ‘Karaman’ olarak değiştirdiyse de Osmanlı döneminde ad olarak gene ‘Larende’ kullanıldı.

‘Karaman’, 1987’de bir yasayla il olmuştur.

316. Kargamış

Gaziantep’in Nizip ilçesine bağlı Barak bucağının merkezi olan ‘Kargamış’ın tarihi, MÖ 24-23. yüzyıllara dek uzanır. Çok değerli ve özgün tarihsel kalıntı ve bulgularla dolu olan kent, tarih boyunca Ebla İmparatorluğu, Mitanni, Hitit, Asur, bağımsız krallıkların egemenliklerini yaşadı. Varlığını bölgeye İlam dininin yayılışına dek sürdürdü. Kent, ‘Kargamış’tan başka ‘Carablus’, ‘Europos’ adlarıyla da anılmıştır.

317. Karlıova

Bingöl’ün bir ilçesi olan ‘Karlıova’nın tarihi, Bingöl ile paralellik gösterir. İlçesinin adı önceleri ‘Kanireş’di. Daha sonra ‘Bingöl’ şeklinde değiştirildi. ‘Bingöl’ 1936’da ilçe merkezi yapılarak, merkezi ‘Çapakçur’ olan il’e bağlandı. İlçe merkezinin adı 1938’de il merkezine verilince yerleşkeye ‘Karlıova’ dendi.

318. Kars

Kars ve çevresi Anadolu topraklarının en eski yerleşim alanlarından. MÖ 9. yüzyılda kentin bulunduğu yer ve yöresi Urartu egemenliğindeydi. Daha sonra Kimmer, İskit, Med, Pers, Roma, Sasani, Bizans, Arap, Selçuklu, Moğol, Gürcü, Altın Ordu, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Safevi egemenliklerini yaşayan kent, 1514'te Osmanlı topraklarına katıldı. **Adının 'Korsa' ya da 'Kolsa' adlarından geldiği; Gürcü dilinde 'kapı kenti' demek olan 'Kariskalaki'den kaynaklandığı yolunda görüşler vardır. Kaşgarlı Mahmut, Divanü Lügati't Türk'te 'Kars'ın anlamını 'Devetüyünden ya da koyunyünden yapılmış kaftan' olarak verir. Tarihçi 'Strabon' ise 'Kars'tan 'Korzene' diye söz eder. 1990'da çıkarılan bir yasa ile Kars ilinin eski sınırları içerisinde Iğdır ve Ardahan illeri kurulmuştur.**

319. Kartal

İstanbul'un ilçelerinden olan **'Kartal'**, Anadolu yakasındaki tarihsel önem taşıyan yerleşim merkezlerindendir. Buraya yerleşim, İlkçağ'a dek uzanır. **'Kartal'** ve yöresi Bizans döneminde önem kazandı. Büyük, elverişli ve işlek bir liman olması nedeniyle o dönemde **'Kartaliman'** adıyla anıldı. Bu ad, Türklerin döneminde **'Kartalliman'** şeklini aldı ve gideerek **'Kartal'**a dönüştü. Birkaç kez Osmanlı ile Bizans arasında el değiştiren **'Kartal'**, 1400'de kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. 1908'de II. Meşrutiyet'e kadar **Üsküdar'a** bağlı bir sancak iken, bu tarihte İstanbul iline bağlandı.

320. Kasımpaşa

İstanbul'da, Haliç'in kuzey kıyılarındaki semt **'Kasımpaşa'** adını Osmanlı döneminde Kanuni Sultan Süleyman'ın

vezirlerinden ‘Güzcelce Kasım Paşa’dan alır. Kasım Paşa, Kanuni’nin Budin seferine katılmıştı. Budin muhafızı olarak kenti General von Roggendor komutasındaki Avusturya kuvvetlerine karşı 1531’de başarıyla savundu. İkinci vezirliğe yükselterek döndüğü İstanbul’da Sadaret Kaymakamı oldu. Bu arada padişah tarafından Haliç’te yeni yerleşimler kurmakla görevlendirildi. Günümüzde onun adıyla anılmakta olan ‘Kasımpaşa’ semtini kurdu. Semt, kısa sürede Paşa’nın Mimar Sinan’a yaptırdığı yapılarla (Kasımpaşa Camii, Hasançelebi, Yahyakethüda, Memikethüda mescitleri) donandı. Ayrıca birçok yalı, konak ve köşklele ‘Kasımpaşa’ uzun yıllar İstanbul’un en saygın yerlerinden biri oldu. Osmanlı döneminden itibaren Türk gemi inşasında önemli yeri olan Haliç Tersanesi, Taşkızak Tersanesi, hastane ve okul binaları da bu semtte yer aldı. ‘Kasımpaşa’ Osmanlı devletinin son yıllarında giderek eski önemini yitirdi. Bir dönem İstanbul’un en ünlü kabadayıları bu semtten çıktı. Günümüzde Kasımpaşa Meydanı’nda yer alan ‘aslanlı heykel’ ise Güzcelce Kasım Paşa’nın değil, Sadrazam Cezayirli Gazi Palabıyık Hasan Paşa’nındır.

321. Kastamonu

Bir yerleşim yeri olarak ‘Kastamonu’ ili ve yöresinin tarihi, binlerce yıl öncesine dek iner. Hitit kaynaklarında ‘Tumana’ ve ‘Pala’ adlarıyla geçen yöre, tarih boyunca Kaskaların egemenliğinden başlayarak Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Pontus, Bizans, Danişmentli, Selçuklu, Çobanoğulları, Candaroğulları egemenliklerini yaşadı ve 1461’de Fatih tarafından kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

‘Kastamonu’ adı, Bizans döneminde yapılan bir kale olan ‘Kastr Komneni’den gelir. Bu ad Bizans’ın son zamanlarında ‘Ksatamon’ ve ‘Kstamonía’ olmuş, Türkler zamanın-

dan önce ‘**Kastamoniye**’ye, sonra da ‘**Kastamonu**’ya dönüşmüştür.

322. Kaş

Antalya’nın ilçesi ‘**Kaş**’ antik ‘**Likya**’ bölgesinde yer alır. Likya’dan sonra Büyük İskender, Roma, Bizans, Selçuklu, Tekeoğulları egemenliklerini yaşadı ve 15. yüzyıl başlarında Osmanlı topraklarına katıldı.

Antik adı ‘**Antiphellos**’ olan ‘**Kaş**’ Selçuklu döneminde ‘**Andifli**’ adıyla anıldı. Yakınlarındaki bir yerleşim ise ‘**Kaşkasaba**’, ‘**Kaşkasabası**’, ‘**Kaş**’ adlarıyla anılırdı. ‘**Kaş**’ kasaba merkezi, ‘**Andifli**’ ise ‘**Kaş**’ın iskelesiydi. Cumhuriyet yıllarında iskele önem kazanıp hızla gelişince, ilçe merkezi buraya taşındı, ‘**Andifli**’ ‘**Kaş**’a dönüştürüldü, ‘**Taşkasabası**’ da ‘**Kasaba**’ oldu.

323. Kavak

Samsun’un ilçelerinden ‘**Kavak**’ın tarihi, İlk Tunç Çağı’na (MÖ 3500-2000) dek uzanır. Yöre ve yerleşim Helenistik, Roma, Bizans ve Selçuklu egemenliklerinin ardından 1418’de Osmanlı topraklarına katıldı.

‘**Kavak**’ adının bölgede çok yetişen ‘**kavak ağaçları**’ nedeniyle konulmuş olduğu sanılmaktadır.

324. Kavaklıdere

Ankara’da Çankaya ile Bakanlıklar arasındaki semt olan ‘**Kavaklıdere**’ kentin en seçkin semtlerinden biridir. Elçilikler, elçilik konutları, TRT Genel Müdürlüğü, Birleşmiş Milletler, İş Bankası binası gibi önemli yapıları içeren semt, adını şimdi var olmayan küçük bir akarsuyun adından alır.

325. Kayseri

‘Kayseri’ kenti ve ilinin tarihi, Tunç Çağı’na (MÖ 3500-1000) dek uzanır. Asur, Hitit, Tabal Krallığı, Ermeni, Med, Pers, Makedonya, Kapadokya Krallığı, Roma, Sasani, Bizans, Arap, Selçuklu, Haçlı, Anadolu beylikleri egemenlik ve uygarlıklarını yaşayan kent ve yöre, 1515’te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin günümüzdeki yerine kurdukları kente Asurlular **‘Mazaka’** adını verdiler (MÖ 2. bin). Kent, Kapadokya Krallığı zamanında **‘Mazaka’**, **‘Mazaka-Eusebaia’**, **‘Eusebaia’** adlarıyla anıldı. Roma İmparatoru **Tiberius**, kendinden önceki imparator ve Roma’nın kurucusu sayılan üvey babası **‘Augustus’un** anısına kente antik adı **‘Kaiserela’yı** da göz önünde tutarak **‘Caesarea’** adını verdi (MS 17). Bizans döneminde **‘Kaisareia’**, Araplar tarafından **‘Kayseriyye’** denilen kentin adı giderek **‘Kayseri’ye** dönüştü.

Kayseri, günümüzde Türkiye’nin her yönden gelişmiş kentlerinde biri durumundadır.

326. Keban

Elazığ’ın ilçesi **‘Keban’** ve yöresinin Paleolitik Çağ’dan günümüze dek kesintisiz bir iskan bölgesi olduğu saptamıştır. İlçenin tarihi, Elazığ ile benzerlik ve paralellik gösterir. İlçe, eskiden **‘Gümüşmadeni’** adıyla anılıyordu ve 19. yüzyılın sonlarında **‘Mamuret-ül Aziz’** vilayetinin Elazığ sancağının bir kaza merkeziydi. İlçenin önemi **‘Keban Barajı’** ve **‘Keban Baraj Gölü’** nedeniyle daha da artmıştır. **‘Keban’ın** yerel bir sözcük olduğu anlaşılmaktadır.

327. Keçiborlu

Isparta’nın bir kazası olan **‘Keçiborlu’nun** tarihi, bağlı olduğu Isparta ile benzerlik gösterir. İlçe, 14. yüzyılda önce Ha-

mitoğullarının, ardında Osmanlı devletinin egemenliğine girdi. Niçin **'Keçiborlu'** adını taşıdığına ilişkin bir bilgi mevcut değildir.

328. Kemah

Erzincan'ın ilçesi **'Kemah'**ın tarihi Hitit dönemine dek uzanır. Hitit, Roma, Bizans, Mengücek, İlhanlı, Celayirli, Selçuklu, Eretra Beyliği egemenliklerini yaşadı. 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. Kent, Hitit kaynaklarında **'Kumaha'** adıyla geçer. Sonraları **'Kamaha-Ani'** adıyla da anıldı. Kent, Roma-Bizans dönemlerinde **'Kamacha Ani Theodosiopolis'** diye geçti. Türkler tarafından ise **'Kemah'** denildi.

329. Kemaliye

Erzincan'ın ilçesi **'Kemaliye'**nin bulunduğu yer ve yöre MÖ 1. yüzyılda Parlar ve Romalılar arasında birkaç kez el değiştirdi. Bizans, Selçuklu, İlhanlı, Akkoyunlu egemenliklerinin ardından 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin adı **'Eğîn'** iken, **Mustafa Kemal Atatürk'ün** adından esinlenilerek **'Kemaliye'** yapılmıştır.

330. Kemalpaşa

İzmir'in ilçelerinden **'Kemalpaşa'**nın tarihi, İlkçağ'a dek uzanır, Hitit, Antik Krallıklar, Roma, Bizans, Aydınogulları ve Osmanlı dönemlerini yaşadı.

İlçe'nin Antikçağ'daki adı **'Nymphaion'**du. Türkler, kenti kısaca **'Nif'** diye adlandırdı. Kurtuluş Savaşı'nın bitiminde, 8 Eylül 1922'de **Mustafa Kemal** buraya geldikten sonra ilçenin adı **'Kemalpaşa'** olarak değiştirilmiştir.

331. Kemer

Burdur'un ilçesi '**Kemer**'in tarihi, bağılı olduğu Burdur iliyle benzerlik gösterir. 1987'de ilçe olan '**Kemer**'in eski adı '**Sertaç**'tı.

332. Keskin

Kırıkkale'nin '**Keskin**' ilçesinin tarihi, Hitit dönemine dek uzanır. İlk yerleşim 11. yüzyılda yöreye gelen '**Barak**' ve '**Cirit**' adlı Türk boylarınca kuruldu. Yerleşim, 19. yüzyılda yakınındaki dağdan (Dinek ya da Denek Dağı) ve yörede gümüşlü kurşun madeni işletilmesinden esinlenilerek yerleşime önce '**Denekmadeni**' adı verildi. Bu ad daha sonra '**Keskin**' olarak değiştirildi ve 1989'da ilçe statüsüyle Kırıkkale'ye bağlandı.

333. Kestel

Bursa'nın ilçelerinden '**Kestel**'in tarihi Bursa ile benzerdir. İlçe, 1990'da yerel bir sözcük olduğu sanılan '**Kestel**' adıyla kurulmuştur.

334. Keşan

Edirne'nin ilçesi '**Keşan**'ın tarihi, bağılı olduğu il ile benzerlik gösterir. Yöreye ilk kez MÖ 1200'lerde Trak kavmi yerleşti. Pers, Odrys, Makedonya, Roma, Bizans egemenliklerinin ardından **Orhan Gazi** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı (14. yüzyılın ilk yarısı). İlçenin '**Keşan**' adının, daha çok peştamal olarak kullanılan ve bir dokuma türü olan '**çeşan**' adı verilen pamuklu kumaştan kaynaklandığı sanılmaktadır.

335. Keşap

Giresun'un ilçesi **'Keşap'**ın tarihiyle ilgili ayrıntılı bilgi yoktur. Daha önce bir nahiye (bucak) olan bu yerleşim, 1945'te ilçe merkezi yapılmıştır. **'Keşap'** adının, ilçedeki **Keşap Deresi'nden** kaynaklandığını öne sürenler vardır.

336. Kırışçık

Bolu'nun bir ilçesi olan **'Kırışçık'**, Osmanlı döneminde Bolu sancağına bağlı bir nahiyeydi. 1946'da Seben'in bucağı oldu. 1948'de ilçe yapılarak Bolu'ya bağlandı. Eski adı **'Karadoğan'** iken **'Kırışçık'**a çevrildi.

337. Kınık

İzmir'in ilçesi **'Kınık'** 1948'de ilçe oldu. **Adını 24 Oğuz boyundan biri olan 'Kınıklardan alır.** Antik adı **'Gambreion'**du.

338. Kırıkkale

'Kırıkkale' ile ve yöresinin tarihi, bir yerleşim merkezi olarak Hititlere dek uzanır. Yöreye 11. yüzyıldan itibaren Türkler yerleşmeye başladı. Osmanlılar ise 15. yüzyılda buraları kesin olarak egemenlikleri altına aldılar. 1944'te ilçe yapılan Kırıkkale, 1989'da il oldu. 1925'lerde Kırıkkale'nin bulunduğu yerde **'Kırık'** adlı 15 hanelik bir köy ve bu köyün yakınında harap bir durumda **'Kürigin'** adlı bir kale vardı. Buraya Cumhuriyet'in ilk yıllarında ordu için bir silah fabrikası kurulunca yöre hızla gelişti. **Yerleşimin adı da 'Kırık' köyü ve harap 'kale' adlarından hareketle 'Kırıkkale' oldu.**

339. Kırıkhan

Hatay'ın ilçesi **'Kırıkhan'**ın tarihine ilişkin kesin bilgi yoktur. Osmanlı döneminde çeşitli yolların kesiştiği noktada yer alan önemli bir konaklama ve ticaret merkeziydi. **İlçeye harabe durumunda bulunan bazı hanlardan dolayı 'Kırıkhan' adının verildiği tahmin edilmektedir.**

340. Kırkağaç

Manisa'nın ilçesi **'Kırkağaç'**, tarihi, İlkçağ'a dek uzanan bir yerleşim merkezindedir. 19. yüzyıl sonlarında, o zaman **Saruhan** diye anılan Manisa'nın bir kazasıydı. Cumhuriyet'ten sonra **Manisa**'ya bağlı bir ilçe oldu. Antik adı **'Khaliara'**dır.

341. Kırklareli

'Kırklareli'nin tarihi ilk çağlara dek ulaşır. İlk yerleşenleri MÖ 1200'lerde Trak kavmi oldu. Atina, Pers, Odrys Krallığı, Makedonya, Seleukos, Bithynia Krallığı, Roma, Bizans, Haçlı egemenliklerini yaşadı. 1368'de Osmanlı topraklarına katıldı.

Trak kavmi tarafından kurulan kent, Bizanslılarca **'Kırk Kilise'** anlamına **'Saranta Ekklesiai'** adıyla anıldı. Türkler de kente **'Kırkilise'** adını verdiler. **Ad, 20 Aralık 1924'te 'Kırklareli'ne dönüştürüldü.**

342. Kırkpınar

Edirne'de tarihi **'Kırkpınar Güreşleri'**nin yapıldığı alan, söyleneceye göre eski adı **'Kırkların Pınarı'** denilen, sonradan **'Kırkpınar'** adını alan bir yerdir.

343. Kırşehir

'Kırşehir' ve yöresine ilk yerleşmelerin tarihi İlk Tunç Çağı'na (MÖ 3500-2000) dek uzanır. Hitit, Frig, Med, Pers, Ka-

padokya, Pontus, Roma, Bizans, Selçuklu, Danişmedli, İlhanlı, Eretna Beyliği, Kadı Burhaneddin, Osmanlı, Karamanlı, tekrar Osmanlı egemenlikleri yaşadı. 1924'te il oldu. 30 Mayıs 1954'te zamanın iktidarı DP'ye oy vermediği için cezalandırılarak ilçe yapıldı. 1 Temmuz 1957'de yeniden il oldu.

İlk yerleşmenin adı **'Aquae Saravane'** idi. Sonra **'Mokissos'** adını alan kente Bizans döneminde **'Mokissos İustinianopolis'** ya da **'İustinianopolis'** denildi. Türkler, kenti 11. yüzyılda **'Kırşehir'** diye andılar. Bu ad giderek **'Kırşehir'**e dönüştü.

344. Kızıltepe

Mardin'in ilçesi **'Kızıltepe'**nin tarihi, Mardin ile benzerlik gösterir. İlçede günümüzdeki tarihsel yapıtların tamamı Artuklu dönemindendir. Kent ve yöre birkaç kez Eyyubiler tarafından yağmalandı. Selçuklu, İlhanlı, Memlûk, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Timur, Safevi egemenlikleri yaşadı. 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent eskiden **'Dunaysır'**, **'Düneysir'** adlarını taşıyordu. Sonradan **'Koçhisar'** denildi ve adı öteki yerleşkelerle karışmasın diye **'Mardin Koçhisarı'** diye anıldı. Adı, 1931'de **'Kızıltepe'** biçiminde değiştirildi ve Mardin'e bağlı bir ilçe oldu.

345. Kızıltoprak

İstanbul'da, Anadolu yakasında, Kadıköy ilçesine bağlı Kurbağalıdere ile Kalamış koyu arasında yer alan **'Kızıltoprak'** adını bölgenin kızıla çalan renkteki killi toprağından alır.

346. Kilis

'Kilis'in yerleşim tarihi Orta Tunç Çağı'na (MÖ 2000-1500) dek uzanır. Hitit, Hurri-Mitanni, Asur, Arami, Makedon,

Selukos, Roma, Bizans, Sasani, Urfa Kontluğu, Selçuklu, Memlûk egemenliklerini yaşadı. 16. yüzyıl başlarında Osmanlı topraklarına katıldı. Kentin bilinen ilk adı Asur kaynaklarında **'Ki-li-zi'** olarak geçer. Roma ve Bizans döneminde bu ad **'Ciliza Sive Urmagiganti'** şeklini aldı. **Türk döneminde ise şimdiki 'Kilis' adı oluştu.** Kilis, uzun yıllar Gaziantep'e bağlı bir ilçeydi. Türkiye'de il statüsünü kazanan (1995) en son iller arasındadır.

347. Kocaali

Sakarya'nın ilçesi **'Kocaali'** 1987'de ilçe oldu. Eskiden Karasu'ya bağlı bir bucaktı. Adını, yerel bir ünlüden almıştır.

349. Kocaköy

Diyarbakır'ın ilçesi **'Kocaköy'** eskiden bir bucaktı. 1990'da ilçe oldu. Adı, yerel yöneticilerce konulmuştur.

350. Kocaeli

'Kocaeli' ilinin kapsadığı bölge MÖ 1200'lerde ilk yerleşen ve Friglerin bir kolu olan Bebrikler nedeniyle buralara **'Bebrikya'** adı verildi. Megaralılar MÖ 8. yüzyılda günümüzde **'Başiskele'** diye anılan noktada **'Astakos'** adlı bir koloni kurdular. **Astakos'a** ve bölgeye daha sonra Traklar yerleşti. Lidya Krallığı, Pers, Delos Birliği, Atina, Bithynia Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Haçlı, Latin egemenliklerini yaşayan bölge **Orhan Gazi** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Yörede Bitinler tarafından MÖ 3. yüzyılda kurulan **'Nikomedia'**, 100 bini aşan nüfusuyla MÖ 4. yüzyılda dünyanın dördüncü büyük ve kalabalık kenti durumuna geldi. **'Nikomedia'** sonraları **'Nikumidia'**, **'İznikomit'**, **'İznikmid'** şeklinde anıldı ve en sonunda **'İzmit'** adı oluştu. Gün-

müzde ‘**Kocaeli**’ adı taşıyan bölge ve il’e bu ad Türkler tarafından verilmiştir.

349. Kocaköy

Diyarbakır’a bağlı ilçe. Tarihi, bağlı olduğu il ve Lice ile benzerlik gösterir. Eskiden merkez ilçeye bağlı bir bucaktı ve adı ‘**Mermer**’di. 1990’da üç köy de katılarak Lice ilçesine bağlı kasaba yapıldı ve **Kocaköy** adı verildi.

350. Koçarlı

Aydın’ın bir ilçesi olan ‘**Koçarlı**’, İlkçağ’da Dor kavmi tarafından kuruldu. Çeşitli egemenlikleri yaşayan kent, 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. ‘**Koçarlı**’, adını buraya yerleştirilen ‘**Koçarlı aşireti**’nden almıştır.

351. Konak

İzmir’in eski çekirdeğini oluşturan semt, meydan ve merkez ilçe ‘**Konak**’ adını taşır. Bu adın, meydanda bulunan tarihi ‘**Hükümet Konağı**’ndan aldığı sanılmaktadır.

352. Konya

Konya’nın bir yerleşim yere olarak tarihi, MÖ 13. yüzyıla, Hititlere dek uzanır. Hitit, Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Kapadokya, Makedonya, Pontus, Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerini yaşadı, Selçuklulara başkentlik yaptı. Bir süre Karamanoğullarının yönetiminde kalan kent, **Fatih Sultan Mehmed** tarafından 1466’da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

‘**Konya**’nın bilinen ilk adı ‘**İkonion**’dur. Roma egemenliğindeyken ‘**İconium**’ diye anıldı. Arapların ‘**Kuniya**’ dedikleri kent Bizans ve Selçuklular tarafından ‘**Konua**’, ‘**Konieh**’

biçiminde söylendi ve bu ad giderek 'Konya'ya dönüşerek günümüzdeki şeklini aldı.

Selçuklu ve Karamanlılara başkentlik eden 'Konya', kurulduğu çağdan günümüze Anadolu'nun en önemli yerleşim merkezlerinden biri olmuştur.

353. Korkuteli

Antalya'nın ilçesi 'Korkuteli' Antikçağ'da 'Pisidya' bölgesinin içinde yer alıyordu. Büyük İskender, Roma ve Bizans egemenlik ve uygarlıklarının ardından 12. yüzyılda Selçuklular tarafından alındı. 'Stanos' adıyla Tekeoğulları Beyliği'nin merkezlerinden biri oldu. Daha sonra Hamitoğullarının egemenliğine geçen kent ve yöresi 16. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı.

Antik adı 'Stanos' olan kent Osmanlılar tarafından 'İstanos' diye anıldı. II. Bayezid'in şehzadelerinden Korkut'un sancakbeyliği yapmasından dolayı kent zamanla 'Korkudili', 'Korkuteli' şeklinde adlandırıldı. 1915'te günümüzdeki adıyla kaza oldu.

354. Koyulhisar

Sivas'ın ilçesi 'Koyulhisar'ın tarihi, Sivas ile benzerlik gösterir. Kent ve yöresi Bizans ile Trabzon İmparatorluğu arasında sık sık el değiştirdi. Daha sonra 11. yüzyıldan itibaren Danişmentli, Selçuklu, Eretna Beyliği, Kadıburhaneddin, Akkoyunlu egemenliklerini yaşadı. 1461'de Fatih Sultan Mehmed tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Adını yörede bulunan aynı addaki bir kale kalıntısından aldığı öne sürülür.

355. Kozaklı

Nevşehir'in ilçesi **'Kozaklı'**, Kozaklı ve Hamamorta köylerinin birleştirilip ilçe yapılmasıyla ilçe oldu. **Adının ilçe sınırları içinde bolca bulunan çam aacı kozalaklarından** (kozak da denir) **geldiği söylenir.**

356. Kozan

Adana'ya bağlı **'Kozan'** ilçesinin tarihi Hitit dönemine dek uzanır. Hitit, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu dönemlerini yaşadı. Osmanlı topraklarına katıldı. 17.-19. yüzyıl arası Kozanoğulları Beyliğinin egemenliğindeydi. Sonra yeniden Osmanlılara geçti.

Antik adı **'Sision'**du. Bu ad daha sonra **'Sis'e** dönüştü. İki yüzyıl kadar yönetimleri süren **'Kozanoğulları'nın adından da 'Kozan' adı oluştu.**

357. Körfez

Kocaeli'ne bağlı **'Körfez'** ilçesinin bulunduğu yerleşim alanının tarihi, Kocaeli ili ile benzerlik gösterir. **'Körfez'** ilçesi, eski ilçesi, eski **'Yarımca'** kentinin bulunduğu yere kurulmuş, bu adın yerine 1987'de kurulan yeni ilçeye, konuşlandığı **İzmit Körfezi kıyısından esinlenilerek 'Körfez' adı verilmiştir.**

358. Köyceğiz

Muğla ilinin **'Köyceğiz'** ilçesinin tarihi, Muğla ile aynıdır. İlçe merkezi eskiden Köyceğiz Gölü'nün kuzeydoğusundaki bir alandaydı (bugünkü bir köy). Göl, zarar görünce ilçe günümüzdeki yerine taşındı. İlçenin antik adı, kalıntıları günümüze kadar ulaşan **'Kaunos'**tur. **'Köyceğiz' adı Menteşoğulları döneminde verilmiştir.**

359. Kula

Manisa'nın '**Kula**' ilçesinin tarihi, bağlı olduğu ille benzerlik gösterir. '**Kula**'nın antik adı '**Opsikion**'du. Doğu Roma İmparatorluğu'nun idari bölgelerinden biri olan **Opsikion**'un adı, savaş sırasında imparatorluğu koruma görevi üstlenen birliklere verilen ad olan Latince '**Obsequium**'dan türemiştir. '**Kula**' adı hakkında pek çok inceme yapılmış olmasına rağmen kesin bir bilgi elde edilememiştir.

360. Kumkapı

İstanbul'da, Avrupa yakasında, Yenikapı ile Ahırkapı arasında, Marmara Denizi kıyısında yer alan semt '**Kumkapı**'nın bulunduğu yerde Bizans döneminde '**Kontoskalinon**' limanı ve daire şeklinde surlara açılan bir de kapı vardı. Limanın hemen yanında ise daha ufak ikinci bir liman mevcuttu. Türkler döneminde **kente kum sağlayan tekneler bu limandaki iskelelere yanaşıp yüklerini boşalttıklarından semt 'Kumkapı' adıyla anıldı ve bu adı aldı.** '**Kumkapı**' günümüzde meyhaneleriyle ün yapmıştır.

361. Kumlu

Hatay'a bağlı bir ilçe olan '**Kumlu**'nın tarihi, bağlı olduğu ille benzerdir. İlçeye niçin '**Kumlu**' adı verildiğine ilişkin yeterli bilgi elde edilememiştir.

362. Kumluca

Antalya'nın ilçesi '**Kumluca**', 1958'de bu adla ilçe oldu. Tarihi, Antalya ile aynı olan ilçenin eski adı '**Sarıkavak**' idi.

363. Kurşunlu

Çankırı'ya bağlı '**Kurşunlu**' ilçesinin tarihine ilişkin elde fazla bilgi yoktur. İlçenin eski adı '**Karacaviran**'dı. '**Kurşunlu**' adının niçin verildiği saptanamamıştır.

364. Kurtalan

Siirt'in ilçesi '**Kurtalan**'ın tarihi, bağlı olduğu il ile aynıdır. 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı. Eski adı '**Mısıriç**' ya da '**Mısıriç**' olan ilçeye 1944'te '**Kurtalan**' adı verildi.

365. Kuşadası

Aydın'a bağlı '**Kuşadası**' ilçesinin tarihi, İlkçağ'a dek uzanır. Pers, Atina, Makedonya, Seleukos, Roma, Bizans egemenliklerini yaşadı. 1413'te Osmanlı egemenliğine girdi.

Yöredeki yerleşimler '**Ania**', '**Anea**', '**Marathesion**', '**Neopolis**', '**Scalasnova**' gibi adlarla anıldı. Kimi kaynaklar günümüz '**Kuşadası**'nın bulunduğu yerin '**Sealenova**' adını taşıdığını belirtir. Ephesos (Efes) kentinin geri plana düşmesinin ardından '**Yeni iskele**' anlamını taşıyan ad, sonraları '**Scalanova**'ya dönüştü. Kent kıyılarına yakın bir mevkide yer alan Güvercin Adası (Küçükada, Kuş Adası da denir) Bizans zamanında kent kıyılarını koruyan önemli bir stratejik mevki durumundaydı. Kentin günümüzdeki adı, işte bu adadan almıştır.

366. Kuyucak

Aydın'a bağlı '**Kuyucak**' ilçesinin tarihi, Aydın ile benzerlik gösterir. 12. yüzyılda Türklerin eline geçen il sınırları içinde antik '**Antiokeia**' kentinin kalıntıları vardır. '**Kuyucak**' adıyla ilgili birkaç kent efsanesinin dışında bilimsel bilgiler mevcut değildir. '**Kuyucak**' 1953'te ilçe yapılmıştır.

367. Kuzguncuk

İstanbul'da, Anadolu yakasında, Üsküdar ile Beylerbeyi arasında yer alan **'Kuzguncuk'**, Bizans döneminde **II. İustinianos** tarafından yaptırılan, çatısı yaldızlı kiremitlerle örtülü bir kilise nedeniyle **'Khrysokeramos'** adıyla anıldı. **'Kuzguncuk'** şeklindeki günümüzdeki adını ise **Fatih Sultan Mehmed'in** saltanat yıllarında buraya yerleşmiş bir eren olan **'Kuzgun Baba'dan** almıştır. Semt, İstanbul'un eski (Osmanlı) görünümünü az miktarda da olsa koruyabilmiş az bulunan yerlerindendir (2009).

368. Küçükçekmece

İstanbul'a bağlı **'Küçükçekmece'** ilçesi 1987'de oluşturuldu. İlçenin yer aldığı aynı addaki gölün kıyılarında bulunan Yarımburgaz Mağarası'nda 1845'te başlayan ve hâlâ sürdü-rülen arkeolojik araştırmalara göre, ilçe ve İstanbul çevresinde yerleşimin Yontma Taş devrinde başladığı saptanmıştır. **'Küçükçekmece'nin** antik adı **'Rhegion'**, **'Rhgium'** şeklindeydi.

369. Küçükkuyu

Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine bağlı **'Küçükkuyu'** beldesinin tarihi, Çanakkale ve tüm Ege kıyılarıyla aynıdır. Çok sayıda antik kalıntının (Zeus Atları, Afrodit Kaplıcası, Assos, vdr.) bulunduğu, İda (Kaz) Dağları eteklerindeki **'Küçükkuyu'** beldesinin antik adı **'Gargaron'dur**. **Şimdiki** adını, bir zamanlar yerleşimde bulunan bilezikli, bir tatlı su kuyusundan almıştır.

370. Küçüksu

Bkz. Göksu

371. Kütahya

‘Kütahya’nın tarihi, İlkçağ’a dek uzanır. Assuva, Hitit, Frigya, Kimmer, Lidya, Pers, Makedonya, Bithynia, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Germiyanogulları egemenliklerinde kaldı. 1470’te Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin bilinen ilk adı **‘Kotisler’in kenti’** anlamına **‘kotiaein’du. Roma ve Bizans dönemlerinde ‘Cotyaum’, ‘Cotyyaeim’, ‘Cotyeaeum’ gibi değişik adlarla anıldı. ‘Kütahya’ biçimini söz konusu adların Türkler tarafından telaffuz ediliş biçimi olduğu anlaşılmaktadır. Kütahya, 1924’te il statüsüne getirilmiştir.**

372. Ladik

Samsun’un **‘Ladik’ ilçesi tarihi, Tunç Çağı’na (MÖ 3000-1200) kadar uzanır. Pontus, Roma, Bizans, Kubadoğulları egemenliklerinden sonra 1418’de Osmanlı topraklarına katıldı. Kent, ilk zamanlar çevresinde bulunan ve aynı adı taşıyan öteki kentlerden ayırt edilmek amacıyla ‘Laoidikeia Pontika’ adıyla anıldı. Bu ad yüzyıllar içinde günümüzdeki ‘Ladik’e dönüştü.**

373. Lalapaşa

Edirne’nin ilçesi **‘Lalapaşa’ ilçesi sınırları içinde yerleşimin eskilere uzandığını gösteren belirtiler varsa da ilçe tarihine ilişkin fazla bilgi mevcut değildir. Eski adı ‘Çöke’ olan yerleşim, 1361’de Lala Şahin Paşa tarafından Osmanlı topraklarına katıldıktan sonra ‘Lalapaşa’ adıyla anılmıştır. ‘Lalapaşa’ 1945’te ilçe olmuştur.**

374. Laleli

İstanbul'da Aksaray ile Beyazıt arasında yer alan '**Laleli**' semti, adını 16. yüzyılda İstanbul'da yaşamış ve bu semte gömülmüş olan Türk derviş '**Laleli Baba**'dan almıştır. Padişah III. Mustafa, 18. yüzyılın sonlarında '**Laleli Baba**'nın mezarının yakınlarına bir cami yaptırmış ve camiye de '**Laleli**' adı verilmiştir.

375. Levent

İstanbul'da Beşiktaş ilçesine bağlı bir semt olan '**Levent**'in yapımına 1947 yılında başlandı. '**Levent**', çevresiyle birlikte düzenlenmiş kentsel ölçekteki Türkiye'de ilk konut alanlarından. Adını III. Selim döneminde Nizam-ı Cedit askerleri için kurulan '**Levent Kışlası**'ndan almıştır.

376. Lice

Diyarbakır'ın ilçesi '**Lice**'nin tarihi, Diyarbakır ile aynıdır. Adı, Asur kaynaklarında '**Şirişa**'dır. '**Lice**' şeklinin ise '**Holuris**', '**İllyrisis**', '**İlice**'nin değişime uğramasıyla oluştuğu anlaşılmaktadır.

377. Lüleburgaz

Kırklareli'nin ilçesi '**Lüleburgaz**'ın tarihi, MÖ 5. yüzyıla kadar uzanır. Odrys Krallığı, Roma, Bizans egemenliklerinin ardından 1360'ta Osmanlı topraklarına katıldı. Antikçağ'da '**Bergula**', Bizans döneminde '**Arkadiopolis**' gibi adlar taşıyan kent, '**Luleburbergos**' adıyla da anıldı. '**Lüleburgaz**', bu son adın Türkler tarafından söyleniş biçimidir.

378. Maçka (İstanbul)

İstanbul'da Dolmabahçe sırtları, Teşvikiye ve Beşiktaş arasında yer alan '**Maçka**'ya niçin bu adın verildiğı yolunda bilgiye rastlanamamıştır. Semt, özellikle II. Meşrutiyet'in ilanından (1908) sonra hızla gelişmiş ve lüks meskenlerle dolmuştur.

379. Maçka (Trabzon)

Trabzon'un ilçesi Maçka'nın tarihi Trabzon ile aynıdır. İsa'dan önceki yıllarda kurulan kent Pers, Pontus, Roma, Bizans, Komnenoslar egemenliklerinden sonra 1461'de **Fatih Sultan Mehmed** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Yerleşke Türk döneminden önce '**Cevizlik**' iken, sonra yerel kökenli bir sözcük olan '**Maçka**' ad olarak seçildi. '**Maçka**' 1908 yılından bu yana ilçedir.

380. Maden

Elazığ'a bağılı '**Maden**' ilçesinin tarihi, Elazığ ile aynıdır. 16. yüzyıl başlarında Osmanlı topraklarına katıldı. O dönemde kent içerdiği zengin bakır madeni nedeniyle '**Erganimadeni**' adıyla anıldı. Bu ad daha sonra kısaltılarak '**Maden**' oldu. '**Maden**', 1927'de ilçe yapılarak Elazığ'a bağlanmıştır.

381. Madenşehir

Karaman'ın Kılbasan bucağına bağılı '**Madenşehir**' köyünün antik adı '**Baretta**'dır. Köyde, Bizans döneminin çok önemli mimarlık örneklerinden '**Binbirkilise**' diye tanınan, çoğı korunmuş ve bozulmamış durumda bir yapılar topluluğı vardır.

382. Mahmutpaşa

İstanbul'da Eminönü ilçesinde aynı adla anılan ünlü çarşının ve külliyesinin de bulunduğu semt. **Adını, Fatih Sultan Mehmed'in sadrazamlarından Mahmud Paşa'dan (ö. İstanbul, 1474) alır. 'Mahmutpaşa', bir ticaret merkezi olarak önemini ve ününü günümüzde de sürdürmektedir.**

383. Malatya

'**Malatya**'nın Geç Kalkolitik Çağ'da (MÖ 4000-350) kurulmuş bir yerleşim merkezi olduğu sanılmaktadır. Asur, Urartu, Med, Pers, Makedonya, Kapadokya Krallığı, Pontus Krallığı, Roma, Bizans, Arap, Danişmendli, Selçuklu, Memlûklü egemenliklerini yaşadıkdan sonra kent 1515'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet'le birlikte il oldu.

Kent, Asur ve Urartu kaynaklarında '**Maldia**', '**Melitea**', '**Milidia**', '**Melid**', '**Melddu**', '**Melitea**' şeklinde anılır. Roma döneminde '**Melita**', '**Melitene**' adlarıyla anılan kente Araplar '**Malatiye**' dediler. '**Malatya**' şekli, bu adın Türkler tarafından telaffuz biçimidir.

384. Malazgirt

Muş ilinin ilçesi '**Malazgirt**', Urartu Kralı **Menua** (MÖ 810-786) tarafından kuruldu. Çeşitli uygarlıkları yaşadıkdan sonra 10. yüzyılda Bizans egemenliğine girdi. Selçuklu Sultanı **Alpaslan** ve Bizans İmparatoru **Romanos Diogenes** arasında 26 Ağustos 1071'de yapılan ve Anadolu'nun kapısını Türklere tamamen açan savaşın ardından Selçuklu topraklarına katıldı. İlhanlı, Karakoyunlu, Akkoyunlu egemenliklerinin ardından 1472 Otlukbeli Savaşı'nı izleyen yıllarda Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet döneminde Muş'a bağlı ilçe oldu. Adı, eski kaynaklarda '**Manzikert**', '**Manazkert**', '**Malazkirt**'tir. Türkler, bu adı '**Malazgirt**' şeklinde söylemişlerdir.

385. Malkara

Tekirdağ'ın ilçesi **'Malkara'**, Persler tarafından MÖ 6. yüzyılda kuruldu. Makedonya, Roma, Bizans egemenliklerinin ardından 14. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. **Türklerden önce 'Magalohora', 'Migalogora' adlarıyla anılırken, giderek bu adlar 'Malkara'ya dönüştü.**

386. Maltepe

İstanbul'un Anadolu yakasında bulunan ilçesi **'Maltepe'**, 1992'de ilçe oldu. **Yüksekçe bir tepelik alan ve çevresine kurulan yerleşim ve mahalleleri, arazinin görünümü nedeniyle öteden beri 'Maltepe' diye anılmaktadır. İlçe bu nedenle aynı adı almıştır.**

387. Manisa

'Manisa', MÖ 3000'li yıllarda, kimi belgelerde öne sürüldüğüne göre, Truva Savaşı'na katıldıktan sonra Batı Anadolu yöresine yerleşen Taselyalı **'Magnetler'** tarafından kuruldu. Hitit, Akhalar, Frigya, Lidya, Pers, Makedonya, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, İznik Rum İmparatorluğu, Latin, tekrar Bizans, Saruhanoğulları egemenliklerinden sonra **Yıldırım Bayezid** tarafından 1390'da Osmanlı topraklarına katıldı. 1402'deki Ankara Savaşı yenilgisinin ardından ikinci kez Saruhanoğulları Beyliği'ne geçen kent, **Çelebi Mehmed** tarafından 1410'da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. **'Manisa', 'Magnesia a pros Sipylos'** adıyla kuruldu. Bir süre **'Magnisa'** diye anıldı ve bu ad daha sonra şimdiki **'Manisa'** şekline dönüştü ve Cumhuriyet döneminde il oldu.

388. Manyas

Balıkesir'in '**Manyas**' ilçesi bağlı olduğu Balıkesir ile aynı tarihsel geçmişi paylaşır. Antik dönemde kimler tarafından kurulduğu bilinmiyor. Roma, Bizans, Selçuklu, Karesioğulları, Haçlı egemenliklerini yaşadı. 14. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. '**Manyas**' adının, yörenin ilk çağda taşıdığı '**Misya**' adından kaynaklanabileceğini öne sürenler vardır. Kentin bulunduğu alandaki antik kent kalıntısı ise '**Poipanenon**'a aittir. '**Manyas**' 1936'da ilçe olmuştur.

389. Mardin

'**Mardin**'in tarihi, MÖ 3000'li yıllara dek uzanır. Hurri, Mitanni, Hitit, Asur, İskit, Kimmer, Med, Babil, Pers, Büyük İskender, Seleukos, Roma, Sasani, Bizans, Arap, Hamdani, Mervani, Artuklu, Eyyubi, İlhanlı, Memlûk, Timur, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Safevi egemenlik ve uygarlıklarını yaşadı. 1517 yılında Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent tarih boyunca '**Maride**', '**Marde**', '**Mardia**', '**Merdo**', '**Merdi**', '**Maridin**' adlarıyla anıldı. Türkler zamanından başlayarak '**Mardin**' adı oluştu ve öyle kaldı.

Kesme taştan yapılmış düz damlı tarihi meskenleriyle kent, Türkiye'nin en özgün görünümlü yerleşim alanlarının başlarında yer alır.

390. Marmara Adası ve İlçesi

Merkez ilçesi '**Marmara Adası**' olan '**Marmara**' Balıkesir'e bağlı bir ilçe olarak 1987'de kuruldu. '**Marmara Adası**'na ilk yerleşen ve burada '**Prokonnesos**' adlı bir kent kuranlar Miletoslulardır. Roma, Bizans egemenliklerinin ardından 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katılan ada, önce Erdek'e bağlı bir bucaktı. Türkiye'nin Marmara Denizi içinde yer

alan adaların en büyüğüdür. ‘Marmara’ adını alış nedeni budur.

391. Maslak

İstanbul’da İstinye sirtlarındaki bir semt olan ‘Maslak’, adını ‘su haznesi’ anlamına gelen ‘maslak’ sözcüğünden alır. Eskiden bentlerden borular ve kemerlerle getirilen suyun, kente girmeden çeşitli yönlerde ayrıldığı üstü örtülü büyük haznelere ‘Maslak’ denilirdi. Semt, bu nedenle bu adı almıştır.

392. Mazgirt

Tunceli’nin ilçesi ‘Mazgirt’in tarihsel geçmişi, bağlı olduğu Tunceli iliyle aynıdır. Çeşitli egemenliklerin adından Çubukoğulları ve Moğol egemenliklerinde kaldığı bilinir. 1514 Çaldıran Savaşı’nın ardından Osmanlı topraklarına katıldı. 19. yüzyılda Mamure tül-Aziz vilayetinin bir kazası olan ilçenin adının yerel bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

393. Menemen

İzmir’in ilçesi ‘Menemen’in tarihi geçmişi İzmir ile benzerlik göstermesine karşılık, bu konuda ayrıntılı bilgi yoktur. İlçe, 19. yüzyılda Aydın vilayetinin İzmir sancağına bağlı bir kaza konumundaydı. Adının yerel bir sözcükten kaynaklandığı sanılmaktadır.

394. Meriç

Edirne’nin ilçesi ‘Meriç’in tarihi bağlı olduğu il Edirne ile aynıdır. Bir ara ‘Kavaklı’ adıyla da anılan ilçenin antik adı ‘Hebras’, Ruscası ‘Evros’, Bulgarcası ‘Marica’, Türkçesi ‘Meriç’ olan ırmağın adından gelir.

395. Mersin

Bkz. İçel

396. Merzifon

Amasya'nın **'Merzifon'** ilçesinin tarihi Amasya ile benzerlik gösterir ve günümüzden iki bin yıl öncesine dek uzanır. Çeşitli egemenliklerin ardından Bizans'ın eline geçen kent, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği, Kadı Burhaneddin egemenliklerini de yaşadı. 1396'da Osmanlı topraklarına katıldı.

Tarih içerisinde sırasıyla **'Barsivan'**, **'Marsivan'**, **'Marsovan'** gibi adlarla anılan kent bir süre **'Merzifun'** olarak da anıldı ve bu ad giderek günümüzdeki **'Merzifon'**a dönüştü. İlçe, Cumhuriyet döneminde Amasya iline bağlanmıştır.

397. Mesudiye

Ordu'nun ilçesi **'Mesudiye'**nin tarihsel geçmişi Ordu iliyle aynıdır. İlçenin bulunduğu yerleşim, Komnenoslar tarafından Trabzon'da kurulan devletin sınırları içinde yer alan **'Meletios'** adında bir yerdi. Burası 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı. **'Milas'** adıyla anılan yöreye önce her hafta kurulan pazardan dolayı **'Pazar'** denildi. Bu ad daha sonra **'Hamidiye'**, 1908'de de **'Mesudiye'** oldu. **'Mesudiye'** 1933'te ilçe olarak Ordu'ya bağlanmıştır.

398. Midyat

Mardin'in ilçesi **'Midyat'**ın tarihsel geçmişi bağlı olduğu il ile aynıdır. İlçenin kalıntıları günümüze dek ulaşamamış eski bir yerleşim üzerine kurulduğu tahmin edilmektedir. **'Midyat'**ın yerel kökenli bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

399. Milas

Muğla'nın '**Milas**' ilçesinin tarihi, Antikçağ'a dek uzanır. İlçenin ilk yerleşimi '**Mylasa**' adını taşır. Pers, Büyük İskender, Seleukos, Roma, Bizans, Menteşeoğulları, Osmanlı (1390), Timur, yeniden Menteşeoğulları egemenliklerini yaşadıktan sonra 1451'de yeniden ve kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin tam ortasındaki '**Milas**' kenti, Kayralılar tarafından kurulmuş bulunan '**Mylasa**' kentinin kalıntıları üzerine inşa edilmiştir. Adını da **Poseidon**'un oğlu **Ailos** ile aynı soydan gelen mitoloji kahramanı '**Mylasson**'tan almıştır. '**Milas**' adı Osmanlı döneminde şekillenmiştir.

400. Mudanya

Bursa'nın ilçesi '**Mudanya**'nın tarihi, Bursa ile aynıdır. Bölgeye MÖ 7. yüzyılda gelen Bithynialıların yerleştikleri ve ilk adının '**Miriea**' olduğu bilinmektedir. 1321'de **Orhan Bey (Orhan Gazi)** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Kent, daha önceleri Makedonya Kralı **V. Philippos** tarafından yakılıp yıkıldı ve Bithynia Kralı **Prusias** tarafından yeniden inşa edildi. Kral, kente eşinin adını vererek '**Apemia**' dedi. Haçlı seferleri sırasında kenti ele geçiren **Latinler**, kent için '**Montania**' adını kullandılar. **Türkler** ise bu adı '**Mudanya**' şeklinde söylediler ve ad günümüze dek ulaştı. Mudanya Mütarekesi 11 Ekim 1922'de burada imzalanmıştır.

401. Mudurnu

Bolu'nun ilçesi '**Mudurnu**'nın tarihi, Bithynia Krallığına dek uzanır. 1307'de Osmanlı topraklarına katıldı. İlçe adını **Bizans** tekfurunun kızı '**Matrani**' adına yaptırdığı kaleden almıştır.

402. Muğla

'**Muğla**'nın tarihi, İlk Tunç Çağı'na dek (MÖ 3500-200) ulaşır. Karlar, Lukalar, Akhalar, Hitit, Roma, Bizans uygarlıkları ve egemenliklerinin adından kent ve yöresi Menteşeoğullarının eline geçti (1261) ve '**Menteşe**' adıyla anıldı. Tüm yöre, Bodrum dışında 1451'de Osmanlı topraklarına katıldı. **Kentin antik adı kaynaklarda 'Mobolia', 'Mobolla', 'Mogola' şeklinde geçer. Bu ad, giderek günümüzdeki 'Muğla' şekline dönüşmüştür. 'Muğla', Cumhuriyet'in ilanının ardından il olmuştur.**

403. Muradiye

Van'ın ilçesi '**Muradiye**'nin tarihi, MÖ 3000'lere dek uzanır. Hurriiler tarafından kurulan kent, Urartu, Med, Pers, Seleukos, Part, Roma, Bizans, Arap, Hakkâri Beyliği, Safevi egemenliklerini yaşadı. 16. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı.

'**Muradiye**'nin eski adı '**Bargiri**' idi.

404. Muratlı

Tekirdağ'ın ilçesi '**Muratlı**'nın tarihine ilişkin elde yeterli bilgi yoktur. **Muratlı**, 1957'de ilçe oluncaya kadar, Çorlu'nun bir bucağı idi.

405. Mustafakemalpaşa

Bursa'nın ilçelerinden '**Mustafakemalpaşa**'nın tarihi, MÖ 3000'li yıllara denk uzanır. Yerleşim Hititliler tarafından kuruldu. Bithynia, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Karesioğulları egemenliklerinden sonra 1336'da Osmanlı topraklarına katıldı.

‘Kirmastoria’, ‘Kirmastiya’, ‘Kirmastı’ diye anılan yerleşimin adı, 1922’de Yunan işgalinden kurtarıldığında **‘Mustafakemalpaşa’**ya dönüştürüldü.

406. Muş

‘Muş’ ilinin ne zaman kurulduğu ve adının nereden geldiğine ilişkin bilgi yoktur. Ancak, yörenin Asur devletince MÖ 13. yüzyılda **‘Nairi’** adıyla anıldığı, daha sonra da **‘Toron’** diye adlandırıldığı bilinmektedir. Yöre, sırasıyla Urartu, Med, Pers, Makedonya, Roma, Part, Arsakesler, Bizans, Arap, Selçuklu, Eyyubi, Safevi egemenlikleri yaşadı. 1514’te Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet döneminde il oldu.

407. Nallıhan

Ankara’nın ilçelerinden **‘Nallıhan’**ın eskiden küçük bir yerleşim merkeziyken sınırları içinden geçen **‘Nal Deresi’** ya da **‘Nallısu Deresi’** adlı akarsuyun geçtiği yerleşim, 19. yüzyılın sonlarında Ankara’nın merkez sancağına bağlı gelişmemiş bir kaza merkezi durumundaydı. Günümüzde ilçenin konulduğu alan, Bağdat Seferi’nden dönen **Nasuh Paşa’nın Nal Deresi** vadisinde yaptırdığı büyük bir hanın etrafında gelişerek büyüdü. **Kent, adını işte bu ‘Nallı Han’ diye anılagelen handan almış ve ‘Nallıhan’ adı oluşmuştur.**

408. Nazımiye

Tunceli’nin ilçesi **‘Nazımiye’**nin Bizans döneminde de yerleşme merkezi olduğu biliniyor. 1473’te Osmanlı topraklarına katıldı. Eski adı **‘Kızılkilise’**ydi.

409. Nazilli

Aydın'ın ilçesi 'Nazilli'nin tarihi Aydın ile aynıdır. Antik-çağ'da İonia diye anılan bölgede yer aldı. 1425'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Kent yakınlarında antik 'Mastaura' kentinin kalıntıları vardır.

410. Nevşehir

'Nevşehir'in tarihi Neolitik Çağ'a (MÖ 8000-5500) kadar uzanır. Hitit, Frig, Kimmer, Med, Pers, Kapadokya, Pontus, Roma, Bizans, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği, Karamanlı, Kadı Burhaneddin egemenliklerinin ardından 1515'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Kente Hitit döneminde 'Nysa', 'Nisya' adları verilmişti. Günümüzdeki kent alanında, Kale eteğinde Muşkara adlı köyde doğan Osmanlı sadrazamı, 'Lale Devri'nin ünlü siması 'Nevşehirli Damat İbrahim Paşa' döneminde, sadrazamın doğduğu köy olağanüstü bir hızla gelişti ve 1726'dan sonra 'Yeni şehir' anlamına 'Nevşehir' adıyla anıldı. 'Nevşehir' 1954'te il olmuştur.

411. Niğde

'Niğde'nin tarihi Neolitik Çağ'a dek uzanır (MÖ 8000-5500). Hitit, Tabal Krallığı, Asur, Kilikya, Med, Pers, Kapadokya Krallığı, Pontus, Roma, Bizans, Sasani, Arap, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği, Karamanlı, Kadı Burhaneddin egemenliklerini yaşadı. 1466'da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent, başlangıçta 'Nahida', 'Nakida', 'Nekide' gibi adlarla anıldı. Araplar kentin adını 'Nikde' şeklinde söyleyip yazdılar. Türkler adı 'Niğde'ye dönüştürdü ve ad öylece kaldı.

412. Niksar

Tokat'ın ilçesi '**Niksar**'ın tarihi geçmişİ Tokat ile aynıdır. Pontus döneminde önemli bir yerleşimdi. Roma, Bizans egemenliklerinden sonra Danişmendlilerin merkezi oldu. İlhanlı ve Eretna Beyliği'nin egemenliklerini yaşayan ilçe 1413'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Antikçağ'da '**Kaberia**', sonra '**Diaspolis**' olan adı, Bizans döneminde '**Neokaisareia**' (Yeni Kayseri) iken, giderek '**Niksar**'a dönüştü.

413. Nurhak

Kahramanmaraş'ın ilçesi '**Nurhak**'ın tarihi, bağlı olduğu il ile aynıdır. 1990'larda ilçe oldu. **Nurhak** adı, '**Nur-u Hak**'tan türemiştir.

414. Nusaybin

Mardin'in ilçesi '**Nusaybin**'ın tarihsel geçmişi MÖ 3000. yıllara dek uzanır. Hurri, Mitanni, Arami, Asur, Med, Babil, Pers, Makedonya, Seleukos, Roma, Sasani, Bizans, Arap, Hamdani, Mervani, Selçuklu, Artuklu, Karakoyunlu, Akkoyunlu egemenliklerini yaşadı. 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı.

İlçenin bilinen en eski adı '**Nisibis**'tir. Araplar kenti '**Nasibeyn**' diye andılar. Osmanlı döneminde bir süre '**Nisibi**' denildikten sonra '**Nusaybin**' adı ortaya çıktı ve yerleşti.

415. Of

Trabzon'un ilçesi '**Of**'un tarihsel geçmişi bağlı olduğu il ile aynıdır. Kent, Miletoslular tarafından MÖ 3. yüzyılda bir ticaret kolonisi olarak kuruldu. Pontus, Roma, Bizans, Komnenoslar, Ceneviz egemenliklerini yaşadı. 1461'de **Fatih**

Sultan Mehmed tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin adı **'Of'un yerel bir sözcük olduğu sanılmaktadır.**

416. Oğuzeli

Gaziantep'in ilçesi **'Oğuzeli'nin tarihi bağlı olduğu ilçe ile aynıdır. 1936'da ilçe olan yerleşimin eski bir kalıntı üzerine kurulduğu sanılmaktadır. 'Oğuzeli' adı ilçe kurulurken resmi makamlar tarafından konulmuştur.**

417. Oltu

Erzurum'un ilçesi **'Oltu'nun tarihsel geçmişi Erzurum ile aynıdır. Kendi adıyla anılan 'Oltu taşı' ile ün yapmış ilçe, eskiden 'Oltisi' ve 'Olti' adlarıyla anıldı ve bu adlar giderek günümüzdeki 'Oltu'ya dönüştü.**

418. Ordu

'Ordu' ilinin tarihsel geçmişi MÖ 17. yüzyıla dek uzanır. Kentin bulunduğu yer ve yöresi o dönemde Kaska kavminin yurduydı. Miletoslular yörede deniz kıyısına aynı dönemde çeşitli ticaret kolonileri kurdular. Med, Pers, Pontus, Roma, Bizans, Danişmendli, Selçuklu, Komnenos egemenliklerinin ardından Fatih Sultan Mehmed tarafından 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet'ten sonra 1924'te il oldu.

Kent, günümüzdeki **'Bozukkale' yakınlarına, Miletoslularca 'Kotyora' adıyla kuruldu. Kenti, Türkler daha sonra kıyidan 10 km kadar içerideki 'Eskipazar' köyünün yerine yeniden kurdular ve yerleşime 'Bayramlı' adını verdiler. 'Bayramlı'nın deniz kıyısındaki iskelesi 'Bucak' adıyla bilindi. 'Bayramlı' giderek önemini yitirdi ve ilk adı olan 'Ordu' şeklinde anıldı. Bir deprem sonucu yıkılan ve yeniden inşa edilen kent, bundan sonra hep 'Ordu' adıyla anıldı.**

419. Orhaneli

Bursa'nın ilçelerinden **'Orhaneli'**nin MS 2. yüzyılda kurulmuş olduğu hesaplanmıştır. İlçenin bulunduğu yerleşim 1325'te **Orhan Gazi** daha şehzadeyken onun tarafından ele geçirilerek Osmanlı topraklarına katıldı. Bizans döneminde **'Hadrianoi'**, **'Hadriani'**, **'Atranos'**, **'Edranos'**, **'Adırnas'**, **'Atranos'** gibi adlarla anıldı. Cumhuriyet döneminde kente **'Beyce'** adı verildi, bu ad daha sonra **Orhan Gazi'ye** atfen **'Orhaneli'** yapıldı.

420. Orhangazi

Bursa'nın ilçelerinden **'Orhangazi'**nin tarihi, Bursa ile aynı bir gelişme çizgisindedir. Burası, Bizans döneminde İznik Gölü kıyısına yer alan küçük bir yerleşim olarak kuruldu. 1326'da **Orhan Gazi** tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Osmanlı döneminde kent yörenin ortak bir alışveriş ve pazar yeri durumundaydı. Bu nedenle başlangıçta **'Pazarköy'** adı verildi. Adı, 1919'da **'Orhan Gazi'nin** adından hareketle **'Orhangazi'** olarak değiştirildi.

421. Osmancık

Çorum'un ilçesi **'Osmancık'**ın tarihsel geçmişi bağlı olduğu il ile benzerlik gösterir. Hitit, Pontus, Roma, Bizans gibi egemenliklerden sonra 10. yüzyıldan itibaren bölgeye Türkler yerleşmeye başladı. Danişmentli, Selçuklu, Eretna Beyliği, Kadı Burhaneddin dönemlerinin ardından 1398'de Osmanlı topraklarına bağlandı. Adı, başlangıçta yerleşime bir kale yaptıran komutan Aflan'ın adından **'Alfan'** diye anıldı. Ardından **'Aflonos'**, **'Eflanos'** denildi. **'Osmancık'** adı Türkler zamanında oluşmuştur.

422. Osmaneli

Bilecik'in ilçesi '**Osmaneli**' tarihsel yönden Bilecik ile benzerlik gösterir. Yöre ve yerleşimin bulunduğu alan Frig, Pers, Bithynia, Roma, Bizans egemenliklerini yaşadı. 1308'de Osmanlı devletinin kurucusu **Osman Gazi** tarafından ele geçirildi.

Burasının bilinen ilk adı '**Malagina**'dır. Sonraları '**Laukai**' ve '**Lefke**' adlarıyla anıldı. 1913'te **Osman Gazi'nin** anısına adı '**Osmaneli**' yapıldı.

423. Osmaniye

'**Osmaniye**' ilinin tarihi Hitit ve Asurlulara dek uzanır. Kent sınırları içinde çok sayıda tarihi kalıntı mevcuttur. Yöre ve yerleştiği kent alanına **Yavuz Sultan Selim** döneminde Osmanlılara bağlandı (16. yüzyıl başları). 19. yüzyılda Adana vilayetinin Cebelibereket sancağına bağlı bir kaza iken Cebelibereket Cumhuriyet döneminde ilk yapıldı, daha sonra (1933) bu ilin kaldırılıp ilçe yapılarak '**Osmaniye**' adıyla Adana'ya bağlandı.

Kent, aslında konargöçer Türkmen boylarının '**Haciosmanlı**' adındaki köy ve çevresine yerleşmeleri sonucu gelişip olduğundan daha sonra '**Osmaniye**' adını aldı. '**Osmaniye**' Türkiye Cumhuriyeti'nin il statüsüne geçen son illerinden biri olmuştur (1996).

424. Osmanpaşa

Yozgat'ın merkez ilçesine bağlı olan Osmanpaşa, adını Plevne kahramanı **Gazi Osman Paşa**'dan alır. Bucağa 19 köy bağlıdır.

425. Özvatan

Kayseri'nin ilçesi 'Özvatan' 1990'da ilçe oldu. 'Özvatan' adının kim tarafından, niçin konulduğu hakkında bilgi yoktur.

426. Palu

Elazığ'ın ilçesi 'Palu'nun tarihi İlkçağ'a dek uzanır. O dönemde bu yörede 'Armamosata' adında bir yerleşme vardı. Yerleşme, Bizans döneminde 'Asmosata', daha sonraki dönemlerde de 'Aşmuşat' adıyla anıldı. Bir süre Arap egemenliğinde kalan yöre 1515'te Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin yakınlarındaki kalenin Urartu döneminden kaldığı sanılmaktadır. 'Palu' adının Arapça ya da yerel dillerden birinden geldiği sanılmaktadır.

427. Pamukkale

Denizli'nin çok yakınlarındaki (10 km) ilginç turizm merkezi 'Pamukkale', antik Hierapolis kenti sınırları içindedir. İlginç çanakçık ve saçaklarıyla Pamukkale travertenleri eni ve boyu yaklaşık 1 km olan geniş sekiler görünümündedir. Dünyada başkaca bir benzeri yoktur.

428. Pasinler

Erzurum'un ilçesi 'Pasinler'in tarihi, İlkçağ'a dek uzanır. İskitler tarafından yapılan kent Urartu, Bizans, Arap, Ermeni, Gürcü, Saltuklu, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği, Karakoyunlu, Timur, Akkoyunlu, Safevi egemenliklerini yaşadı. 1514'te Osmanlı topraklarına katıldı. 'Pasinler' adı, ilk adı olan 'Phasiane'den gelir. İlçe merkezinin adı 'Hasankale' ise, İlhanlı Sultanı Emir Hacı Togay'ın oğlu 'Hasan'dan kaynaklanmaktadır.

429. Paşalimanı Adası

Marmara Denizi'nde Marmara takımadaları arasında Marmara Adası'ndan sonraki en büyük ada olan **'Paşalimanı'** yönetim olarak Erdek ilçesi sınırları içindedir. **'Paşalimanı Adası'** adını, Osmanlı döneminde sefer esnasına buradaki uygun limana demirleyen Osmanlı donanmasındaki amiral gemisinden (Kaptanıderya'nın gemisi) alır.

430. Patnos

Ağrı'nın ilçesi **'Patnos'**un tarihi, Ağrı ile aynıdır. Çeşitli uygarlıklardan sonra 1514'te Osmanlı topraklarına katıldı. **'Patnos'** adının yerel dillerden oluştuğu sanılmaktadır.

431. Pazar (Rize)

Rize'nin ilçesi **'Pazar'**ın tarihi, İlkçağ'a dek uzanır. MÖ 7. yüzyılda Miletoslular tarafından bir ticaret kolonisi olarak kuruldu. Pontus Krallığı, Bizans, Komnenos egemenliklerinin ardından 1461'de Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. **'Pazar'**ın bilinen en eski adı **'Atina'** idi.

432. Pazar (Tokat)

Tokat'ın **'Pazar'** kazası 1987'de ilçe oldu. İlçe adını eskiden beri yörece ünlü olan pazarında almıştır.

433. Pazarcık

Kahramanmaraş'ın ilçesi **'Pazarcık'**, çok eski bir yerleşim alanında yer alır. Ancak kent yeni bir yerleşmedir. Adı, mülki idare amirlerince konulmuştur.

434. Pazarlar

Kütahya'nın ilçesi **'Pazarlar'** 1990'da aynı addaki kasaba ilçe yapılarak kurulmuştur.

435. Pazaryolu

Erzurum'a bağlı **'Pazaryolu'** ilçesi, eskiden bir bucak iken 1989'da ilçe olmuştur.

436. Pendik

İstanbul'un ilçelerinden **'Pendik'**in tarihinin Neolitik döneme kadar gittiği saptanmıştır (MÖ 5000). **'Pendik'**in bilinen ilk adları **'Pandikhion'** ve **'Pantchium'**dur.

437. Perşembe

Ordu'nun ilçesi **'Perşembe'**nin tarihi İlkçağ'a dek uzanır ve Ordu ile benzerlik gösterir. MÖ 8. yüzyılda Miletoslular tarafından bir ticaret kolonisi olarak kuruldu. Çeşitli egemenlik ve uygarlıkların ardından 1461'de Fatih Sultan Mehmed tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. İlk adı **'Vona'** olan yerleşime 1945'te **'Perşembe'** adı verilmiştir.

438. Pervari

Siirt'in ilçesi **'Pervari'**nin tarihi İlkçağ'a dek uzanır. MÖ 6. yüzyıldan itibaren Pers, Makedonya, Seleukos, Part, Roma, Sasani, Bizans, Mogol egemenliklerini yaşadı. 1514'te Osmanlı topraklarına katıldı. **'Pervari'**, bilinen ilk adı **'Bervade'**den oluşmuştur.

439. Pınarbaşı

Kayseri'nin '**Pınarbaşı**' ilçesinin tarihi bağlı olduğu il ile benzerlik gösterir. Önceleri **Sultan Abdülaziz**'in tahta çıktığı yıl (1861) kaza statüsü verildiğinden '**Aziziye**' adıyla anıldı. Adı '**Aziziye**' olan öteki yerleşimlerle karıştırılmaması için bir süre de '**Sivasaziziyesi**' diye anıldı. Kayseri'ye bağlandıktan sonra **Zamantı Irmağının** kaynaklarına yakınlığı nedeniyle '**Pınarbaşı**' adı verildi.

440. Pınarbaşı

Kastamonu'nun ilçesi '**Pınarbaşı**'nın tarihi bağlı olduğu il ile aynıdır. 1987'de ilçe oldu. Adı, resmî makamlarca koyulmuştur.

441. Pınarhisar

Kırklareli'nin ilçesi '**Pınarhisar**'ın tarihsel geçmişi bağlı olduğu il ile aynıdır. Adını ilçe içerisindeki ünlü bir pınar suyundan alan '**Pınarhisar**' 1953'te ilçe olmuştur.

442. Polatlı

Ankara'nın ilçelerinden '**Polatlı**', çok eskilere uzanan bir tarihe sahiptir. İlçe sınırları içerisinde yer alan en eski yerleşim ise **Gordion**'dur (MÖ 3000). Yöre ve yerleşim, çeşitli egemenliklerin ardından Bizans, Danişmentli yönetimine girdi, 1516'da Osmanlı topraklarına katıldı. Yöreye demiryolu ulaştıncı küçük '**Polatlı**' köyü, İstasyon çevresinde hızla gelişti. '**Polat**'ın '**güçlü, kuvvetli, yavuz**' anlamına gelen bir sözcük olduğunu ve ilçenin adının bu addan kaynaklandığını öne sürenler vardır.

443. Polonezköy

İstanbul'da Anadolu yakasında, Beykoz ilçesi sınırları içinde yer alan köy statüsündeki **'Polonezköy'**, adını 17. yüzyılda Osmanlı devletine sığınan ve buraya yerleştirilen bir grup Polonyalı sığınmacıdan almıştır. **'Polonezköy'**, günümüzde İstanbul'un seçkin bir turizm merkezi durumundadır.

444. Posof

Ardahan ilinin ilçesi **'Posof'**un tarihi Ardahan ile aynıdır. Eski adı **'Duğur'** olan **'Posof'** birkaç kez Ruslar tarafından işgal edilmiştir.

445. Pötürge

Malatya'nın ilçelerinden **'Pötürge'**nin tarihine ilişkin fazla bilgi mevcut değildir. **Pütürge** olarak da bilinen ilçenin adının yerel bir dilden kaynaklandığı sanılmaktadır.

446. Pülümür

Tunceli'nin ilçesi **'Pülümür'**, Tunceli ile aynı tarihe sahiptir. 1473'te Osmanlı topraklarına katıldı. Eski adları **'Plomer'** ve **'Plümer'** şeklindeydi. **'Pülümür'** bu adlardan ortaya çıkmıştır.

447. Râmi

İstanbul'da Eyüp ilçesinde bir semt olan **'Râmi'** adını burada bulunan **'Rami Çiftliği'**nde almıştır. III. Selim zamanında buraya **'Râmi Kışlası'** diye anılan bir de kışla yapılmıştır.

448. Reşadiye

Tokat'ın ilçesi **'Reşadiye'**nin tarihi geçmişi Tokat ile aynıdır. 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı. Önceleri **'Eskefser'**

adını taşıırken 1909'da Osmanlı padişahı '**Sultan Reşad**' (V. Mehmed) tahta çıkınca adı '**Reşadiye**'ye çevrildi.

449. Rize

'**Rize**' MÖ 7. yüzyılda Miletoslular tarafından bir ticaret kolonisi olarak kuruldu. Part, Pontus, roma, Bizans, Danişmendli, Trabzon İmparatorluğu egemenliklerini yaşadı. Bölgenin batı kesimi 1461, doğu kesimi 1509'da Osmanlı topraklarına katıldı. Kent, bir ara '**Şannika**' adıyla anıldı (MÖ 180'den sonra). Ardından '**Rhizios**', '**Rhizus**' ve '**Rhiza**' denildi. En sonunda günümüzdeki '**Rize**' adı oluştu.

450. Rumelihisarı

İstanbul'da Rumeli yakasında, Bebek ile Baltalimanı arasında yer alan semt. Adını semtte bulunan ve **Fatih Sultan Mehmed** tarafından 1452'de yaptırılan '**Rumelihisarı**'ndan (**Boğazkesen Hisarı**, **Yenihisar**, **Yenicehisar**, **Başkesen Hisarı**, **Yeni Kale**, **Nikhisar**, **Güzel Hisar** gibi adlarla da anılır) alır.

451. Safranbolu

Zonguldak'ın ilçesi '**Safranbolu**' yöresinin tarihi MÖ 14. yüzyıla dek uzanır. Bithynia, Kimmer, Lidya, Pers, Roma, Bizans, Selçuklu, Candaroğulları egemenliklerinin ardından 1460'ta kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Osmanlılar döneminde yabancı ülkelere, özellikle İngiltere'ye ihraç edilen yıllık on tona yakın '**safran**' bu ilçe ve yöresinde yetiştiriliyordu. '**Safranbolu**' adı, bu '**safran**' bitkisinden kaynaklanır. Son yıllarda safran üretimi çok önemli ölçüde azalmıştır.

452. Sakarya

‘Sakarya’ adı, Sakarya Irmağı’nın İlkçağ’daki adı olan ‘Sangarios’tan gelir (Bkz. Adapazarı).

453. Salihli

Manisa’nın ilçesi ‘Salihli’nin tarihi Eski çağ’a dek uzanır. Antik adı bilinmeyen kent Hitit, Lidya, Kimmer, Pers, Make-donya, Seleukos, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Saruhan egemenliklerinin ardından 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. Kurtuluş Savaşı yıllarında iki yıldan fazla işgalde kalan kent, işgal biterken Yunanlılar tarafından baştan sona yakılıp yıkıldı. Cumhuriyet döneminde ‘Salihli’ adıyla yeniden kuruldu ve hızla gelişti.

454. Samandağı

Hatay’ın ilçesi ‘Samandağı’ Hatay ile aynı tarihsel geçmişe sahiptir. 1948’de ilçe oldu. Yakınındaki dağ nedeniyle ‘Samandağı’ diye adlandırıldı. Önceki adı ‘Süveydiye’ idi.

455. Samanpazarı

Ankara’da, Ankara Kalesi’nin güneyinde Kayabaşı mahallesi ile Anafartalar Caddesi’nin başlangıcı arasında yer alan ‘Samanpazarı’ semti kentin en eski semtlerindendir. ‘Atpazar’ semtini de içerir ve daha çok küçük atölyeleri, küçük el sanatları yapım yerlerini, dükkânları, eski yapılarıyla geleneksel dokusunu son zamanlara kadar koruyabilmektedir.

456. Samsat

Adıyaman’ın ilçesi ‘Samsat’ın tarihi, MÖ 17. yüzyıla dek uzanır. Hititlerden başlayarak çeşitli egemenlikler yaşadı.

1516'da Osmanlı topraklarına katıldı. Antik adı '**Samosata**'ydı. Bu adı Araplar '**Sümeysat**' şeklinde telaffuz etti. Türkler döneminde '**Samsat**' oluştu.

457. Samsun

'**Samsun**'un tarihi çok eski çağlara dek uzanır. Paleolitik Çağ'da yörede insanların yaşadığına ilişkin kanıtlar arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkarılmıştır. Yerleşme ve yöresi MÖ 17. yüzyılda Kaşkalar tarafından yurt edinilmişti. Miletos, Pers, Makedonya, Seleukos, Pontus, Roma, Bizans, Danişmendli, Selçuklu, Trabzon İmparatorluğu, Moğol, Pervaneoğulları, Kadı Burhameddin egemenliklerini yaşayan kent ve yöresi 1428'de kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. **Mustafa Kemal**, Kurtuluş Savaşı'na 19 Mayıs 1919'da burada başladı.

Kent, Miletoslular tarafından MÖ 7. yüzyılda '**Amissos**' adıyla kuruldu. Sonraları '**Simisso**', '**Samisun**' adlarıyla anıldı ve son olarak bu ad '**Samsun**'a dönüştü.

458. Sandıklı

Afyonkarahisar'ın ilçesi '**Sandıklı**'nın tarihi bağlı olduğu il ile benzerlik gösterir. Yöredeki yerleşmelerden en önemlisinin antik adı '**Brouzos**'du. Kent daha sonra '**Karasandıklı**' adıyla anıldı ve son olarak '**Sandıklı**' oluştu.

459. Sapanca

Sakarya ilinin ilçesi '**Sapanca**'nın tarihi bağlı olduğu il ile çok benzer. MÖ 13. yüzyılda kurulduğu bilinen yerleşim merkezinin antik adının, kıyısında yer aldığı Sapanca Gölü (**Sumonenala**) adından aldığı sanılmaktadır.

460. Saray (Tekirdağ)

Tekirdağ'ın ilçesi **'Saray'** Bizans döneminde küçük bir köydü. **'Saray'** adı yerel yöneticiler tarafından konulmuştur.

461. Saray (Van)

Van'ın **'Saray'** ilçesi, 1990'da kurulmuş yeni bir ilçedir. **'Saray'** adı mülki yöneticilerce uygun görülmüştür.

462. Sarayburnu

İstanbul'da kentin güneyinde, Boğaz girişindeki çıkıntılı alan **'Sarayburnu'** adını İstanbul'un kuruluşundan bu yana tarihi yarımada üzerine kurulan saraylardan alır. Sarayburnu çevresinde eski yerleşim kalıntıları vardır. Buraya Traklar **'Lygos'**, Megaralılar **'Byzantion'** kentini kurdu. **Byzantion'**un en önemli limanı **'Neorion'** da Sarayburnu'ndaydı.

463. Sarayönü

Konya'nın ilçesi **'Sarayönü'**nün tarihiyle ilgili ayrıntılı bilgi yoktur. 1959'da ilçe oldu, ilçenin güneyindeki **'Halıcı'** kasabası **'Ladik halıları'** ile ünlüdür.

464. Sarıkaya

Yozgat'ın ilçesi **'Sarıkaya'**nın tarihi Hitit dönemine dek iner. Hitit, Pers, Makedonya, Seleukos, Galat, Roma, Bizans, Danişmentli, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği egemenliklerinden sonra Osmanlı topraklarına katıldı. 1957'de **'Sarıkaya'** adıyla ilçe oldu.

465. Sarıkamış

Kars'ın ilçesi 'Sarıkamış'ın tarihi, Urartulara dek uzanır. 'Sarıkamış' adının ilçe yakınlarındaki bir sazlığın adından kaynaklandığını öne sürenler vardır.

466. Sarıveliler

Karaman'ın ilçesi 'Sarıveliler', 1990'da ilçe oldu. Adını aynı addaki bir köyden almıştır.

467. Sarıyer

İstanbul'un ilçelerinden 'Sarıyer' eski bir tarihe sahip olmakla birlikte asıl gelişmesini Osmanlı döneminde sağlamıştır. Bizans döneminde çoğu ufak bir balıkçı köyü niteliğindeki **Stenos** (İstinye), **Therappia** (Tarabya), **Kleithra tou Pontou** (Kireçburnu) idi. 17. yüzyılda ilçenin kıyılarına saraylar, köşkler yapımına girildi. 19. yüzyılda ise özellikle kıyı kesimlerine yabancı elçilikler için yazlıklar yapıldı. Bu arada Trakya'dan kumaş boyama ustalarının yer aldıkları kırk kişilik bir aile Emirgan ile Baltalimanı arasına iskan edildi ve böylece 'Boyacıköy' oluştu.

Halk arasında 'Sarıyer' adının 'yörenin sarımsı renkteki toprağından kaynaklandığı' söylenir. Gerçekten de ilçe sınırları içerisindeki toprağın rengi belirgin bir biçimde sarıya çalar. Bir başka halk y ada şehir efsanesine göre, bu ad 'Sarı Lira Yeri' deyiminden gelmedir. Omsalı döneminde, bir eğlence yeri olarak da ün salan yöreye zevklerinde düşkün paraları, altınları bol zenginler sık sık gelirlerdi. Bu zengin kişiler güçleri ölçüsünde 'sarı lira' da denilen 'altın' harcarlardı. 'Sarı Lira Yer' şeklindeki deyim, giderek 'Sarı Yer'e dönüştü ve en sonunda 'Sarıyer' adı oluştu.

468. Sarız

Kayseri'ye bağlı '**Sarız**' ilçesi ve yöresinin tarihine ilişkin yeterli bilgi yoktur. Eskiden Pınarbaşı ilçesinin bir bucağı olan ilçe, bu statüsünü 1946'da kazandı. İlçe, '**Sarız**' adı verilen bir vadiye kuruluydu. '**Köyyeri**' olan eski adı, bu vadi ve '**Sarız Çayı**'nın adından esinlenerek konulmuştur.

469. Seferhisar

'**İzmir**'in ilçesi '**Seferihisar**' MÖ 10. yüzyılda **Teos** adıyla kuruldu. Lidya, Pers, Makedonya, Seleukos, Roma, Bizans egemenliklerinin ardından 1426'da Osmanlı topraklarına katıldı. Önceki adı '**Sifrihisar**' ya da '**Sivrihisar**' şeklindeyken bu ad sonradan '**Seferhisar**'a dönüştürüldü.

470. Selçuk

İzmir yakınlarındaki ünlü **Efes (Ephesos)** liman kenti Antikçağ'da ve sonrasında yüzyıllarca yörenin en önemli bir merkezi durumundaydı. İzmir'e bağlı bir ilçe olan '**Selçuk**', Efes'e bağlı olarak doğdu ve gelişti. MS 5. yüzyılda inşa edilen **St. Jean** kilisesinin yer aldığı **Ayasaluğ (Haigios Theologos) Tepesi**, zamanla bir başka yerleşme olarak ortaya çıkmaya başladı. Limanı artık tamamen alüvyonlarla dolan ve önemini kaybeden **Efes** liman kenti oldu. Bizanslılar **Aysaluğ** tepesine bir kale yaptılar. Kale, 11. yüzyılda Selçuklular'ın eline geçti. 1348'de Aydınoğullarının bir ticaret merkezi oldu. 1426'da da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. 19. yüzyılda **Aysaluğ** bir nahiye (bucak) merkeziydi. Merkez kısa bir süre için **Çirkince (Şirince)** köyüne taşındı. Yöreye demiryolu geldiğinde **Aysaluğ** yine nahiye merkezi oldu. 1914'te adı '**Selçuk**' şeklinde değiştirildi. **Selçuk**, 1957'de ilçe statüsünü kazanmıştır.

471. Selendi

Manisa'nın bir ilçesi olan '**Selendi**'yle ilgili yeterli tarihsel bilgi mevcut değildir. İlçenin bir İlkçağ kenti olan '**Silendos (Salandas)**'ın kalıntıları üzerinde olduğu bilinmektedir. Osmanlı döneminde adını bu Antik yerleşimden alan ve nahiye statüsünde bulunan **Silandos**, günümüzde '**Karaselendi**' diye anılan köydeydi. Daha sonra nahiye merkezinin taşındığı kasaba, '**Selendi Çayı**' vadisinde kurulu gelişmemiş bir yerleşmedir.

472. Selim

Kars'ın ilçesi '**Selim**', 1957'de ilçe oldu. Tarihine ilişkin yeterli bilgi yoktur. '**Selim**' adı yerel yöneticilerce verilmiştir.

473. Selimiye

İstanbul'da Haydarpaşa ile Üsküdar arasında yer alan semte bu ad, 19. yüzyılın başlarında yaptırılan ve '**Selimiye**' diye anılan cami ile **aynı addaki kışlanın adından almıştır**. Burası 1854-1856 arası Kırım Savaşı sırasında hastane, daha sonraları askeri okul, karargâh olarak da kullanılmıştır.

474. Seydişehir

Konya'nın bir kazası olan '**Seydişehir**'in tarihi İlkçağ'a dek ulaşır. Hominidlerin yaşadığı yöre, Selçuklu, Hamitoğulları, Eşrefoğulları, Osmanlı, Karamanlıların egemenliklerinin ardından, **Fatih Sultan Mehmed** tarafından 1466'da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Önceleri sıradan ve ufak bir yerleşimken, buraya 14. yüzyıl başlarında gelen **Horasanlı Seyyid Harun** yörede önemli bayındırlık etkinlikleri gerçekleştirdi. Ve onun

anısına kente ‘Seydişehir’ adı verildi. Bu ad giderek ‘Seydişehir’e dönüştü.

475. Seyhan

Cumhuriyet’ten sonra ‘Adana’ kısa süre bu adla anılmıştır.

476. Seyitgazi

Eskişehir’in ‘Seyitgazi’ ilçesinin tarihi İlkçağ’a dek uzanır. Frig, Lidya, Pers, Makedon, Seleukos, Galat, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Osmanlı, Karamanlı egemenliklerinden sonra 14. yüzyılda kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Adını ilçe sınırları içinde bir çarpışma sırasında öldüğü ve buraya gömüldüğüne inanılan **Seyyid Battal Gazi**’den alır.

477. Sındırgı

Balıkesir’in ilçesi ‘Sındırgı’nın tarihi İlkçağ’a dek uzanır. İlçe ve yöresi Lidya, Pers, Büyük İskender, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerini yaşadı. 1323’te Osmanlı topraklarına katıldı.

İlçe, adı eskiden ‘**Koruköy**’ olan yerleşimde kurulup gelişti. Üzerinde bulunduğu ovayla birlikte ‘Sındırgı’ adını aldı.

478. Side

Antalya’ya bağlı Manavgat ilçesinin merkez bucağına bağlı bir köy olan Eskiantalya (Selimiye) köyü ve çevresinde yer alan ‘Side’ İlkçağ’da Anadolu’nun Pamphyla bölgesindeki önemi bir antik kentti. ‘Side’ Eski Yunancada ‘nar’ anlamına gelir. Burada, Yunanlı kolonicilerden önce eski bir yerli Anadolu halkı yaşıyor ve **kendilerine özgü bir dil kullanıyorlardı**. Kent tarih boyunca çok önemli bir kültür, bilim ve yö-

netim ve de sanat merkezi olma niteliğini korudu. ‘Side’, antik kalıntılarıyla dünyanın en önemli arkeolojik öğelerini içeren bir antik yerleşim olarak kabul görmektedir.

479. Siirt

‘Siirt’ ilinin tarihi İlkçağ’a dek ulaşır. Kent ve yöresi MÖ 3000’lerde Hurilerin yurduydı. Nairi konfederasyonu, Hubiskiye Krallığı, Şupria Krallığı, Asur, Kimmer, İskit, Med, Pers, Makedonya, Part, Roma, Sasani, Emevi, Abbasi, Arap emirlikleri, Bizans, Artuklu, İlhanlı, Eyyubi, Karakoyunlu, Şerefhanlar gibi çok değişik egemenli, uygarlık ve istilaları yaşadı. 1514’te Osmanlı topraklarına katıldı.

‘Siirt’; ‘Kert’, ‘Esard’, ‘Saird’, ‘Siird’, ‘Seerd’, ‘Sairt’, ‘Söört’, ‘Seerd’ gibi çok değişik adlarla anıldı. Zamanla ‘Siirt’ adı oluştu ve bu ad benimsendi.

480. Silivri

İstanbul’un ilçelerinden ‘Silivri’nin tarihi MÖ 14. ve 13. yüzyıllara dek uzanır. Trak, Megaralılar, Delos Birliği, Büyük İskender, Roma, Bizans egemenliklerini yaşadı. 1453’ten sonra Osmanlı topraklarına katıldı.

Eski Trak dilinde ‘Bria’ sözcüğü ‘kent’ anlamına gelir ve sözcük ilçenin ilk adı ‘Slymbria’da ‘soek’ olarak kullanıldı. ğına göre Türkçe anlamı ‘Slym’in kenti’ ya da ‘Slym kenti’dir. Bizans İmparatoru Arcadius kente eşinin adını vererek ‘Eudoksiapolis’ yapmak istediye de bu ad tutmadı. İlk ad önce ‘Slimbiry’e, sonra da ‘Silivri’ye dönüştü.

481. Silvan

Diyarbakır’ın ilçesi ‘Silvan’ın tarihi Diyarbakır ile büyük benzerlik gösterir. Asurlular tarafından kurulduğu sanılan kent ve yöresi 1517’de Osmanlı topraklarına katıldı. Kent,

Bizans döneminde ‘**Oartyopolis**’ adıyla anıldı. Araplar kente ‘**Meyyafarkin**’ adını koydular. ‘**Silvan**’ sözcüğünün ise yerel bir sözcük olduğu tahmin edilmektedir.

482. Simav

Kütahya’nın ilçesi ‘**Simav**’ın tarihi Kalkolitik Çağ’a dek (MÖ 5500-3500) uzanır. Tarih içinde Bizans ile Germiyanoglu Türk Beyliği kent ve yöresi için çok sayıda savaşlar yaptı ve kent 14. yüzyılın ortalarında Germiyanogullarına bağlandı. 1429’da ise kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent başlangıçtan günümüze ‘**Abbaeittis**’, ‘**Synaos**’, ‘**Sindos**’ gibi değişik adlarla anıldıktan sonra zamanla günümüzdeki ‘**Simav**’ adı oluştu ve benimsendi.

483. Sincan

Ankara’nın ilçelerinden ‘**Sincan**’ yeni bir yerleşim merkezidir. Bir tren istasyonu oluşu ve başkent Ankara’ya yakınlığı nedeniyle inanılmaz bir hızla gelişmiş ve Ankara metropolü içerisinde yer alan bir ilçe konumuna gelmiştir. ‘**Sincan**’ adının yerel yöneticilerce konulmuş olduğu sanılmaktadır.

484. Sinop

‘**Sinop**’un tarihi İlk Tunç Çağı’na dek (MÖ 3500-2000) uzanır. Kaşka, Miletos, Lidya, Pers, Büyük İskender, Pontus Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Trabzon Rum İmparatorluğu, Pervaneogulları, Candarogulları egemenliklerini yaşadı. 1461’de kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent MÖ 7. yüzyılda Miletoslular tarafından bir ticaret kolonisi olarak ‘**Sinope**’ adıyla kuruldu. Adını, bir **Amazon kraliçesi** olan ‘**Sinope**’den aldı. Mitolojiye göre kente adını veren Yunan Tanrısı **Asopos**’un kızlarından ‘**Sinope**’dir. Bu

ad, günümüze dek ulaşmış ve çok küçük bir değişikliğe uğrayarak ‘Sinop’ şeklini almıştır.

485. Sirkeci

İstanbul’da 2008’e kadar Eminönü ilçesinin bir semti olan ‘Sirkeci’, Bahçekapı ile Sarayburnu arasında yer alır. Bizans surlarının semtteki bölümü 19. yüzyılda demiryolu ve Sirkeci Garı’nın yapımı esnasında yıktırılmıştır. Semt, ‘Sirkeci’ adını burada bir zamanlar sayıları fazlaca olan sirke imalathanelerinden almıştır.

486. Sivas

‘Sivas’ın tarihi Neolitik Çağ’a dek (MÖ 8000-5500) kadar uzanır. Hatti, Hitit, Kimmer, İskit, Med, Pers, Büyük İskender, Kapadokya Krallığı, Pontus Krallığı, Roma, Part, Sasani, Bizans, Danişmendli, Mengücek, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği, Kadı Burhaneddin, Timür, Akkoyunlu egemenliklerini yaşadı. 15. yüzyılın sonlarında Osmanlı topraklarına katıldı.

İlk yerleşim ‘Kabeira’ ya da ‘Kaberia’ adıyla kuruldu. İlk antik adları ‘Megapolis: Büyük Kent’, ‘Diopolis: Tanrı Zeus’un kenti’ şeklindeydi. Daha sonra ‘Sebasteia’ oldu. Bazen de ‘Megapolis-Sebasteia’ adı kullanıldı. Türk döneminde bu ad en sonunda ‘Sivas’ (kimilerince bu ad ‘Sivas’ şeklinde de yazılır) şeklini aldı.

487. Siverek

Şanlıurfa’ya bağlı ‘Siverek’ ilçesinin tarihi Şanlıurfa ile hemen hemen aynıdır. Sümer, Hitit, Akat, Asur, Hurri, Mitanni, Roma, Bizans, Sasani, Arap, Selçuklu, Urfa Kontluğu, Zengiler, İlhanlı, Timur, Memlûklü, Akkoyunlu, Safevi egemenliklerini yaşadı. 1535’te Osmanlı topraklarına katıldı.

Kent, tarih boyunca ‘**Savavorah**’, ‘**Sevavorah**’, ‘**Sevaverek**’, ‘**Sebaberek**’, ‘**Subeyda**’ gibi adlarla anıldıktan sonra ‘**Siverek**’ adı oluştu ve benimsenerek öyle kaldı.

488. Sivrice

Elazığ’ın ilçesi ‘**Sivrice**’nin tarihiyle ilgili yeterli bilgi çok azdır. İlçe merkezi daha önce ‘**Kürk köy**’deydi.

489. Sivrihisar

Eskişehir’in ilçesi ‘**Sivrihisar**’ın tarihi Hitit dönemine dek uzanır ve ilçe bağlı olduğu ilin tarihiyle aynı çizgi üzerinde yer alır. Yöredeki en eski yerleşme ‘**Pessinus**’ idi. Buras Bizans ile Selçuklular arasında birçok kez el değiştirdi. Kent, kuruluşundan başlayarak ‘**Sallopa**’, ‘**Abrustula**’, ‘**Spalia**’ gibi adlarla anıldı. Bizans döneminde ise ‘**İustiniapolis**’ adı verildi. Kente Bizanslılar antik ‘**Pessinus**’ kentinin taşlarından bir kale inşa ettiler. Kentin Türkler tarafından bu kale nedeniyle ‘**Sivrihisar**’ diye adlandırıldığı sanılmaktadır.

490. Soma

Manisa’nın ‘**Soma**’ ilçesinin tarihine ilişkin fazla bilgi yoktur. İlçenin eski adı ‘**Germe**’ idi.

491. Söke

Aydın’ın ilçesi ‘**Söke**’nin tarihi MÖ 12. yüzyıla dek uzanır. Karlar, İonlar, Lidya, Pers, Makedonya, Seleukos, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Menteşeoğulları, Aydınoğulları egemenliklerini yaşadı. 1426’da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Başlangıçta kent ‘**Maindropolis**’, ‘**Sokai**’ gibi adlarla anıldı. Selçuklular ise buraya ‘**Akçaşehir**’ adını verdiler. Bir

Türk boyunun reisi olan **Süleyman Şah**, kente dedesinin adı olan **‘Söke Bey’in anısına ‘Söke’ adını verdi** ve bu ad benimsenerek günümüze dek ulaştı.

492. Suadiye

İstanbul’da, Anadolu yakasında, Kadıköy’ün ilçesi olan **‘Suadiye’**, adını semtteki **‘Suadiye Camii’**nden alır. 19. yüzyılda bir paşanın kızı olan **‘Suadiye’** genç yaşta verem hastalığından ölünce, babası onun anısına bir cami yaptırdı ve caminin olduğu semt o günden sonra **‘Suadiye’** adıyla anıldı.

493. Sultanbeyli

İstanbul’un **‘Sultanbeyli’** ilçesi, 1992’de ilçe konumuna getirildi. Eskiden **Kartal’a** bağlı aynı addaki bir köydü.

494. Sultandağı

Afyonkarahisar’ın ilçesi **‘Sultandağı’**, 1958’de ilçe oldu. Eski adı **‘İshaklı’** olan kasaba ilçesinin kuzeydoğusunda kaldı. Adını **‘Sultan Dağı’**ndan almıştır.

495. Sultanhisar

Aydın’ın ilçesi **‘Sultanhisar’**ın tarihi Aydın ile aynıdır. Antik adı **‘Nysa’** olan kentin kalıntıları ilçe yakınındadır. Sultanhisar adı Türkler tarafından verilmiştir.

496. Sungurlu

Çorum’un ilçesi **‘Sungurlu’**, il ile aynı tarihi geçmişe sahiptir. Eskiden **‘Budakoğlu’** adını da taşıyan ilçe **‘Sungurlu’** adını aynı addaki bir ünlü aileden almıştır.

497. Susurluk

Balıkesir'e bağlı '**Susurluk**'un tarihiyle ilgili fazla bilgi elde mevcut değildir. İlçenin adı eski kaynaklarda '**Fırt**' şeklinde geçer. Yerleşme 19. yüzyılın sonlarında ve Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde '**Susıǵrılık**' adıyla anılan bir köydü. Bu ad sonradan '**Susurluk**' şeklinde değiştirilmiştir.

498. Suşehri

Sivas'ın ilçesi '**Suşehri**'nin tarihi, Sivas ile aynıdır. İlçe eskiden '**Endires Çayı**' diye de bilinen '**Suşehri Çayı**'nın vadi-sinde kurulmuştur. Önceleri '**Endires**' diye adlandırılan yerleşim 1934'te ilçe statüsüyle Sivas'a bağlanmıştır.

499. Süleymaniye

İstanbul'da Eminönü ilçesi sınırları içinde, Beyazıt'ın Haliç'e bakan kesimindeki bir semt olan '**Süleymaniye**' adını **Kanuni Sultan Süleyman**'ın buraya yaptırttığı Süleymaniye Külüyesi'nden alır.

500. Sütçüler

Isparta'nın ilçesi '**Sütçüler**'in tarihi oldukça eskilere uzanır. 1391'de Osmanlı topraklarına katıldı. 1938'de ilçe oldu. Osmanlı döneminde '**Cebel**' adını taşıdı. Antik '**Adada**' kentinin kalıntıları ilçe yakınlarındadır. '**Sütçüler**' adı Cumhuriyet döneminde konulmuştur.

501. Şamran

Van'da Urartular döneminde yapılan ve günümüzde kullanılan 51 kilometre uzunluğundaki kanallar '**Şamran**' adıyla anılır. Günümüzdeki adı Asur Kraliçesi '**Şammuramat**'ın

adından gelir. Urartular ise kanalları ‘Menuai Pili’ (Menua Kanalı) diye adlandırmışlardı.

502. Şanlıurfa

‘Şanlıurfa’nın tarihi, Neolitik Çağ’a (MÖ 8000-5500) kadar uzanır. Hurri, Mitanni, Hitit, Arami (Bit-Adini Krallığı), Asur, Babil, Pers, Makedonya, Seleukos, Arap, Part, Roma, Bizans, Mervani, Selçuklu, Haçlı Kontluğu, Zengi, Eyyubi, Harzem, Timur, Safevi egemenliklerini yaşadı. 1514’te Osmanlı topraklarına katıldı. İlk adı ‘Edessa’ydı. Bu ad, ‘Orha’, ‘Orhai’ şeklinde de söylendi ve en sonunda ‘Urfa’ şeklini aldı. Kurtuluş Savaşı’nda gösterdiği kahramanlıklar nedeniyle 1984’te kente ‘Şanlıurfa’ adı uygun görüldü.

503. Şarkîkaraağaç

Isparta’nın ilçesi ‘Şarkîkaraağaç’ın oldukça eski olan tarihi, Isparta ile aynıdır. Antik adı ‘Neapolis’ti. Kenti Osmanlılar ‘Yalvaç’ ve ‘Karaağaç’ diye andı. 19. yüzyılda Denizli’nin Karaağaç (Acıpayam) ilçesiyle karışmaması için ‘Karaağaç-ı Şarki’ (Doğu Karaağacı) diye adlandırıldı. Bu ad sonradan ‘Şarkîkaraağaç’ oldu.

504. Şarköy

Tekirdağ’ın ilçesi ‘Şarköy’ Roma, Bizans dönemlerinin ardından 15. yüzyılın başında Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin antik adları ‘Tristasis’, ‘Tristatis’ şeklindeydi. ‘Şarköy’ adı Türk egemenliği esnasında verilmiştir.

505. Şebinkarahisar

Giresun’un ilçesi ‘Şebinkarahisar’ın tarihi bağlı olduğu Giresun’la birçok yönde benzerlik gösterir. İlçe, 1473’te Osmanlı

topraklarına katıldı. Cumhuriyet'ten sonra il oldu ve 1934'te ilçe statüsüyle Giresun'a bağlandı.

İlçe sınırlarında MÖ 1. yüzyılda Romalıların 'Colonia' adıyla inşa ettikleri kale, çevresinde bir yerleşim oluşmasına yol açtı. Yerleşmeyi eski Arap belgeleri '**Kaluniya**' diye adlandırdı. Kimi kaynaklarda ise bu ad Eski Yunancada '**kara kale**' anlamına gelen '**Maurokastron**' şeklinde geçti. Türkler kente '**Karahisar**' dediler. Bir ara '**Garasaris**' diye de anılan ilçeyi '**Karahisar**' adını taşıyan öteki yerleşimlerden ayırmak için '**Şarkikarahisar**' ya da '**Karahisar-ı Şarki**' adı kullanıldı. Topraklarındaki '**şap**' yataklarının bolluğu nedeniyle '**Şabeynkarahisar**' diye de anılan yerleşimin adı en sonunda '**Şebinkarahisar**'a dönüştü.

506. Şereflikoçhisar

Ankara'nın '**Şereflikoçhisar**' ilçesinin tarihi MÖ 3000'lere, Hattilere dek uzanır. Çeşitli egemenliklerden sonra 15. yılın ikinci yarısında Osmanlı topraklarına katıldı. Eskiden '**Koçhisar**' adını taşıyordu.

507. Şırnak

Güneydoğu'daki '**Şırnak**' (Şırnak da denir) 1937'de ilçe, 1990'da il oldu. Tarihi, Neolitik çağ'a (MÖ 9000-5500) dek uzanır. Çeşitli egemenliklerin ardından 16. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. '**Şırnak**' adının yerel bir sözcük olduğu ifade edilmektedir.

508. Şile

İstanbul'un ilçesi '**Şile**', İlkçağ'da Bithynia Krallığı'na bağlı bir yerleşimdi. MÖ. 1. yüzyıldan itibaren Roma, Bizans, Selçuklu, Haçlı egemenliklerini yaşadı. 1400'de Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin bulunduğu yerleşimin adı İlkçağ'da da

‘Philee’ idi. Bu ad günümüze hemen hiç değişmeden, küçük bir şive farkıyla ‘Şile’ şeklinde ulaşmıştır.

509. Şiran

Gümüşhane’nin ilçesi **‘Şiran’**ın tarihiyle ilgili ayrıntılı bilgi çok azdır. Osmanlılardan önce **‘Kherison’** ya da **‘Kheriana’** diye anıldı. Osmanlı döneminde ise uzun süre **‘Karaca’** adını taşıdı. **‘Şiran’** adını ilçedeki aynı adı taşıyan çaydan almıştır.

510. Şişli

İstanbul’un ilçelerinden **‘Şişli’** kentin yeni sayılabilecek yerleşimlerden ve ilçelerindendir. İlçenin sınırları içinde Osmanlı devletinin son zamanlarına kadar önemli bir iskan etkinliği olmadı. 19. yüzyılda Elmadağ, Harbiye, Osmanbey, Maçka, **Tatavla (Kurtuluş)**, **Pangaltı (Bankaaltı)** semtlerinin belirmesinin ardından **‘Şişli’** semti yavaş yavaş oluştu. 20. yüzyılda semt hızla gelişti. Bu gelişim Cumhuriyet ile birlikte daha da hızlandı. Semt, 1954’te **‘ilçe’** statüsünü kazandı. **‘Şişli’** adının, 20. yüzyılın başlarında bu semtte **‘şiş imal eden’** bir işletmeden kaynaklandığı söylenir.

511. Şirvan

Siirt’in **‘Şirvan’** ilçesinin tarihi, Siirt’le aynıdır. Çeşitli egemenliklerin ardından 1514’te Osmanlı topraklarına katılan **‘Şirvan’**ın eski adı **‘Küfre’** idi. **‘Şirvan’**ın yerel bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

512. Şuhut

Afyonkarahisar’ın ilçesi **‘Şuhut’**un tarihsel geçmişi ile ilgili yeterli bilgi yoktur. Bağlı olduğu il ile benzer bir tarihe sahip

olduğu sanılmaktadır. ‘Şuhut’ adının ilçenin antik adı olan ‘Synnada’dan kaynaklanmış olabileceği tahmin edilmektedir.

513. Tahtakale

İstanbul’da Eminönü ilçesinde Mısır Çarşısı’nın arkası ile Kapalıçarşı arasında yer alan geniş alanı kaplayan ‘Tahtakale’ semti, bu adı Osmanlı döneminden beri taşır. Semt, kimi günümüzde mevcut olmayan Bizans surlarının diplerinde irili ufaklı iş yerlerinin açılması sonucu oluştuğundan önceleri ‘hisar dibi, kale dibi’ anlamına ‘Taht-el Kal’a’ denilmiş, bu Osmanlıca tamlama giderek ‘Tahtakale’ye dönüşmüş ve öyle kalmıştır.

514. Taksim

İstanbul’un en büyük meydanlarından biri olan ‘Taksim’ Beyoğlu ilçesi sınırları içinde yer alır. Adını, 19. yüzyılda burada kurulan su dağıtım şebekesinden almıştır. Trabzon’un en büyük meydanlarından biri olan meydan da aynı nedenle ‘Taksim’ adını taşır.

515. Tarsus

İçel iline bağlı ilçe olan ‘Tarsus’un tarihi, Neolitik Çağ’a (MÖ 8000-5500) dek uzanır. Kizzuvatna, Hitit, Hurri, Asur, Kilikya, yerel prenslikler, Pers, Büyük İskender, Seleukos, Roma, Bizans, Arap, Selçuklu, Antakya Prensiği, tekrar Bizans, Karamanoğlu, Ramazanoğlu, Dulkadiroğlu, Karamanlı, Kilikya Rupen Krallığı, Memlûklü egemenliklerini yaşadı. 16. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin adı MÖ 2 binli yıllarda Tarsus kaynaklarında ‘Taşra’ diye anılır. Kent Antikçağ’da ‘Tarsos’, Roma döneminde ‘Tarsus’ diye anıldı ve bu ad günümüze değin değişmedi.

516. Taşköprü

Kastamonu'nun ilçesi **'Taşköprü'**nün tarihi, MÖ 18. ve 17. yüzyıla dek uzanır. Kaşka, Hitit, Frigya, Lidya, Pers, Pontus Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Çobanoğulları, Candaroğulları egemenliklerini yaşadı. 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı. Kent merkezine çok yakın bir alanda yer alan kalıntıların adı **'Pompeipolis'**tir. **'Taşköprü'** adı ise 14. yüzyılda Çobanoğulları tarafından yapılmış ve günümüzde de kullanılmakta olan **Gökırmak** üzerindeki köprünün adından gelir.

517. Tatvan

Bitlis'in ilçesi **'Tatvan'**ın tarihi, bağlı olduğu il ve Van iliyle benzerlikler gösterir. Van Gölü'nün güneybatısında yer alan ilçe, Birinci Dünya Savaşı esnasında, 1916'da kısa bir süre Rus işgalinde kaldı. 1918'de nahiye oldu. 1936'da ilçe statüsü kazanarak Bitlis'e bağlandı. **'Tatvan'** adının, kıyısında yer aldığı **'Van Gölü'**nün adı ile bağlantılı olduğu sanılmaktadır.

518. Tavas

Denizli'nin ilçesi **'Tavas'**ın tarihiyle ilgili yeterli bilgi olmamakla birlikte ilçenin Denizli ile yakın bir geçmişe sahip olduğu düşünülmektedir. **'Tavas'** adı, İlkçağ yerleşkesi olan **'Tabai'**den gelir. Bu yerleşke, önceleri **'Kaletavas'** ya da **'Tavas'** diye anıldı, ardından **Yarangüme** adlı yerleşime taşınarak adı **'Tavas'** oldu. **'Tabai'** antik kenti yakınlarında bulunan yerleşke ise 1959'da **'Kale'** adıyla oluşturulan ilçenin merkezi yapıldı.

519. Tavşanlı

Kütahya'nın ilçesi **'Tavşanlı'**nın tarihi, Kütahya ile aynıdır. Kent ve yöresi 1381'de Germiyanoglu egemenliğine girdi. Aynı yıl I. Murad'ın oğlu Şehzade Bayezid, Germiyanoglulardan Devlet Hatun ile evlenirken kent ve yöresi çeyiz olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Halk arasında **ilçe sınırları içerisinde çokça tavşan bulunmasından** ötürü ilçeye **'Tavşanlı'** adının verildiği yolunda bir söylence vardır.

520. Tefenni

Burdur'un ilçesi **'Tefenni'**nin tarihi, Burdur ile aynıdır. **An-tik adı 'Temennos'tur ve şimdiki adı buradan gelir.**

521. Tekirdağ

'Tekirdağ'ın tarihi, MÖ 3000'lere dek uzanır. Kenti Sisamlıların kurduğunu öne süren kaynaklar vardır. Trak, Pers, Odrys, Makedonya, Seleukos, Roma, Got, Bizans, Latin, Venedik, tekrar Bizans egemenliklerini yaşadı. 14. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin bilinen ilk adı **'Bizanthe'** idi. Yunanlılar tarafından **'Rhaidestos'**, Romalılar tarafından **'Rhaedestus'** diye adlandırıldı. Osmanlılar bu adı **'Rodoscuk'**a çevirdi. 18. yüzyıldan itibaren kentin güneybatısında yer alan **'Tekfur Dağı'nın** adından **'Tekfurdağı'** diye anıldı. Bu ad Cumhuriyetin ilk yıllarında **'Tekirdağ'** olarak değiştirildi.

522. Tekkeköy

Samsun'un ilçesi **'Tekkeköy'**, 1987'de bu statüye yeni kavuşmuş bir ilçedir. Adını aynı addaki köyden alır.

523. Tekman

Erzurum'un ilçesi **'Tekman'** tarihi Erzurum'a benzer. 1517'de Osmanlı topraklarına katıldı. 1946'da ilçe oldu. Adını, aynı addaki köyden alır.

524. Terme

Samsun'un ilçesi Terme'nin tarihi MÖ 1000 yılına kadar uzanmaktadır. İlçenin en eski halkının Kaşkalar olduğu düşünülmektedir. Karadeniz kıyılarında yaşayan bu göçebe topluluk, daha sonra Samsun'a kadar yayılan Hititlerin egemenliği altına girmiştir. İlçenin eski adı olan **'Termisus'un, pek çok efsanede adı geçen ve kadınlardan oluşan savaşçı bir topluluk olan Amazonların Terme Çayı (Thermodon) kenarında kurdukları 'Themiskrya' şehrinden türediği sanılmaktadır.**

525. Tire

İzmir'in ilçesi **'Tire'**nin tarihi, İzmir ile aynıdır. Antik adı **'Tyrha'** olan ilçenin şimdiki adı da buradan gelir.

526. Tirebolu

Giresun'un ilçesi **'Tirebolu'**nun tarihi, Giresun'a çok benzer. 1461'de Osmanlı topraklarına katıldı. **Antik dönemde adı 'üç kent' anlamına 'Tripolis' idi. Bu ad, günümüzdeki 'Tirebolu'nun çekirdeğidir.**

527. Tokat

'Tokat'ın tarihi, Kalkolitik Çağ'a (MÖ 5500-3500) dek uzanır. Hitit, Frig, Kimmer, Med, Pers, Makedonya, Pontus Krallığı, Roma, Bizans, Danişmendli, Selçuklu, Moğol, İlhanlı, Eretna

Beyliği, Akkoyunlu egemenliklerini yaşadı. 1413'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. İlkçağ'da Togayıt kavmi tarafından kurulan kent, adını '**Sur kent**' anlamına '**Tok kat**' şeklinde anılarak aldı. Kente bir ara '**Komana Pontika**' da denilmiştir.

528. Tonya

Trabzon'un ilçesi '**Tonya**'nın tarihsel geçmişi bağlı olduğu il ile benzerdir. Eski bir yerleşim olan ve '**Foldere**' adlı vadi içerisinde yer alan yerleşkenin **adının yerel bir sözcükten kaynaklandığı sanılmaktadır**. **Tonya**, 1954'te ilçe statüsünü kazanmıştır.

529. Tophane

İstanbul'da Rumeli yakasında Salıpazarı ile Karaköy arasında yer alan bir semt olan '**Tophane**', Fatih Sultan Mehmed döneminde burada kurulan ve daha sonra da geliştirilen top döküm-yapım atölyelerinden alır.

530. Topkapı

İstanbul'da Fatih ilçesi sınırlarında yer alan semt '**Topkapı**', adını Bizans kara surlarının büyük kapısından alır. Bizans döneminde '**Haigios Romanos**' diye anılan bu kapı, Mevlanakapı ile Sulukule kapısı arasındadır. Fetih esnasında **Fatih Sultan Mehmed**, otağını bu kapı karşısında kurdurmuş ve bu yüzden adı '**Topkapı**' şeklini almıştır.

531. Torbalı

İzmir'in ilçesi '**Torbalı**'nın tarihiyle ilgili yeterli bilgi yoktur. 1926'da ilçe oldu ve bir depremin ardından bulunduğu alan-

dan ‘Tepeköy’e taşındı. Antik ‘Metropolis’ kentinin kalıntıları ilçe sınırları içindedir.

532. Tortum

Erzurum’un bir ilçesi olan ‘Tortum’, bağlı olduğu il ile aynı tarihe sahiptir. ‘Tortum’, adını 11. yüzyılda buraya yerleşen bir Türk boyundan almıştır.

533. Trabzon

‘Trabzon’un tarihi M  5500’l  yıllara dek uzanır. İlkçağ’da kentin bulunduğu yörede Khalybler kavmi yaşıyordu. Kent, Milatoslular tarafından M  7. yüzyılda bir ticaret kolonisi olarak kuruldu.

Kimmer, Pers, Pontus Krallığı, Roma, Bizans, Kommenoslar’ın Trabzon İmparatorluğu egemenliklerini yaşadı. 1461’de Osmanlı topraklarına katıldı.

Kurulduğu alan bir masa görünümünde olduğu için, Miletoslular kente Eski Yunan dilinde ‘masa’ anlamına gelen ‘trapeza’ sözcüğünden türettikleri ‘Trapezous’ adını verdiler. ‘Trapezus’, ‘Trapezunda’, ‘Trapezund’ diye de söylenen bu ad giderek ‘Trabzon’a dönüştü.

534. Tufanbeyli

Adana’nın ‘Tufanbeyli’ ilçesinin tarihi, Adana ile benzerlik gösterir ve geçmişi Hititlere dek uzanır. İlçenin ilk adları ‘H ket e’, ‘Ma ra’, ‘Ma ara’ şeklindeydi. Kurtuluş Savaşı yıllarında kahramanlıklar gösteren ‘Tufan Bey’in anısına 1967’den itibaren ‘Tufanbeyli’ yapılmıştır.

535. Tunceli

‘Tunceli’ ve yöresinin tarihi, Kalkolitik Çağ’a dek (MÖ 5500-3500) uzanır. Yöre, sırasıyla Hurri, Hitit, Urartu, Med, Pers, Makedonya, Kapadokya, Seleukos, Roma, Part, Bizans, Sasani, Arap, Selçuklu, Mencünek, Artuklu, Selçuklu, Moğol, Eretna Beyliği, Timur egemenlik ve istilalarını yaşadı. 1515’te Osmanlı topraklarına katıldı. Yöre tarih boyunca **‘İsuva’**, **‘Hozan’**, **‘Dersim’** gibi adlarla anıldı. Dersim, Cumhuriyet ile birlikte il yapılan Elazığ’a ilçe statüsüyle bağlandı. 1936’da il olan **‘Dersim’**in adı **‘Tunceli’** oldu.

536. Turgutlu

Manisa’nın ilçesi **‘Turgutlu’nun** MÖ 6. yüzyıla uzanan tarihi, Manisa ile benzerlik gösterir. Osmanlı zamanında küçük bir köy yerleşkesiydi.

Irlamaz Irmağı kıyısında kurulu ilçenin eski adı **‘Kasaba’** idi. Eski kaynaklara **‘Turgut’**, **‘Turgut Kasabası’** şeklinde geçen kasaba adı, daha sonra **‘Turgutlu’ya** çevrildi.

537. Turhal

Tokat’a bağlı bir ilçe olan **‘Turhal’ın** tarihsel geçmişi Rome dönemine kadar uzanır. 1413’te Osmanlı topraklarına katıldı. Cumhuriyet’in ilk yıllarında küçük bir köy olan **‘Turhal’**, şeker fabrikasının kurulması sonucu hızla gelişti ve 1944’te ilçe durumuna geldi. Adının kökeni ile ilgili bilgi edinilememiştir.

538. Tuzla

İstanbul’un ilçelerinden **‘Tuzla’nın** tarihi geçmişi Bakırtaş dönemine dek uzanır. İçmeleri ile ünlü bu il, bu nedenle **‘Tuzla’** adıyla anılmaktadır.

539. Tuzluca

Iğdır'ın bir ilçesi olan **'Tuzluca'**nın tarihi, Urartu dönemine kadar gider. İlçenin adı önceleri **'Kulp'** iken, **yakınlarda bulunan tuzla nedeniyle 'Tuzluca' olarak değiştirilmiştir.**

540. Türkeli

Sinop'un ilçesi **'Türkeli'**nin tarihine ilişkin elde yeterli bilgi yoktur. Eski adı **'Germiyanı'** olan yerleşke, adı **'Türkeli'**ne çevrilerek 1957'de ilçe merkezi oldu.

541. Ulubey (Ordu)

Ordu'nun ilçesi **'Ulubey'**in tarihsel geçmişi bağlı olduğu il ile benzerlik gösterir. İlçe, fazla gelişmemiş bir bucak iken, 1958'de ilçe oldu. **Adını, yerel bir boy'un reisinden aldığı sanılmaktadır.**

542. Ulubey (Uşak)

Uşak iline bağlı **'Ulubey'** ilçesi, eski bir tarihe sahiptir. Bağlı olduğu ilin tarihi ile benzerlik gösteren ilçe Urartu döneminde bir yerleşim merkezi olarak ortaya çıktı. 1953'te Uşak il yapılıncaya, **'Ulubey'** de ilçe statüsüne Uşak'a bağlandı. Adının kaynağı hakkında yeterli bilgi yoktur.

543. Uluborlu

Isparta iline bağlı **'Uluborlu'** ilçesi eski bir tarihe sahiptir. Roma, Bizans, Selçuklu, Hamitoğulları egemenliklerini yaşadı. 1391'de Osmanlı topraklarına katıldı. Antik adı **'Apollonia'** olan ilçe, Bizans döneminde **'Sozopolis'** adıyla anıldı. Hamitoğulları döneminde kent ve kalesi **'Burgulu'** adıyla anıldı. Daha sonra **'Uluborlu'** adı ortaya çıktı.

544. Uludere

Şırnak'ın ilçesi **'Uludere'**nin tarihsel geçmişi hakkında yeterli bilgi yoktur. Eskiden Beytüşebap'ın bir bucağıydı. O dönemde adı **'Kılaban'** olan yerleşke, 1957'de **'Uludere'** adıyla ilçe oldu. 1990'da Şırnak iline bağlandı.

545. Ulukışla

Niğde'nin ilçesi **'Ulukışla'**nın tarihi MÖ 14. yüzyıla denk uzanır. Yöre Hitit, Tabal Krallığı, Tuvana Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerini yaşadı. 1466'da Osmanlı topraklarına katıldı. İlçe, önceleri **'Şücaeddin'** adını taşıyordu. **'Ulukışla'** adının yerel ya da mülki yöneticilerce verildiği sanılmaktadır.

546. Ulus

Ankara'da **Atatürk** heykelinin (**Zafer Anıtı**) bulunduğu **'Ulus'** meydanı bu adı Cumhuriyet döneminden sonra almıştır. Meydana daha önceleri **'Karaoğlan'** deniliyordu. Ankara Başkent ilan edildikten sonra kent **'Ulus Meydanı'** merkez olmak üzere dört bir yöne doğru gelişmiştir.

547. Ulus

Bartın'ın ilçesi **'Ulus'**un tarihi, MÖ 11. yüzyıla dek uzanır. Çeşitli egemenlikler altında yaşadı, 1460'ta Osmanlı topraklarına katıldı. **'Ulus Çayı'** vadisinde kurulu olduğundan Cumhuriyet döneminde bu adla anıldığı sanılan yerleşke, 1944'te ilçe oldu ve 1991'de yeni oluşturulan Bartın iline bağlandı.

548. Urla

İzmir'in ilçesi 'Urla'nın tarihi, MÖ 3 bin yıllarına dek ulaşır. İlçenin tarihsel gelişimi İzmir ile aynıdır. Yerleşimdeki en eski kent, bir İon kenti olan 'Klazomenai'dir. 'Urla' önceleri Aydın Vilayeti'nin İzmir Sancağı'na bağlı iken daha sonra İzmir'in ilçesi statüsüne getirilmiştir. Adının nereden kaynaklandığına ilişkin elde yeterli bilgi yoktur.

549. Uşak

'Uşak'ın tarihi, MÖ 3 bin yılna dek uzanır. Asuvalılar, Hitit, Frig, Lidya, Pers, Makedon, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, Haçlı, Germiyanoglu egemenliklerini yaşadı. 1429'da kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Frigler tarafından kurulduğu sanılan kentin ilk adı 'Temenothyrai' idi. Daha sonra 'Flaviopolis' adıyla anıldı. Türkler tarafından ise 'âşıklar' anlamına 'Uşşak' adı verildi ve bu ad günümüzdeki 'Uşak'a dönüştü.

550. Uzunköprü

Edirne'nin 'Uzunköprü' ilçesi, 15. yüzyılda Osmanlı padişahı II. Murad'ın Ergene üzerine inşa ettirdiği köprü çevresinde gelişmeye başlayan yerleşime dek uzanır. Oluşan ken, önce-leri 'Cisr-i Ergene', 'Kasr-ı Ergene', 'Cesriergene' gibi adlarla anıldı, daha sonra tarihi köprüden dolayı 'Uzunköprü' adını aldı.

551. Ünye

Ordu'nun ilçesi 'Ünye'nin tarihi, MÖ 8. yüzyıla kadar gider. Miletoslular, Trabzon İmparatorluğu, Selçuklu, Hacıemiroğulları egemenliklerini yaşadı. 1461'de Fatih Sultan Mehmed tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Ünye, Miletoslularca kuruldu. Kentin Antikçağ'daki bilinen ilk adı Eski Yunan dilinde 'şarap' sözcüğünden türetilmiş bir sözcük olan 'Oinoie' idi. Bu ad, zamanla telaffuz değişiklikliklerine uğramış ve günümüzde 'Ünye' biçimini almıştır.

552. Ürgüp

Nevşehir'in ilçesi 'Ürgüp'ün tarihi Hititlerin dönemine uğradı. Kent ve yöresi MÖ 7. yüzyılda Arpaların yoğun bir saldırısıyla karşı karşıya kaldı. Roma egemenliğinden sonra Bizans döneminde İkonaklazmı (İkonakırcılık) yaygın bir biçimde artınca bölgeye sığınan Hristiyanların sayıları arttı. Bölge; yeraltı yerleşkeleri, yeraltı kiliseleriyle dolup taşı. Selçukluların ardından 15. yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı topraklarına katılan yerleşke, 1954'te Niğde'ye bağlı bir ilçe oldu.

Kent, ilk dönemlerde 'Assiana' adıyla anıldı. İlçe, günümüzde Türkiye'nin önemli bir turizm merkezi durumundadır.

553. Üsküdar

İstanbul'un ilçesi durumundaki 'Üsküdar'ın tarihi, MÖ 7. yüzyıla dek uzanır. Bu tarihte **Khalkedon**'u (Kadıköy) kuran Megaralılar, teknelerini günümüzdeki Üsküdar'ın kıyılarındaki kurdukları tersanelerde yaptılar ve ayrıca kıyıya yakın alanları bir pazar yeri gibi kullanmaya başladılar. Bu nedenle yerleşim hızla gelişti. Kent sırasıyla Pers, Bizanthion, Kalkhedon, Atinalılar, Bithynia Krallığı, Roma, Bizans egemenliklerinin ardından 14. yüzyılın başlarında Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin ilk adı Eski Yunan dilinde 'altın kent' anlamına 'Khrysopolis' idi. Toplanan vergiler burada saklandığından bu ad ortaya çıkmıştı. Daha sonra bu ad 'Skytarion' ve za-

manla da 'Scutari'ye dönüştü, Türkler tarafından da kente 'Üsküdar' denildi.

554. Vakfikebir

Trabzon'un ilçesi '**Vakfikebir**'in tarihine ilişkin yeterli bilgi yoktur. Kent, 1461'de Osmanlı topraklarına girmeden önce sıradan ve küçük bir balıkçı köyü idi. Bir fırtınalı havada bu köyün korunaklı limanına sığınan **Yavuz Sultan Selim'in** annesi **Gülbahar Hatun'un** bu nedenle buraya kurduğu vakıfla köy giderek önem kazandı ve 'büyük vakıf' anlamına '**Vakfikebir**' adını aldı. Yerleşke kısa dönemlerde '**Folpazarı**' ve '**Büyükliman**' adlarını da taşımıştır.

555. Van

'**Van**'ın tarihi, Kalkolitik Çağ'a (MÖ 5500-3500) dek uzanır. Hurri, Urartu, Med, Pers, Makedon, Seleukos, Ptolematios, Prat, Roma, Sasani, Bizans, Arap, Sâci, Selçuklu, Eyyubi, İlhanlı, Hakkâri Beylerinden İzzeddin Şir egemenliklerinde kaldı. Yavuz Sultan Selim'in Doğu Seferi sırasında 16. yüzyılın başlarında Osmanlı topraklarına katıldı.

Kentin kimi kaynaklarda MÖ 19. yüzyılda ünlü Asur Kraliçesi **Semiramis** tarafından kurulduğu, bu nedenle de '**Şahmirankent**' adıyla anıldığı yolunda bir söylence vardır. Urartu döneminde yerleşke '**Tuşba**' adıyla anıldı. Daha sonra yine aynı dönemde '**Vaini**' adı verildi. Kimi kaynaklar ise '**Van**' adının aynı addaki bir yöneticinin adından kaynaklandığını öne sürer.

556. Vaniköy

İstanbul'da, Anadolu yakasındaki semt '**Vaniköy**'e Bizans döneminde ve Osmanlı'nın ilk yıllarında semtteki bir koru ve koruyu gözeten papazdan dolayı '**Papaz Korusu**' denili. Pa-

dişah Avcı Mehmed (1623-1640) koruyu ordu şeyhi Vani (Vanlı) Mehmed Efendi'ye bağışladı. Mehmed Efendi bu-
raya görkemli bir yalı yaptırdı. Semt, bu nedenle 'Vaniköy'
adını almıştır.

557. Varto

Muş'un ilçesi 'Varto'nun tarihi Urartu dönemine dek uzanır. Bir süre Bitlis beylerinin egemenliğinde kalan bölge ve yerleşim, Yavuz Sultan Selim tarafından 1514'te Osmanlı topraklarına katıldı. İlçenin ilk adları 'Gümgüm' ve 'Vartu' şeklindeydi. 'Varto' adının yerel bir sözcük olduğu sanılmaktadır.

558. Vezirköprü

Samsun'un ilçesi 'Vezirköprü'nün tarihine ilişkin fazla bilgi olmamakla birlikte yerleşim ve yöresinin Roma ve Bizans egemenliklerinin ardından 1418'de Osmanlı topraklarına katıldığı bilinir. İlçenin Türkler dönemindeki eski adı 'Gedegara' idi. Bu ad, sonradan 'Köprü' oldu. 17. yüzyılda ilçenin yetiştirdiği ünlü vezir ailesinin (Köprülüzadeler) adından en sonunda bu ad 'Vezirköprü'ye dönüşt.

559. Yahyalı

Kayseri'nin ilçesi 'Yahyalı'nın tarihi, Kayseri ile aynıdır. Yerleşim ve yöresi, eskiden Develi'ye bağlı bir bucak idi. 1954'te ilçe oldu. İlçenin ilk adı 'Gazibenli' idi. Daha sonra 'Yahyalı' adını aldı.

560. Yalova

'Yalova'nın tarihi, MÖ 3. bin yıla dek uzanır. Yöre ve yerleşim Bithynia Krallığı, Roma, Bizans, Haçlı egemenliklerinden sonra 1320'de Osmanlı topraklarına katıldı. Kentin bilinen ilk

adı **'Pythia'**dır. Antik çağda **'Pythiai Thermai'** diye de adlandırıldı. Bizans döneminde İmparator **Konstantinius** buraya annesinin adını vererek **'Helenapolis'** denili. Türkler, komutan **'Yalvaçoğlu'**nun adından önce **'Yalvakova'** sonra **'Yalakova'**, **'Yalıova'**, en sonunda **'Yalova'** adını kullandılar.

561. Yalvaç

Isparta'nın ilçesi **'Yalvaç'**ın tarihi İlkçağ'a dek uzanır. Bergama Krallığı, Seleukos, Roma, Bizans, Selçuklu, Hamitoğulları egemenliklerini yaşadı. 137'de 80 bin altın karşılığında Hamitoğulları tarafından Osmanlılara satılan topraklar arasındaydı. Antik **'Antiokia'** kentinin kalıntıları yerleşime 2 km kadar uzaklıktadır.

562. Yassıada

Marmara Denizi'nde, İstanbul Boğazı'nın güney ağzından 15 km uzaklıkta, Maltepe-Kartal kıyıları önündeki Kızıladalardan en uzaktaki olan **'Yassıada'**nın antik adı **'Pisti'**dir.

563. Yatağan

Muğla'nın ilçesi **'Yatağan'**, 1944'te ilçe oldu. Bu tarihe kadar **'Ahiköy'** adıyla anıldı. Sınırları içinde antik **'Stratonikea'** kenti kalıntılarının da yer aldığı ilçeye aha sonra **'Zeybek bıçağı'** anlamına da gelen **'Yatağan'** adı konuldu.

564. Yayladağı

Hatay'ın ilçesi **'Yayladağı'**, 11. yüzyılda buraya gelen Türkler tarafından **'Ordu'** adıyla kuruldu. Karadeniz'deki Ordu ile karışmaması için bir süre **'Ordu Muradiye'** denili. 1939'da ilçenin doğusundaki dağın adından esinlenilerek **'Yayladağı'** adı verildi.

565. Yedikule

İstanbul'un kara surları üzerindeki iç kale ve bu iç kalenin bulunduğu semt olan **'Yedikule'**de Bizans döneminde adı **'Altın Kapı'** anlamına gelen **'Khry seia Pyli'** vard. Bu kapı, fetihten sonra kapatılarak beşgen planlı **Yedikule Hisarı** yapıldı.

566. Yenice

Çanakkale'nin ilçesi **'Yenice'** bir Türk oymağı tarafından **'İnceköy'** adıyla kuruldu. Bir büyük depremin (1953) ardından ilçe yeni yerine taşındı. İlçe, kurulduktan bir süre sonra (1936) şimdiki adını almıştır.

567. Yeniçağa

Bolu'nun ilçesi **'Yeniçağa'**, 1990 yılında ilçe oldu. Eskiden aynı adı taşıyan bir bucak idi.

568. Yenimahalle

Ankara'ya bağlı bir ilçe olan **'Yenimahalle'**nin kuruluşu 1947'li yıllara rastlar. O tarihlerde özellikle devlet memuru olan dar gelirliilere mesken sağlanması için uygulanan bir projeydi. Başlangıçta **'Ucuz Arsalar'** diye anılan, sonra adı resmen **'Yenimahalle'** ve ilçe olan yerleşim, inanılmaz bir hızla büyüyerek gelişmiştir.

569. Yenipazar

Bilecik iline bağlı olan **'Yenipazar'** ilçesinin tarihi gelişimi bağlı olduğu ille büyük benzerlik gösterir. Eskiden bucak olan ve pazarı dolayısıyla **'Yenipazar'** diye anılan yerleşim, 1987'de ilçe oldu.

570. Yeşilhisar

Kayseri'nin ilçesi **'Yeşilhisar'**ın tarihi geçmişinin bağlı olduğu il ile benzer olduğu sanılıyor. Yerleşim, 1948'de ilçe statüsünü kazandı. Eski adı **'Karahisar'**dı, ilçe olurken **'Yeşilhisar'** şeklinde değiştirildi.

571. Yeşilova

Burdur'un ilçesi **'Yeşilova'**nın tarihi, MÖ 350'lere dek uzanır. Frig, Lidya, Pers, Makedon, Seleukos, Bergama Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu egemenliklerini yaşadı. 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. Eski adı **'Satırlar'** idi. 1936'da ilçe olurken **'Yeşilova'** adını aldı.

572. Yıldızeli

Sivas'ın **'Yıldızeli'** ilçesinin tarihsel geçmişi ile ilgili elde fazla bilgi yoktur. Eski adı **'Yenihan'** olan yerleşimin adı, sonradan **'Yıldızeli'**ne dönüştürüldü.

573. Yomra

Trabzon'un ilçesi **'Yomra'**nın tarihsel geçmişi bağlı olduğu il ile aynıdır. 1959'da ilçe oldu. Eski adı **'Diron'** iken değiştirilerek **'Yomra'** adı konuldu.

574. Yozgat

'Yozgat' ve yöresinin tarihi Kalkolitik Çağ'a (5500-3500) dek uzanır. Hitit, **'Deniz Halkları'**, Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Büyük İskender, Kapadokya, Galat, Bergama Krallığı, Pontus, Roma, Bozok boyu, Danişmendli, Seltuklu, Kadı Burhaneddin, Timur egemenlik ve istilalarını yaşadı. 1413'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı.

Günümüzde il merkezi olan **‘Yozgat’**, 18. yüzyılın başlarında Teke Türkmenlerinden bir kol olan **‘Çapanoğulları’** tarafından bir köy yerleşimi olarak kuruldu ve **‘Bozok’** diye adlandırılan sancağın **‘Kızılkoca’** nahiyesine bağlandı. Yerleşmi, **Çapanoğlu** ailesinin önde gelenlerince bayındır ve duruma getirilerek gelişmiş bir kent durumuna getirildi. Cumhuriyet’ten sonra **Bozok** vilayesi il, adı da **‘Yozgat’** oldu.

575. Yumurtalık

Adana’nın ilçesi **‘Yumurtalık’** tarihi MÖ 7. yüzyıla dek uzanır. Kilikya bölgesinin sınırları içindeydi. Kilikya Krallığı, Pers, Makedonya Krallığı, Seleukos, Roma, Bizans, Arap, Memlûklü egemenliklerini yaşadı. 1517’de Osmanlı topraklarına katıldı.

Önemli bir liman kenti olarak İlkçağ’daki adı **Aigai’** idi. **‘Lagozzo’**, **‘Laiazzo’**, **‘Ajazso’**, **‘Ayas’** gibi adlarla da anıldı. Cumhuriyet döneminde adı **‘Yumurtalık’** olarak değiştirildi.

576. Yunak

Konya’nın **‘Yunak’** ilçesi küçük bir köyken 17. yüzyılda buraya kalabalık bir konar-göçer boyu yerleştirildi. Yerleşim, 1953’te ilçe oldu. Adını buraya yerleşen konar-göçer boydan aldığı sanılmaktadır.

577. Yusufeli

Artvin’in ilçesi **‘Yusufeli’**’nin tarihi MÖ 9. yüzyıla dek uzanır. Urartu, Kimmer, İskit, Pontus, Roma, Gürcü, Arap, Selçuklu, Moğol, Akkoyunlu, Safevi egemenliklerini yaşadı. 16. yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. Eski adları **‘Livana’**, **‘Livane’** şeklindeydi. **‘Yusufeli’** adını padişah Abdülaziz’in oğlu şehzade Yusuf İzzeddin Efendi’den almıştır.

578. Yüksekova

Hakkâri'nin ilçesi '**Yüksekova**'nın tarihi geçmişî bağlı olduğu Hakkari ile aynıdır. Yerleşim ve yöresinin adı Asur kaynaklarında '**Nairi**' olarak geçer. Urartuların yurdu olan bölge çeşitli egemenliklerin ardından 16.yüzyılda Osmanlı topraklarına katıldı. 19.yüzyılda burası Van vilayetinin Hakkâri sancağına bağlı '**Gavar**' kazasının sınırları içerisinde yer alıyordu. 1936'da ilçe yapıldı ve '**Yüksekova**' adı konuldu.

579. Zara

Sivas'ın ilçesi '**Zara**'nın tarihiyle ilgili fazla bilgi yoktur. İlk adı '**Koçgiri**' idi.

580. Zeytinburnu

İstanbul'un ilçesi '**Zeytinburnu**'nun yer aldığı alan Bizans döneminde iskân edilmişti. Ancak gerek Bizans, gerekse Osmanlı dönemlerinde fazla gelişmeyen küçük bir köy statüsünde kaldı. Cumhuriyet ile birlikte girilen sanayi hamleleri yörenin hem nüfusunu artırdı, hem de gelişip büyümesini sağladı. '**Zeytinburnu**' 1 Temmuz 1957 tarihinde İstanbul'un bir ilçesi oldu. Adını İstanbul'un coğrafya yönünden sayılı burunlarından biri olan '**Zeytinburnu**'ndan almıştır.

580. Zile

Tokat'ın ilçesi '**Zile**'nin tarihi, Hitit dönemine (MÖ 15. yüzyıl) kadar uzanır. Hitit, Frig, Pers, Makedon, Pontus Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklu, İlhanlı, Eretna Beyliği, Kadı Burhaneddin, Akkoyunlu egemenliklerini yaşadı. 1413'te kesin olarak Osmanlı topraklarına katıldı. Kentin bilinen en eski adları '**Anziliya**', '**Zela**', '**Zile**'ye dönüşmüştür.

581. Zonguldak

‘Zonguldak’ ilinin tarihine ilişkin yeterli araştırma yoktur. Ancak, yöredeki kıyılara Megaralıların çok sayıda ticaret kolonisi kurdukları bilinir. Kent ve yöresi 1460’da Osmanlı topraklarına geçti. 19. yüzyılda taşkömürü bulununca hızlı bir gelişim sonucu **‘Zonguldak’** kenti ortaya çıktı. **‘Zonguldak’** adının, yerleşim alanı açmak için kurulduğu ve **‘Zongalık’** diye anılan bir sazlık-bataklıktan oluştuğu sanılmaktadır.

Kaynakça

- Akbulut, Ö., *Trabzon Tarihi*, Trabzon, 1955
- Akurgal, Ekrem, *Ancient Civilizations and Ruins of Turkey*, İstanbul, 1983
- Altuğ, V., *Erzurum ve Civarının Tarihi, İktisadi Durumu Üzerine Tetkikler* (İstanbul, 1941)
- Arıpınar, S., "Ordu Şehrimizin Tarihi", *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, s. 15-16, İstanbul 1968
- Arseven, Celal Esad, *Türk Sanatı Tarihi*, İstanbul, 1955-1959
- Aslanapa, Oktay, *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı*, 14. Yüzyıl, İstanbul, 1977
- Atalay, Ö., *Siirt Tarihi*, İstanbul, 1946
- Balcıoğlu, T., *Adapazarı Tarihi ve Coğrafyası*, İstanbul, 1952
- Balkan, K.-O. Sümer, "1967 Yılı Hacibektaş (Sulukaracahöyük) kazısı ön raporu", *Türk Arkeoloji Dergisi*, s. XVIII/2, Ankara
- Bayburtluoğlu, C., *Lykia*, Ankara, 1980
- Bijişkyan, P.M., *Karadeniz Kıyıları, Tarih ve Coğrafyası*, çev. A. Andreasyan (İstanbul, 1969)
- Burney, C.A., "Urartian Fortresses and Towns in Van Region", *Anatolian Studies*, sayı VII, 1957
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*, Gelişim Yayınları
- Çatal Höyük West, *Anatolian Studies*, XV, 1965
- Çevik, H., *Tekirdağ Tarih Araştırmaları*, İstanbul, 1971
- Danışmend, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*

- "Değirmendere Kurtarma Kazısı 1983 Yılı Raporu", VI. Kazı Sonuçları Toplantısı, Ankara, 1985
- Demircihöyük, İstanbuler Mitteilungen band 29, 1979, Tübingen 1979
- Dikmen, F., *Sinop Tarihine Ait Derleme Bilgiler*, İstanbul, 1958
- Dolapönü, M.H. (yay. haz.), *Miladi 298-514'e Kadar Urfa, Emed, Mardin, Dara ve Nusaybin Aralarında Olan Vakayiname*, Mardin, 1959
- Dukas, Stratis, *Bizans*, çev. V. Mimaroğlu, İstanbul, 1956
- Duyuran, R., *Efesos Kılavuzu*, İstanbul, 1950
- Eldem, Halil, *Niğde Kılavuzu*, İstanbul, 1936
- Erginer, S., *Asya'nın Kapısı Üsküdar ve Selimiye Camii (İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya armağan)*, Ankara, 1976
- Eski Anadolu Mimarlığı, Ankara, 1975
- Gezer, S., *Urfa Tarihçesi*, İstanbul, 1982
- "Gordion Work 1983", VI. Kazı Sonuçları Toplantısı, Ankara 1985
- Gözen, F., *İstanbul*, İstanbul, 1951
- "Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırmaları", İstanbul, 1980
- Gürol, A., *Eskişehir Kılavuzu*, Eskişehir, 1949
- İnan, "Perge Kazısı ve Onarımı", II. Kazı Sonuçları Toplantısı, Ankara, 1981
- Kafesoğlu, İ., *Selçuklular Tarihi*, İstanbul, 1974
- , *Malazgirt Meydan Muharebesi*, İstanbul, 1956
- Karaibrahimoğlu, S., *Giresun: Bütün Yönleri ve Kazalarıyla*, Ankara, 1969
- Karaoğuz, A., *Zonguldak Kılavuzu*, Zonguldak, 1837
- Katırcıoğlu, N., *Bütün Isparta*, Ankara, 1958
- Kaya, A.R.D., "Kırklareli Vilayetini Tarih, Coğrafya, Kültür ve Eski Eserler Yönünden Tetkik", Kırklareli, 1948
- Kınal, F., "Kargamış Şehri Tarihi Hakkında", *DTCF Dergisi*, s. 16, 1958
- Kırzioğlu, M.F., *Kars Tarihi*, İstanbul, 1953

- Kittel, K., "Fikirtepe Kazısı", V. Türk Tarih Kongresi Bildirileri 1956, Ankara 1960
- Koç, A.F., *Bütün Yönleriyle Yozgat*, Ankara, 1961
- Konyalı, İ. Hakkı, *Abideleriyle ve Kitabeleriyle Karaman Tarihi*, İstanbul, 1967
- Kurat, Akdes Nimet, "IV-XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuze-yindeki Türk Kavimleri ve Devletleri", Ankara, 1972
- Kurtaran, H.-M.C. Çoğaltan, *Her Yönüyle Maraş*, İstanbul, 1969
- Mansel, A. Malik, *Trakya'nın Kültür ve Tarihi*, İstanbul, 1938
- Mardin Halkevi, *Cumhuriyet'ten Önce ve Sonra Mardin*, İstanbul, 1938
- Melek, A., *Hatay Nasıl Kurtuldu?*, Ankara, 1966
- Mellaart, J., *Excavations at Hacilar*, Hacılar Kazıları, 2 cilt, 1970
- Merçil, E., *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, İstanbul, 1985
- Minns, E.H., *Scythians and Greeks*, 1913
- Naumann, R., *Eski Anadolu Mimarlığı*, Ankara 1975
- Orhun, Ö., *Samsun: Tarih, Coğrafya, Ekonomi*, İstanbul, 1951
- Ozanoğlu, İ., *Kastamonu Kütüğü*, İstanbul, 1952
- Önder, M., *Mevlana Şehri Konya*, Konya, 1962
- Örik, Nahit Sırrı, *Kayseri, Kırşehir, Kastamonu*, İstanbul, 1955
- Ötügen, Y., *Kappadokia Bölgesi Çalışmaları*, Ankara, 1964
- Özdoğan, M., "Aşağı Fırat Havzası", 1977 Yüzey Araştırmaları, 1977
- Özgüç, T., "Arslantepe Kazıları", *Belleten*, sayı 41, Ankara
- Öztuna, T.Y., *Türkiye Tarihi*, İstanbul, 1955
- Peremeci, Osman Nuri, *Edirne Tarihi*, İstanbul, 1940
- Radt, W., "1978 Bergama Kazısı", Ankara, 1979
- San, M.S., *Dün ve Bugün Muş*, Kaysyeri, 1947
- Schafer, J., *Pergamon (The Encyclopedia of Ancient Sites)*, 1979
- Sevgen, N., *Anadolu Kaleleri*, 1959
- , *Doğu ve Güneydoğu'da Türk Beylikleri*, Ankara, 1982
- Sözen, M., *Anadolu Kentleri*, İstanbul, 1971
- Tankut, Hasan Reşit, "Diyarbakır'ın Adı Üzerinde Toponomik Bir Tetkik", Ankara, 1937
- Tarım, H.C., *Kırşehir Üzerine Tarihi Araştırmalar*, Kırşehir, 1938

- Toker, İ., *Denizli Tarihi*, Denizli, 1968
- Turan, Osman, *Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi*, 1973
- , *Selçuklular Zamanında Türkiye Tarihi*, İstanbul, 1984
- Türk Tarihinde ve Türk Kültüründe Tokat Sempozyumu, Tokat 2-6 Temmuz 1986, Ankara 1987
- “Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni”, Safranbolu Özel Sayısı, s. 54-333, İstanbul
- Uğur, S., *İçel Tarihi*, Mersin, 1943-1944
- Uluçay, M.Ç.-İ. Gökçen, *Manisa Tarihi*, İstanbul, 1939
- Uykucu, Ekrem, *İlçeleriyle Birlikte İstanbul*, İstanbul, 1973
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara, 1984
- , *Bizans ve Selçukiler’le Germiyan ve Osmanoğulları Zamanında Kütahya Şehri*, İstanbul, 1932
- , *Osmanlı Tarihi*, Ankara, 1982
- Ülkütaşır, Şakir, “Türklerde Ad Verme ile İlgili Adet ve İnanmalar”, *Türk Kültürü*, sayı 10
- , “Özel Adların Kaynakları”, *Türkoloji Dergisi*, c. 1, s. 1, Ankara, 1964
- Van İlk Yıllıkları
- Verzone, P., 1981’de Hierapolis’te Yapılan Restorasyon ve Kazılar, IV. Kazı Sonuçları Toplantısı, Ankara, 1983
- Yalçın, O., *Gaziantep*, İstanbul, 1959
- , *Muğla*, İstanbul, 1960
- , Nevşehir, İstanbul, 1960Yardımcı, N., “1984 Harran Kazı ve Onarım Çalışmaları”, VII. Kazı Sonuçları Toplantısı, Ankara 1986
- Zonguldak İl Yıllıkları

Kentlerimizizin Adı Nereden Geliyor

Erdoğan Tokmakçioğlu

Kent adlarından kiminin ilginç öyküleri de vardır. Örneğin Giresun, 'kiraz'ın ana yurdudur... Zaten kentin adı Eski Yunanca ve Latince'de 'kiraz' anlamına gelen 'kerrasorus', 'kerosi' sözcüğünden küremiştir.

İstanbul'da Anadolu Yakası'nın ünlü semtlerinden 'Suadiye' ise, Osmanlı'nın son döneminde çektiği aşk nedeniyle ince hastalığa (verem) yakalanıp çok genç yaşta ölen, bir Paşa'nın 'Suat' adlı kızının namına yaptırdığı 'Suadiye' camiinden kaynaklanmıştır.

İstanbul sözcüğü ise, Bizans döneminde 'kente doğru' anlamına sık sık söylenilen eski Yunancada 'sis ten polis' cümlesinin 'İstanbul'a dönüşmesiyle ortaya çıkmış ve kente ad olmuştur...

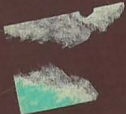
Kitabı ilgiyle okuyacağınıza inanıyorum...

Kitapta Türkiye'deki tüm iller, ilçelerin önemli bir bölümü, bazı bucak ve köylerle semt adlarının ortaya çıkışları tek tek yer aldı. Tam 581 'yerleşim merkezi'...

Kitapta -hepsinin olmamakla birlikte- birçok 'yerleşim merkezi'nin adlarıyla ilgili oldukça fazla sayıda sorunun yanıtını bulmaya çalıştım...

Önce şu 'ad', şu 'isim' de dediğimiz, 'bir kimseyi ya da bir nesneyi belirlemeye, tanımlamaya yarayan sözcük' diye tanımlanan kavram üzerinde kısaca duralım.

Adın bence konulma nedeninin başında kişiyi ya da şeyi kendi türlerinden, benzerlerinden ayırmak amacı gelir... 'Yerleşim merkezleri' için de aynı amaç güdülmüş ve yeryüzündeki yerleşim merkezlerini birbirinden ayırmak amacıyla milyonlarca mezra, köy, semt, kasaba, kent, bölge ve de ülkeye değişik adlar konulmuştur...

DAĞITIM

WWW.EZELKİTAVEVİ.COM
INFO@EZELKİTAVEVİ.COM

ISBN: 978-605-5410-06-3

9 786055 410063

İSİM
YAYINLARI

YÜKSEL CAD. 34/A KIZILAY - ANKARA
0 312 433 77 17 - 433 77 18

WWW.ISIMYAYINLARI.COM - INFO@ISIMYAYINLARI.COM

